FRANCISC MUNTEANU
FRANCISC MUNTEANU

Cocorii zboară *fără busolă*
ROMAN

EDITURA MILITARĂ, BUCUREŞTI, 1984
Coperta: I. ALEXE

DUPĂ O ZI NESFÂRŞIT DE LUNGĂ, cu două alarme aeriene şi un bombardament, cu discuţii aprinse cu comandanţii unităţilor în subordine, în adăpostul colonelului Nicolae Brătescu se aşternu liniştea: nu se mai auzea decât la intervale regulate vocea răguşită a radiofonistului: – ... Sunt *Rândunica*... Sunt *Rândunica*... Locotenentul Petru Ograda, adjutantul colonelului, tocmai se pregătea de culcare: avea dormitorul, la fel ca şi colonelul, instalat în adăpost; e drept, încăperea nu avea uşă, era despărţită de „reşedinţa" propriu-zisă doar printr-o perdea confecţionată dintr-o pătură ostăşească. În camera lui, pe poliţe tăiate cu barda, era adăpostită şi farmacia personală a colonelului: borcane şi cutiuţe cu fel de fel de etichete colorate, cu inscripţii latineşti şi, într-un dulap metalic, se păstra şi corespondenţa „strict secretă" a unităţii.

Petru Ograda îşi strânse hârtiile risipite pe masă, acoperi maşina de scris cu o bluză militară, apoi îşi consultă ceasul: era unu şi un sfert, ora Bucureştiului.

Colonelul se retrăsese mai de mult, dar nu stinsese lumina decât cu vreo douăzeci de minute în urmă. Plecase brusc, fără să salute, ceea ce însemna că avea dureri. Cei din preajma lui ştiau precis când îl apucau durerile: se încrunta, se rezema de masa improvizată cu amândouă mâinile, stătea încovoiat, privea cu ochi goi pereţii transpiraţi ai adăpostului şi asculta pierdut vocea răguşită a radiofonistului. Uneori uita chiar să fie politicos şi îl deranjau în special zgomotele. Toate: şi foşnetul hârtiei şi exploziile înfundate ale brandurilor ungureşti.

Petru Ograda ar fi dat mult să ghicească la ce se gândeşte în acele clipe colonelul. Nu ştia prea multe despre el, de când erau împreună colonelul nu primise niciun fel de corespondenţă personală. În serile liniştite, când stăteau la ceai, când toţi vorbeau de cei de acasă, numai colonelul tăcea. Odată, împins de o curiozitate ciudată şi-a permis să-l întrebe dacă nu vrea să scrie acasă: pleca un curier special la Bucureşti.

— Sunt din Crai o va îi replicase scurt colonelul.

Fusese repartizat pe lângă colonel numai cu două săptămâni în urmă, când frontul se stabilizase lângă Corneşti, pe Mureş. Pe lângă ordinul de repartizare, semnat de şeful statului-major al Diviziei, primise şi o mulţime de sfaturi: să aibă grijă de colonel, să-l ferească de curent, de excesul de cafea şi tutun.

Locotenentul Oprea, care fusese adjutantul colonelului înaintea lui, murise în urma unui atac aerian. Tot atunci se accidentase şi colonelul: alunecase pe scările improvizate ale adăpostului şi-şi fracturase braţul drept. Infirmitatea stupidă îl irita pentru că nu reuşea să se folosească de mâna stângă. Era neîndemânatic, ţinea lingura de parcă ar fi fost un pistol şi toate privirile aţintite asupra lui i se păreau ironice.

— …Sunt *Rândunica*… Sunt *Rândunica*…

Pe panoul din faţa radiofonistului se aprinseseră două beculeţe roşii. Acesta îşi potrivi căştile şi se concentra.

— Da, rămân pe recepţie. Repet: rămân pe recepţie…

— Ce-i, Damiane?

Radiofonistul astupă microfonul cu palma şi se întoarse spre locotenent:

— O comunicare de la Regimentul 2 vânători de munte, domnule locotenent. Vreţi să notaţi şi dumneavoastră? Da… Azi-noapte la ora 23 trupe ale Diviziei Báthory, sprijinite de detaşamente mecanizate SS-Ostmark şi două batalioane încă neidentificate, au

recucerit depresiunea Măhăceni. Da, notez: au căzut localităţile

Dumbrava, Unirea, Războieni-Cetate. În atenţia colonelului Brătescu. Da, rămân în continuare pe recepţie. *Rândunica* e pe recepţie…

Locotenentul reciti comunicatul cu voce tare şi nu i se păru nimic alarmant: în munţi, toate operaţiunile erau de mică anvergură. Dacă ar fi depins de el nu l-ar fi trezit pe colonel. Sperând să găsească în radiofonist un aliat, îl întrebă:

— Îl trezim?

— Mi s-a transmis să fie înştiinţat şi să confirme ora.

— De când ne-am stabilit pe Mureş ştiri din astea auzim în fiecare zi.

— Se pare că de data asta e ceva serios.

— Poate. Ai să vezi. că o să ne facă de două parale1.

— De asta sunt convins, domnule ldeotenent.

Cu toate astea, Petru Ograda nu se hotăra încă: se uită în jur cu speranţa ăă mai găsească ceva de lucru, să amâne cât mai mult cu putinţă trezirea colonelului. Spre nemulţumirea lui însă nu mai era nimic de făcut: hârtiile fuseseră strânse, clasate şi până şi scrumierele erau golite, în cele din urmă, neavând încotro, cu paşi nesiguri, porni spre cămăruţa colonelului. Dar, contrar obiceiului, nu-i bătu la uşă, o crăpă doar, convins că dâra de lumină va fi îndeajuns ca să-l trezească. Colonelul însă nu dădu niciun semn în această privinţă. Dimpotrivă: îşi înteţi sforăiturile astmatice. Ograda mai zăbovi câteva clipe, apoi, hotărî –, – deschise uşa în întregime: lumina galbenă, lacomă, năvăli în încăpere, se căţără pe patul de lemn, inundă faţa comandantului, dar acesta, obosit, continua să sforăie.

— Domnule colonel!

În liniştea nopţii vocea îi sună strident, dar nu îndeajuns de tare ca Brătescu să se trezească.

— Domnule colonel!

Brusc colonelul încetă să sforăie, apoi i se auzi şi

vocea tăbăcită de tutun:

— Ce s-a întâmplat, locotenente? Aprinse lampa, se răsuci să poată vedea cadranul ceasului de pe scaunul decretat noptieră, apoi izbucni: Ai înnebunit?... Abia m-am culcat!...

Ograda schimbă priviri cu radiofonistul

— Ştiu, domnule colonel.

— Atunci? închide imediat uşa!

— Domnule colonel, a sosit o înştiinţare de la vânătorii de munte.

— Mâine! închide uşa!...

— Domnule colonel, este o înştiinţare foarte importantă!...

— Mâine!...

Şi ca să fie mai convingător stinse lampa.

Locotenentul Ograda socoti că a sosit timpul să folosească argumentul suprem:

— Nemţii au ocupat trei localităţi.

— Ei şi? Acum trei ani nemţii au ocupat şase ţări şi nimeni nu se agita ca dumneata. Mă trezeşti fix la şase!

— Domnule colonel, ştiţi foarte bine că nu plec de aici până nu vă sculaţi.

— Ei, drace! Află, domnule locotenent, că prefer să am de-a face cu un regiment german decât cu dumneata. Fă-mi o cafea.

— E prea târziu pentru cafea, domnule colonel.

— Atunci închide uşa!

— Nu, domnule colonel. Vă rog să vă sculaţi!

Se auzi scârţâitul patului şi, respectuos, Ograda închise uşa, dar nu trebui să aştepte mult: colonelul apăru după câteva secunde.

— Fă-mi o cafea!

— Domnule colonel...

— Te rog să-mi faci o cafea! în cana mare! Iar tu, se întoarse spre radiofonist, de ce căşti gura? Fă-mi legătura cu statul-major.

Radiofonistul nu-i răspunse: apăsă pe un buton şi începu să lanseze apelul:

— …Sunt *Rândunica*… Sunt *Rândunica*…

NICOLAE BRĂTESCU fusese avansat la gradul de colonel în anul 1936, pe vremea marilor manevre din Dobrogea: forţase Dunărea în apropierea Cernavodei, instalându-se în spatele „duşmanului” cu un efectiv de 2000 de ostaşi. Era o manevră la care nu se aşteptase nimeni, nu fusese dotat decât cu o singură companie de geniu şi manevrele luaseră sfârşit cu trei zile mai devreme decât fusese prevăzut.

Nicolae Brătescu încă din Şcoala Superioară de Război fusese poreclit „strategul”. Îi plăceau hărţile, cifrele şi vitezele: nu-l exaltau analizele luptelor de la Austerlitz, concepţiile napoleoniene, nici succesele franţuzeşti de la Marna. Nu credea în hotărârile de ultimă clipă ale lui Bonaparte, schimbările de tactică cu zece minute înaintea unui atac. Victoria într-un război, după părerea lui, era rodul unei pregătiri gândite, analizate, determinate de loc, de armament, de spiritul armatei. Fără îndoială, Napoleon a adus ceva nou în felul de a purta războaiele: poate şiretenia. Dar experienţa de milenii a istoriei a arătat că numai o dezvoltare a tehnicii de luptă, a armamentului a dat roade, şi nu inspiraţiile de moment, fie ele şi geniale. Victoriile triburilor germanice asupra legiunilor romane s-au datorat săbiilor cu două tăişuri. Diferenţa armamentului pare neobservabilă şi totuşi este esenţială. Hunii lui Atilla, în posesia scărilor de şa, datorită cărora au dobândit stabilitatea pe cal, au dispus de viteză. Această viteză le-a asigurat victorii aproape neverosimile, fără îndoială exagerate de cronicari.

Brătescu văzuse cu ochii lui pregătirile de război ale nemţilor în 38, când a vizitat Germania. A privit autostrăzile speriat şi l-a întrebat pe însoţitor, un colonel neamţ în vârstă, pedant:

— Câte tancuri şi cu ce viteză se pot deplasa pe

aceste şosele? Cât durează mutarea unei divizii de la graniţa de vest la graniţa de est a ţării?

Colonelul a rămas surprins de întrebare; a. zâmbit strâmb şi a răspuns clar: secret militar.

Viteza în războaiele contemporane a devenit hotărâtoare: în loc de un cal acum sunt necesare motoare cu sute de cai putere, avioane cu mii de cai putere. Deşi înarmiat cu aceste convingeri, Brătescu, militar al unui popor mic, era adeptul luptelor defensive ale lui Mircea cel Bătrân. Nu rareori cita două rânduri din *Scrisoarea, a III-a*: „Şi de-aceea tot ce mişcă-n ţara asta, râul, ramui, / Mi-e prieten numai mie, iară ţie duşman este…” Războiul, susţinuse la un sfârşit de an, de acum încolo va fi totul. Toată suflarea unei ţări trebuie să participe la apărarea ţării. Mai mult chiar, va trebui să-ţi iei aliat şi râul şi ramul. Râul şi ramul înseamnă să-ţi cunoşti ţara, să te confunzi cu ea.

Colonelul Nicolae Brătescu, comandantul detaşamentului dispus pe aliniamentul Măhăceni, cantonat pe Mureş, era un om mărunt, pleşuv, cu faţa pergamentoasă, galbenă. Culoarea aceasta bolnăvicioasă îi împodobea obrazul încă din tinereţe şi se datora unui icter tratat superficial. Era un militar de profesie, iubea disciplina, iar demonstraţiile de eroism, oricât de spectaculoase ar fi fost ele, îi repugnau. Un nasture neîncheiat îl durea fizic, o armă necurăţată îi producea crize de nervi.

În general era nervos, pripit în mişcări şi avea palmele umede de transpiraţie. Din cauza asta se întâmpla rar să dea mâna cu cineva: pe subalterni prefera să-i bată pe umăr şi dacă totuşi era obligat să întindă mâna, întâi îşi ştergea palma de turul pantalonilor. De obicei, când era singur, frământa între. mâini o batistă mare, colorată, o mototolea ghem; cei care nu-l cunoşteau puteau crede că se joacă cu o minge.

Pe vremea discuţiilor din Mica Antantă, Brătescu se

numărase printre cei care considerau că o apropiere de Germania ar fi o adevărată catastrofă, expunându-şi punctul de vedere oricui voia să-l asculte:

— O alianţă cu un popor care se pregăteşte de război nu poate fi decât nefavorabilă nouă. Sau credeţi că nemţii chiar ne iubesc? Pentru ei, România nu înseamnă decât cereale şi petrol. Pentru ei, alianţa cu România înseamnă alianţa cu materia primă. Politica română nu poate fi decât una singură: bune relaţii cu toţi vecinii.

În timpul ocupării ţării de către nemţi, învinuit de liberalism fusese pensionat înainte de termen. Se revoltase, voise să se adreseze regelui, dar militarul din el îl reţinuse. Se retrăsese la ţară, n-avusese însă forţa să se ocupe de gospodărie, mai ales că pământurile, chiar şi cele nedestelenite, erau ipotecate la Banca Agricolă. Neaavând nimic mai bun de făcut, îşi transformase camera de zi în cancelarie de stat-major: împodobise pereţii cu hărţi cartografiate de mână la proporţii convenabile, detalii ale fronturilor, pe care urmărea desfăşurarea evenimentelor. Se servea de comunicatele de război ale tuturor agenţiilor de presă.

Lucid, raţional, prevedea unele acţiuni, şi aceste mici satisfacţii îl bucurau ca militar.

Nu l-au derutat spectaculoasele succese ale nemţilor din prima perioadă a războiului: Polonia, adepta măruntelor regimente de cavalerie, era normal să nu reziste maşinii de război motorizate. Victoriile germane din Franţa se datorau conservatorismului francez, care credea mai mult în numele sonore ale comandanţilor decât în maşinile blindate. Atacul împotriva Uniunii Sovietice i-a întărit şi mai mult convingerea în izbânda finală a aliaţilor. Pentru Brătescu, Rusia era un continent, nu o ţară: nu putea fi ocupată din cauza dimensiunilor. Înaintarea germană până la porţile Moscovei nu i-au clintit convingerile.

Cu câteva zii» înainte de 23 August 1944 fusese

convocat la Cercul teritorial din Craiova şi, după lungi discuţii, aderă la mişcarea de eliberare a ţării cu tot sufletul. Opţiunea nu se datora faptului că fusese dat deoparte şi nici umilinţelor în relaţiile lui cu mareşalul, ci unui autentic sentiment patriotic şi unui simţ dezvoltat ţal datoriei.

În primele zile primise comanda unui regiment pentru a curăţa regiunea de trupe răzleţe germane. Pe urmă, se contopi cu puhoiul general antifascist. După 5 septembrie, când s-a anunţat oficial ofensiva maghiară de pe podişul Transilvaniei în cele trei direcţii: Cluj-Alba Iulia, Budeşti-Luduş-BLaj şi Târgu Mureş-Târnăveni, colonelul Nicolae Brătescu ceru să fie trimis pe front. La 6 septembrie a preluat comanda unui regiment care opera pe aliniamentul dintre Bicfalău şi Sfântu Gheorghe. S-a distins în luptele de la Ilieni şi Chichiş. Până la Mureş înaintarea a fost rapidă: hitleriştii, dar mai ales horthyştii nu se aşteptaseră la o ripostă atât de rapidă, convinşi fiind că românii vor avea nevoie de foarte mult timp să se adune, după un act revoluţionar atât de categoric. Nu bănuiau că dorinţa de întregire a patriei era mai presus de orice în acel moment, nu credeau în capacitatea organizatorică a armatei române. Îşi închipuiau că dincolo de Carpaţi fusese doar un puci de palat, schimbări de persoane, nu o revoluţie totală, naţională şi socială.

Ajuns la Mureş, Brătescu a primit ordin să se stabilească aici şi şi-a construit adăpostul la marginea Uioarei de Sus. Plouase mult, Mureşul ieşise din matcă: pe malul celălalt se vedeau avanposturile germane. Deşi părea imposibil, era nevoie de un cap de pod. Realizat prin surprindere, ca atunci la Cernavodă. Cu acest gând se culcase îmbrăcat, şi acum, după douăzeci de minute, e iarăşi în picioare. A vrut ca iniţiativa să fie de partea lui, dar nemţii, ca şi cum i-ar fi ghicit gândurile, i-o luaseră înainte.

SĂPTĂMÂNILE petrecute pe front i-au săpat riduri

adânci în colţul buzelor, iar ochii lui verzi au pierdut ceva din culoare: par spălăciţi. Reumatismul l-a îndoit puţin, nu mai are mersul săltăreţ de odinioară: calcă atent, nesigur şi e îngrozitor de obosit. E o oboseală statornică, care îl apasă ca o povară. Dacă se întâmplă să fie trezit din somn, se dezmeticeşte greu şi e irascibil:

— Ia să văd, pentru ce m-ai trezit, domnule locotenent?

De obicei, adjutantului îi spunea pe nume, şi numai dacă era supărat folosea formula oficială.

Locotenentul Ograda îi întinse depeşa. Colonelul o citi de două ori, apoi aşteptă să-i fie pregătită cafeaua.

— Pe domnul căpitan Dunăreanu l-ai anunţat?

— Nu, domnule colonel.

Spuse un „foarte bine” insinuant, apoi continuă pe un ton ironic:

— Lăsaţi-l pe domnul căpitan să se odihnească.

Ograda nu ştiu ce să-i răspundă, dar colonelul nici nu aşteptă asta: se adânci în cercetarea unei hărţi de pe masă.

În încăpere se lăsă tăcere, nu se auzea decât în răstimpuri vocea răguşită a radiofonistului:

— ...Sunt *Rândunica*... Sunt *Rândunica*...

— Şi acum ce vrei să fac? întrebă în cele din urmă Brătescu.

— Nu înţeleg, domnule colonel, răspunse Ograda, cu privirile aţintite asupra spirtierei.

— Ce nu-i de înţeles? se răsti Brătescu şi se rezemă cu mâna bandajată de tăblia mesei. Ce vrei să fac? Să mă duc să reocup localităţile căzute?

— Dumneavoastră ştiţi mai bine ce aveţi de făcut.

— Ai dreptate. În primul rând vreau să-mi beau cafeaua. Sper că ai pus şi cafea în surogat?

— Da, domnule colonel.

Ce le-o fi venit nemţilor ca în plină retragere să ocupa trei sătuleţe cedate fără luptă? Ceva nu era în

regulă. Ca de obicei, în asemenea momente de derută colonelul purta discuţii adiacente, fără importanţă. Se întoarse spre radiofonist:

— Tu de unde eşti, Damiane?

— Din Moreni, domnule colonel.

— Ca petrolist ai fi putut să fii mobilizat pe loc. Cum ai ajuns în prima linie?

— M-am înrolat voluntar, domnule cplonel.

— Foarte bine, Damiane. Se întoarse spre adjutant. Acesta spuse fără să fie întrebat:

— Eu sunt din Tecuci.

— Bravo! Cheamă-l pe Dunăreanu.

DUNĂREANU LOCUIA ÎNTR-UN CORT acoperit cu crengi, în apropierea tranşeelor. Sosi cu ochii cârpiţi, era neras şi mirosea a ţuică dospită.

— Am onoarea să vă salut, domnule colonel. Sunteţi matinal astăzi. Ori aveţi insomnie?

— Şi una şi alta. Dar acum am fost trezit din somn. Cred că azi aş fi fost în stare să dorm douăzeci şi patru de ore în şir. Dar eu n-am voie să dorm.

— Cine şi-a permis să vă trezească? întrebă Dunăreanu fără a-şi ascunde zâmbetul.

— Nemţii.

— S-au obrăznicit, domnule colonel. Auzi sâsâitul, spirtierei. Aruncă o privire într-acolo şi descoperi ibricul cu cafea. Se întoarse spre adjutant: Şi dumneata, domnule locotenent, ce-i cu mărinimia asta?

— Am ordin, se justifică Ograda.

— Înseamnă că totuşi s-a întâmplat ceva.

Brătescu nu cerea noaptea cafea decât dacă avea probleme, dacă era nervos sau era în impas. Şi atunci când îşi rupsese mâna în timpul bombardamentului, ceruse să i se dezgroape spirtiera.

Colonelul îi întinse depeşa lui Dunăreanu. Acesta îşi aruncă ochii pe ea, o parcurse, apoi o puse pe masă.

Colonelul privi lichidul negricios din ceaşcă, apoi

brusc se întoarse spre Dunăreanu:

— Ştii de ce e importantă această ştire?

— Bănuiesc. Ne încurcă în executarea planului „Bradul”.

— Da. Nemţii s-au infiltrat exact undi voiam să închidem încercuirea. De aceea am fost anunţaţi. Ori trebuie să revizuim planul, ori dracu’ să-i ia! Faceţi-mi legătura cu generalul Fior eseu.

Radiofonistul nu aşteptă alte indicaţii, schimbă buşoanele aparatului şi ridică vocea:

— Alo, sunt Rândunica. Vreau poziţia trei. Sunt Rândunica, vreau poziţia trei. Se întoarse spre Brătescu: îndatăt domnule colonel.

ÎN PRIMELE ZILE după ce preluase comanda regimentului, colonelul Nicolae Brătescu îşi petrecea timpul liber printre ostaşi. Nu rareori chiar în prima linie. Nu putea ţine pasul cu „pasul forţat”, obosea repede: cele 20 de kilograme în plus îl făceau să transpire abundent, să i se înfunde urechile. Cu toate astea, deşi ar fi avut zeci de justificări, nu mai urmărea bătăliile pe hartă, ci chiar pe câmpul de luptă. Se obişnuise cu şuieratul gloanţelor, cu pământul aruncat de obuze, cu uniforma udă. Nu de puţine ori participase la ocuparea unor poziţii întărite şi se mira că nu-l mai supăra izul acrişor al uniformelor transpirate, mirosul dulceag al sângelui.

Regimentul lui se evidenţiase în repetate rânduri, era citat în ordinele de zi ale armatei.

La Racoşul de Sus participase pentru prima oară la lupte de stradă: inamicul se încăpăţâna să păstreze comuna cu orice preţ. Două companii nemţeşti, înarmate cu aruncătoare de flăcări, se cuibăriseră în clădirile cu etaj, orice traversare de stradă, orice încercare de înaintare era sortită eşecului. Pentru fiecare metru pătrat se vărsa sânge, soldaţii pârjoliţi se zvârcoleau sub porţi. În primul rând trebuiau anihilate aruncătoarele de flăcări, dar pentru asta trebuia trecută strada. În clipa aceea un

soldat aruncase o grenadă prin fereastra unde erau nemţii… După 36 de ore de lupte înverşunate, Racoşul de Sus fusese eliberat.

Atunci, pentru prima oară stătuse pe îndelete de vorbă cu generalul Florescu, care îl chemase la Divizie.

Discuţia dintre cei doi se urnise greu. Înfăţişarea colonelului îl tulbură pe geneal: cei din faţa lui i se părea mai degrabă un om cu care ar fi putut vorbi despre lucruri banale, cotidiene, dacă ştie să joace biliard; sau dacă are nepoţi…

— Am auzit multe despre dumneata. Cum a fost cu ocuparea primăriei din Racoşul de Sus?

Generalul se aştepta la o descriere colorată, palpitantă.

— Ei, cum a fost?

— Am început asaltul la două şi cinci, şi la şase şi zece am ocupat clădirea.

Dezamăgit, generalul îşi răsuci mustăţile. Relatarea colonelului era o copie fidelă a raportului înaintat.

— Şi ce efectiv ai avut?

— Unsprezece oameni.

— Nu se poate.

— Vorbesc de efectivul care a luat cu asalt primăria.

— Şi câţi au rămas?

— Patru.

— A fost o misiune grea?

— În parte. A fost mai greu ce nu era prevăzut în misiune.

— Ce anume?

— Să apărăm clădirea. Asediul german a durat cam tot patru ore. Probabil aţi fost informat.

— Am fost. Se pare că ai nervi de oţel.

— Nu. Am oameni formidabili. Căpitanul Dunăreanu…

— Am auzit şi despre el. Şi am mai auzit că nu cunoşti frica.

— Ba da, domnule general. Dar ca să nu mă gândesc la ea îmi depăn amintiri. Asta când n-am ceva mai bun de făcut.

Generalul se întrebă ce fel de amintiri ar putea avea omul din faţa lui. Preluă tonul colonelului:

— Şi eu când am ceva foarte important de făcut număr. Uneori până la două mii. Îmi las capul în palme, închid ochii şi număr. Am întrebat odată un matematician care e secretul faptului că, numărând, te deconectezi total? Ce crezi că mi-a răspuns? Că cel mai perfect lucru din lume e şirul numerelor întregi. Şi perfecţiunea, de exemplu natura, îţi dă o stare de siguranţă, de certitudine. Ştiind ordinea numerelor nu faci niciun efntr mintal: dimpotrivă, numărând te odihneşti. Niciodată n-am luat o mare hotărâre fără să fi numărat. Dar eu îţi ţin teorii pitagoriene în loc să te aud vorbind. Dumneata eşti colonel, dar mult timp n-ai fost-combatant. N-ai avut experienţa focului. Cum ai reuşit?

— Nu ştiu.

— Acest „nu ştiu”, cred, e cel mai sincer răspuns. Pe vremea studenţiei mă îndrăgosteam de câte o colegă. Uneori mă întrebam de ce tocmai de-ea şi nu de frumoasa grupei. Răspunsul era invariabil: nu ştiu. Şi acum vreau să-ţi spun de ce te-am chemat: războiul acesta poate dura încă mult. Mi s-a raportat că eşti reumatic, că în orele de răgaz zaci. Cunosc aceste dureri: şi eu am o mână înţepenită când plouă. Mi s-a mai spus că faci exces de cafea şi tutun. Nu e bine. Dar nu sunt chemat să te dădăcesc, vreau doar să-ţi spun că armata are nevoie de un *comandant*.

ÎN ÎNCĂPEREA COLONELULUI se făcu linişte, nu se auzeau decât apelurile radiofonistului.

— Sunt *Rândunica*, vreau poziţia trei… Sunt *Rândunica*, vreau poziţia trei… Poziţia trei?… Trec pe recepţie. Se întoarse spre Brătescu: Aveţi legătura, domnule colonel.

— Sunt *Rândunica*... ou domnul general Florescu... Da, aştept... După câteva secunde se auziră zgomote în cască. Am onoarea, domnule general... Nici dumneavoastră n-aţi dormit... Am înţeles. Aţi numărat. Poate-i o metodă mai bună... Am înţeles. 11 trimit pe căpitanul Dunăreanu la dumneavoastră... Am onoarea... Da, sper să ne mai vedem...

VESTEA ATACULUI GERMAN în depresiunea Măhăceni îl ţinu treaz până dimineaţa: breşa se lărgea cu fiecare ceas, acţiunea nemţilor era o manevră neaşteptată, indicată. Nu putea fi declanşată decât. de cineva care nu mai avea ce pierde, un disperat. Ceea ce era însă neclar şi-l îngrijora pe colonelul Brătescu erau informaţiile contradictorii şi imposibilitatea de a le verifica autenticitatea. Urmărind pe hartă, acţiunea militară germană ar fi avut un rezultat numai dacă ar fi luat amploare, în sinea lui prevăzuse acest atac, când nu trecuseră încă la întărirea noilor poziţii. De altfel, chiar şi pentru un civil era clar că depresiunea era singurul punct vulnerabil al frontului românesc. Raportase acest lucru statului-major al Diviziei, dar generalul Florescu îl asigurase că nemţii nu vor ataca:

— Doar nu sunt tâmpiţi! – iar optimismul generalului îl molipsise şi pe el.

Cu toate astea, trimise câţiva cercetaşi în depresiune „şi rapoartele lor zilnice deveniseră stereotipe, semnalând acalmie. Era evident că orice atac german ar fi avut doar un succes vremelnic şi ar fi fost îngrozitor de costisitor, în cele din urmă se convinsese şi ed că nemţii n-or să întreprindă o aventură, cu atât mai mult cu cât orice militar şi-ar fi dat seama, după mişcările trupelor române, că se pregăteşte o ofensivă de mari proporţiiânsăşi liniştea de pe front şi mişcările de trupe ar fi trebuit să le dea de bănuit. Atunci de ce au atacat totuşi? Dacă scopul atacului ar fi fost lămurit, s-ar fi putut deduce şi următoarele manevre ale nemţilor. Dar cât de mult se frământă

Brătescu, nu găsi acest scop, nu descoperi logica atacului.

Îi cunoştea suficient de bine pe nemţi: riscul era prea mare ca să nu aibă un scop precis. Cea mai plauzibilă presupunere era că voiau să salveze materialele de război depozitate în depresiune. Dar mai putea însemna ceva: şi anume că pentru ei erau mai convenabile nişte lupte periferice decât o bătălie decisivă, sau voiau pur şi simplu să îngreuneze realizarea acţiunii de încercuire. Dar toate astea erau doar nişte ipoteze formulate fără să fi avut la îndemână datele esenţiale.

Cu căpitanul Dunăreanu discutase toate variantele posibile: el era mai puţin alertat. Avea şi mai multă experienţă de front şi un simţ tactic înnăscut.

— E greu să ghiceşti intenţiile şobolanului încolţit. Disperarea duce la reacţii neprevăzute. Acţiunea din depresiune ar fi mult mai gravă dacă ar fi logică.

Dunăreanu stătea în picioare în faţa mesei din adăpost, era gata de drum, dar nu schiţă nici cel mai mic gest de grabă.

— Eşti gata, domnule căpitan?

— Da, domnule colonel.

— Dacă intervine ceva nou şi crezi că e cazul să mă consulţi, caută-mă. Dar nu văd ce ar putea să intervină. Succes!

— Mulţumesc, domnule colonel.

În faţa adăpostului, maşina era gata de drum; Ilie, şoferul, un oltean hâtru, îl aştepta cu portiera deschisă.

— Mergem la statul-major, îi spuse Dunăreanu.

— Ştiu, dădu din cap şoferul.

— De unde ştii, mă Ilie?

— Fusei la comenduire şi-mi dădură un talon de liberă trecere.

— Da, da, am uitat.

Închise portiera după Dunăreanu, ocoli maşina şi urcă la volan. Demarorul hârâi de câteva ori, apoi motorul începu să toarcă rotund. Ilie acceleră şi maşina hurducăi

pe lutul uscat, bătătorit. După ce trecură de primul cot, Ilie îl privi complice:

— Ştiu şi fără talon. Toţi ştiu, domnule căpitan. E adevărat că nemţii porniră atacul cel mare?

— Dar asta de unde o mai ştii?

Ilie îl privi câş, cu tâmpla aplecată spre volan.

— Se vorbeşte.

— Şi de ce nu te-ai interesat de la ăia care vorbesc?

— Aia-s soldaţi proşti.

Lui Dunăreanu îi făcea plăcere să stea de vorbă cu şoferul: avea gură slobodă, îi plăcea să trăncănească, prin el afla starea de spirit a ostaşilor. E drept, uneori Ilie devenea agasant, insista asupra unui subiect cu încăpăţânare; îi plăcea să vorbească despre dumnezeu, dacă există sau nu, dacă îngerii se nasc din copii morţi sub un an sau se nasc direct îngeri.

— Da. Ilie, nemţii au pornit un atac. Nu ştiu dacă cel mare, dar l-au pornit.

Printre soldaţi se răspândise zvonul că nemţii nu se vor lăsa bătuţi cu una cu două, că au rezerve, arme noi şi în curând vor porni ofensiva cea mare.

Ilie îşi imagină o cruce, apoi se concentră asupra volanului. Terenul era accidentat, cu urme de explozii şi vehicule părăsite.

Statul-major era la vreo 11 kilometri de cantonamentul regimentelor, într-o pădure bătrână de fag. Acum, frunzele prinseseră rugină, de departe pădurea aducea cu o paletă pe care s-au uscat culorile.

Ilie cunoştea bine drumul, mai fuseseră împreună de câteva ori, ştia chiar şi o, scurtătură, dar nu se folosea de ea pentru că era expusă tirului german. Iar Ilie era cel mai fricos şofer din tot regimentul şi nici măcar nu încerca să ascundă acest lucru. Îşi formulase chiar şi o mică filosofie, ca să se justifice faţă de camarazi:

— Patria are nevoie de şoferi pe front, nu de eroi. Aşa că mai bine să te fereşti, să te poţi aşeza şi mâine la volan,

decât să reţii un pluton întreg să-ţi dea onorul cel de pe urmă. În loc de un glonte în burtă, mai bine îţi juleşti genunchii târându-te.

Pe alocuri se mai vedeau urmele luptelor din pădure: trunchiurile copacilor erau ronţăite de schije, de-a lungul potecilor văzură câteva grenade neexplodate.

— Un brand de 16, arătă Ilie cu bărbia spre ceva strălucitor înfipt în frunzişul putrezit. Unguresc. Voia să demonstreze cunoştinţele lui despre armament. E de 16?

— Este, Ilie.

— Le recunosc ca pe pisicile de acasă. Ştiţi ce mă întreb eu? ăia care fabrică aceste branduri nu se gândesc că ciocănind oţelul ciocănesc moartea?

— Tu când culegi via te gândeşti că oamenii se vor îmbăta, se vor înjura şi se vor bate ca chiorii?

— E altceva un brand, domnule căpitan, şi cu totul altceva bobul de strugure.

— E acelaşi lucru, Ilie. Brandul omoară repede, vinul încet.

— Dar mai bine să mori beat decât sfâşiat.

— Folosind cuvântul dacă, e uşor să alegi. Eu zic că cel mai bine e să mori în pat de bătrâneţe.

— Moartea nu-i bună nicicum, domnule căpitan. Dacă eşti bătrân şi nu mai poţi face nimic devii o povară pe capul copiilor. E urât când copiii încep să-şi urască părinţii.

Frână scuct, apoi ocoli un muşuroi.

— De ce mergem la statul-major, domnule căpitan?

— Secret militar, Ilie.

Eu nu-s militar?

— Tu eşti şofer.

— Mergem să primim ordine în legătură cu atacul german?

— Dacă ştii, de ce mai întrebi?

Un timp Ilie conduse concentrat, apoi brusc se întoarse spre Dunăreanu:

— Vedeţi, arătă spre un loc, aici a murit Brateş.

Brateş, un sublocotenent tânăr, venise trimis pe front în urmă cu două săptămâni: era înalt, osos cu ochi mari, miraţi, ca ai unui licean. Se prezentase la unitate cu un geamantan maro, din carton presat, în care nu avea aproape nimic.

— De ce n-ai venit cu o servietă? a întrebat cineva, şi Brateş i-a răspuns ruşinat:

— Să nu se creadă că nu am de nici unele. Asta e mama mea, arătă o poză în sepia, lipită pe un carton. Poza e făcută în urmă cu zece ani, dar ea nu s-a schimbat deloc.

Arătase poza tuturor camarazilor. O văzuse şi Dunăreanu.

— Vedeţi, domnule căpitan, ridurile astea nu-s de bătrâneţe. De muncă. O ştiu numai aplecată asupra maşinii de cusut…

În timpul liber, la popotă, nu vorbea decât despre ea:

— Toată viaţa a cusut cearşafuri să mă poată ţine la şcoală.

Prima lui misiune fusese verificarea drumului de legătură cu statul-major. Voia cu tot dinadinsul să găsească un drum mai scurt. Plecase în recunoaştere cu doi soldaţi încercaţi, dar avusese ghinion. Călcase pe o mină rătăcită şi cei doi însoţitori n-au avut de unde să-l adune.

— N-a rămas nimic din el. A urcat în ceruri cu trup cu tot. Băieţii spun că a fost un om foarte de treabă. Fu?

— Fu, Ilie.

— Auzii pe urmă că a fost avansat în grad postmortem. A ajuns locotenent. Eu, domnule maior, chiar dacă mi s-ar promite că post-mortem m-ar face general de brigadă sau mareşal, prefer să rămân şofer. Meserie bună, curată şi, pentru că maşina valorează mai mult decât un om, nu prea mă trimit în foc. Este?

— Este, Ilie.

Dunăreanu îşi aminti de Brateş: când i-au făcut inventarul lucrurilor rămase, printre altele au găsit şi o scrisoare începută, adresată maică-sii. Pe pagina de caiet

nu era decât un singur rând: Dragă mamă. Au purtat în adăpostul lui Brătescu discuţii prelungite dacă s-o expedieze sau nu. Până la urmă, Brătescu a hotărât să i se trimită scrisoarea. Ea, fără îndoială, îşi putea imagina ce i-ar fi scris fiul ei.

LUI ION DUNĂREANU, părinţii îi hărăziseră o carieră sigură bănoasă, muncitor la fabrica de sticlă. Şi taică-su lucrase acolo şi bunicul său: amândoi suflaser a baloane transparente, amândoi înghiţiseră aerul amestecat cu aburi de sulf, amândoi îşi scuipaseră plămânii înainte de vreme. La angajare, medicul măsura capacitatea bojocilor în centimetri cubi, punea o parafă, şi candidaţii deveneau sticlari.

Ion Dunăreanu se împăcase cu gândul să modeleze sticla topită şi-şi imaginase chiar vazele de cristal împodobind casele celor înstăriţi, şi ar fi urmat tradiţia familiei dacă n-ar fi intervenit soarta. Soarta le bătu la uşă într-o duminică dimineaţă, în persoana unui dascăl.

— Am venit, domnule Dunăreanu, să discutăm despre fiul dumitale.

Bătrânul Dunăreanu, sfătos, cu faţa pergamentată de aburii de sulf, îl pofti să se aşeze:

— Iar a făcut Ion o trăsnaie la şcoală.

— Nu, domnule Dunăreanu.

— Atunci fii şi mai bine venit. Ţuică sau vin?

— Niciuna, nici alta, domnule Dunăreanu. Îmi feresc ficatul ca pe o bijuterie. A început să mă înţepe. Am auzit că vrei să dai băiatul la fabrica de sticlă. Băiatul ar putea să-şi folosească mai bine capul, de ce să lucreze cu plămânii? Dă-l la liceu.

— De unde bani, domnule învăţător?

— Te strângi. Un an. Dacă învaţă bine, ia bursă. Mai pun şi eu o vorbă. Zău, merită…

Dascălul s-a ţinut de cuvânt, i-a dat o recomandare către un coleg din Târgu Mureş şi Ion Dunăreanu s-a

pomenit în uniforma bleumarin cu epoleţi pe umăr.

În cel de-al doilea an a devenit bursier. În vacanţele mari, prietenii, ucenicii de la fabrica de sticlă îi pipăiau uniforma de liceu militar şi Ion i-a simţit străini. Îi despărţise oare uniforma? Conversaţiile nu se mai legau ca altă dată, descoperi că aveau alte preocupări. Până şi fetfele îl priveau chiorâş.

Pentru el cărţile de istorie deveniseră un fel de biblie: privea ore întregi faţa uscată a lui Vlad Ţepeş, ochii lui scrutători şi se întreba la ce o fi gândit domnitorul din Târgovişte când artistul i-a eternizat trăsăturile: vedea oare viitorul, sau îl frământau problemele mărunte de fiecare zi? Omenia îl făcuse crud şi neîndurător, ori dorinţa unei linişti în ţară îi înăsprise trăsăturile?...

A terminat liceul militar cu media maximă, şi în zadar îl visaseră părinţii contabil sau funcţionar la primărie, Ion Dunăreanu a urmat şcoala de ofiţeri.

Jurăm întul de sublocotenent l-a pronunţat la poligonul din Sinaia, în faţa regelui, înainte de termen: izbucnise războiul. Frontul l-a maturizat tot înainte de termen: nopţile nedormite i-au săpat riduri adânci în colţul buzelor, iar cearcănele de sub ochi i-au fost dăltuite de atacurile corp la corp. În tranşeele înzăpezite îşi aducea aminte de micile povestioare ale lui taică-su de pe frontul din Galiţia şi de la Solferino. „Împăratul, fiul meu, pe noi, românii, la fel ca pe sârbi şi pe cehi, nu ne-a trimis pe front, ci la abator. Stăteam într-o pâlnie de obuz şi mă întrebam ce caut eu în Galiţa? Eu ar fi trebuit să ridic arma pentru eliberarea Turzii şi omoram oameni la mii de kilometri de casă. De ce? Pe fronturile străine am învăţat un singur lucru: să supravieţuiesc. M-am întors acasă pentru că mi-a fost dor de dealurile de la Buru”.

Pe front. Ion Dunăreanu se obişnuise să trăiască fără bucurii: aritmetica inumană, un om valorează mai puţin decât doi oameni, îl speriase la început. Pe urmă, şi-a dat seama că în război predomină alte legi: numărul era o

valoare concretă, personalitatea conta mai puţin. În tranşee descoperise şi el marea întrebare a lui taică-su, marea întrebare a soldaţilor: ce căutăm aici, în stepa asta bătută de vânturi şi ninsori? îşi pusese de sute de ori această întrebare şi-l apucase dorul de Buru.

Tot în tranşee auzise prima oară şi despre comunişti, îi apreciase pentru un singur lucru: nu se împăcaseră cu ideea ţării ciuntite şi şi-ar fi dat viaţa pentru abolirea Dictatului fascist de la Viena. Ar fi vrut să-i cunoască, să se apropie de ei, dar nu i-a găsit. Erau peste tot şi nu-i aflai nicăieri.

Tresele obţinute pe câmpul de luptă îi apăsau umerii, dar ele n-au ţesut un perete invizibil între el şi ostaşi. A trăit, a luptat, a mâncat alături de cir Ostaşii l-au învăţat să se ferească de gloanţe, să nu mănânce conserve reci, să-şi înfăşoare ziare peste ciorapi. Nu frigul şi foamea, descoperise el, decimează soldaţii, ci delăsarea, apatia.

Şi mai descoperise un lucru foarte important şi anume că trebuia să lupte nu numai împotriva duşmanului, ci şi împotriva păduchilor. Dacă ar fi fost mai mare în grad ar fi insistat pentru *sfânta treime*: hrană, îmbrăcăminte şi igienă. Soldatul care nu reuşea să se ferească de păduchi nu era bun nici în tranşee., în loc să citească, omora păduchi. În loc să înveţe să citească, omora păduchi. În loc să înveţe cum să se ferească de gloanţe, omora păduchi.

Avansarea la gradul de locotenent se datora unei misiuni speciale dincolo de linia frontului: primise sarcina să salveze o uzină electrică. Cu patru cercetaşi se strecurase peste un câmp minat, apoi deteriorase instalaţia de minare a uzinei. Înaintarea trupelor româneşti întârziase cu 24 de ore şi fusese obligat să apere uzina. Nici n-ar fi avut altă soluţie. Rămaseră în viaţă el şi un cercetaş tânăr, un dobrogean mărunt cu faţa tuciurie. Din ziua aceea fusese folosit numai pentru misiuni speciale. Un glonţ rătăcit i-a străpuns coapsa şi a fost internat într-un spital instalat într-o şcoală părăsită. Îl îngrijea Olea, o soră

de prin partea locului luată prizonieră cu ocazia unei încercuiri.

Olea nu zâmbea, nu râdea, nu-i puteai citi pe faţă nici măcar tristeţea: era durdulie, cu pometi proeminenţi, cu ochi albaştri, spălăciţi. Când bolnavii dormeau, stătea la fereastră şi privea ore întregi câmpia ninsă. În zadar încercau cei în convalescenţă să-i caute sânii sub rubaşcă. Olea se lăsa atrasă în capcană, apoi le răsucea mâinile. Avea braţe puternice, palmele bătătorite de muncă, trebuia să fii bărbat în toată regula s-o poţi înghesui la podea.

— O să vă dezinfectez rana cu viitcă. O să vă doară.

— Aş fi preferat s-o beau.

Dezinfectarea l-a durut într-adevăr, „sora” nu era soră de specialitate, îl răsucise în pat de parcă ar fi fost întreg. Vorbea o germană destul de corectă.

— De unde ştii nemţeşte?

— Tata a fost profesor de limbă şi literatură germană. Un timp a predat şi la Kiev. Seara cânta la vioară şi noi, copiii, trebuia să-l ascultăm în linişte.

— Acum unde e?

— Nu ştiu.

După două săptămâni, Dunăreanu era convins că ştie totul despre ea. Se plictisea în aşternuturile nespălate, o ruga să-i povestească.

— Ce anume vă interesează, domnule locotenent?

— Despre tine, totul. Cum ai ajuns militar? După câte ştiu, ca studentă ai fi putut să fii scutită.

— Am şi fost.

— Atunci?

— La un atac aerian am fugit în adăpost. Colegele mi-au spus că sunt fricoasă. M-am prezentat voluntar să le dovedesc contrariul.

— Acum ştiu totul despre tine.

— Nu ştiţi nimic.

— Ba da. Ai ochi albaştri, ai făcut un an de filologie şi te-ai prezentat voluntar, ai fost luată prizonieră şi acum

eşti soră la un spital improvizat.

— Astea nu sunt decât date, domnule locotenent. Le port ca pe nişte haine, aşa cum îmi port şi numele.

Sora avea şi ceva sânge asiatic: ochii îi erau mari, tăigdalaţi.

Abia după ieşirea din spital şi-a dat seama că n-o cunoscuse îndeajuns. Sora Olea dispăruse într-o noapte fără lună.

DEŞI DUNĂREANU ERA SOCOTIT un ofiţer excelent, nu avea o înfăţişare războinică: uniforma curgea pe el, chipiul şi-l purta aiurea în vârful capului şi din cauza asta aducea mai degrabă cu un portar de hotel sau cu un birjar decât cu un locotenent activ. Făcea parte dintre acei militari despre care se spunea că le place praful de puşcă. Şi pentru aşa ceva trebuie să te naşti, cum un om se naşte cu voce sau cu putinţa de a compune versuri. Dunăreanu se născuse pentru a fi militar: în cele mai grave situaţii nu-şi pierdea capul, ştia să se orienteze”, ştia ce avea de făcut, nu putea fi luat prin surprindere. Cei din jurul lui îl apreciau pentru aceste calităţi, îl iubeau şi aveau încredere în el.

După ieşirea din spital, fiind în convalescenţă, fu trimis în ţară, dar n-avea stare să stea nemişcat. Îşi petrecea tot timpul la Cercul Militar, unde se împrieteni cu un maior ursuz. Singurul care în sala de mese râdea şi spunea bancuri ostăşeşti de pe front era Dunăreanu. MaioruL îi atrăsese de câteva ori atenţia că pe front oamenii mor, că nu e cazul ca cei din Bucureşti, care sunt în siguranţă, să facă bancuri şi să râdă. Într-o zi, revoltat, Dunăreanu îl înfruntă:

— Dumneavoastră aţi fost vreodată pe front, domnule maior?

— Nu. Dar nu pentru că n-aş fi vrut să mă duc, ci pentru că am avut misiunea să rămân aici.

— Deci n-aţi fost?

— Păcat. Acolo aţi fi învăţat să r-îdeţi.

— Să râd pe front?

— Bineînţeles.

% – Şi nu ţi-a interzis nimeni să râzi?

— Ba da. Un maior chirurg, după ce mi-a scos o schijă din coapsă. Mi-a spus: „Domnule locotenent, dacă nu te umflă râsul şi stai liniştit, s-ar putea să scapi”. N-aveam voie să beau rom şi să râd.

— Şi mă rog, ce putea să te facă să te umfle râsul?

— Te miri ce. Mi-aduc aminte, odată venise un sublocotenent la unitate. Aveam fixat un atac la ora cinci dimineaţa. La cinci fără cinci sublocotenentul umbla încă după săpun. Spunea că va face o notă informativă la Statul-major. Mai târziu am nimerit cu el într-o tranşee inamică. Trebuia să stăm nemişcaţi. De undeva, din apropiere ruşii aruncau grenade. Moartea ne dădea târcoale aşa cum ne dau târcoale fetele din Crucea de Piatră. Îl întreb: „La ce te gândeşti, sublocotenentule?” Ce credeţi că mi-a răspuns? Că se gândeşte la imbecilul acela de intendent care a lăsat unitatea fără săpun. Dar m-apuca râsul chiar fără pricină. Râdeam pentru că o gâză aluneca de pe un pai, râdeam pentru că rândunicilor nu le păsa de branduri, dar sunt convins că, dacă v-aş fi întâlnit pe dumneavoastră pe front, nu m-aş mai fi întors de acolo.

— De ce?

— Pentru că aş fi murit de râs.

Refăcut, Dunăreanu s-a întors la unitate şi şi-a reluat activitatea specială: restabilea legăturile telefonice bombardate de inamic, îşi petrecea nopţile între, cele două tranşee: în „ţara nimănui”. I se dusese vestea: pe front, agenţia de ştiri orală, de la ostaş, crease legende. Fusese propus la o nouă avansare şi peste noapte se pomeni căpitan.

Aflase printre primii despre evenimentele de la 23 August. A ajuns sub comanda colonelului Brătescu în seara zilei de 29 august şi a avut ca primă misiune să treacă hotarele impuse de Hitler. Începuse să simtă că arta

războiului nu mai era supravieţuirea, ci victoria. Victoria cu orice preţ. Anii de front îl aspriseră. Ura împotriva cotropitorilor nu era o ură teoretică, ci una concretă, pătimaşă, venită de undeva din adâncurile rărunchilor. De comandantul său îl lega o admiraţie ciudată: calmul lui Brătescu, cunoştinţele lui tactice, un simţ nemaiîntâlnit de a prevedea mişcările duşmanului erau fără îndoială calităţi ostăşeşti. Şi un militar nu se putea să nu admire un astfel de militar. Ar fi vrut să lupte alături de el până la sfârşit sau măcar până îşi vor spăla picioarele în Tisa. Ceea ce îl nemulţumea era faptul că nu ştie nimic despre acest om. Din cauza asta se codi să-i povestească viaţa lui, puţinele amintiri adunate în cei 28 de ani. Când colonelul încerca să-l descoase, îi răspundea în bobote, scurt, strict la întrebare: „Până la şase ani am copilărit, apoi am urmat şcoala şi am fost trimis pe front”. Nu-i pomenise nimic despre serile petrecute alături de Lucia, de ochii ei… dar ce culoare aveau ochii Lucicăi? Nu se întâlneau decât seara, la lumina felinarelor chioare, pe malul Dâmboviţei şi în parcul din jurul Şcolii Superioare de Război.

ÎN APROPIEREA unui luminiş, maşina se opri în faţa unei bariere militare şi un subofiţer cu banderolă la braţ le verifică actele.

Subofiţerul, un ardelean înalt, osos, cu faţă de cal, îl cercetă îndelung pe Dunăreanu, apoi, după ce-i buchisi numele de pe talon, îi zâmbi larg:

— Sunteţi aşteptat, domnule căpitan.

— Vă mulţumesc.

Ilie porni motorul şi maşina urmă un drum săpat adânc în pământ. Părea că înaintează într-un tunel neacoperit. Dunăreanu era familiarizat cu aceste locuri: participase la mai multe consfătuiri, se împrietenise cu şeful pazei, locotenentul Bogdan.

Statul-major era într-un fel de piaţetă dreptunghiulară, împrejmuită cu tranşee, cu garduri” de răchită împletită, mascată deasupra de o plasă presărată

cu frunze. Un astfel de stabiliment era greu de depistat chiar şi de avioanele de recunoaştere.

Maşina se opri în faţa unei intrări pe care o mână neîndemânatică desenase o cruce roşie. Dar chiar şi fără această indicaţie concretă, oricine şi-ar fi putut da seama că se află în faţa unui punct sanitar. Peste tot, prin apropiere, erau risipiţi răniţi: unii erau deja bandajaţi, alţii îşi aşteptau rândul în faţa uşii. Din cauza sângelui, unul dintre ei părea că poartă uniformă roşie. Era un ostaş mărunt, cu faţa obosită, galbenă. Ilie întoarse capul în altă parte.

— Ăştia au fost în recunoaştere, spus «–, dar căpitanul Dunăreanu nu-l învrednici cu vreun răspuns.

Locotenentul Bogdan le ieşi în întâmpinare.

— Am onoarea, domnule căpitan.

În spatele lor, doi sanitari transportau pe o targă un rănit bandajat proaspăt din cap până în picioare. În bătaia soarelui părea un om de zăpadă. Îşi agita braţele spre locotenentul Bogdan.

— Domnule locotenent!… Domnule locotenent!…

Bogdan se întoarse spre el, dar, înainte ca rănitul să-i fi putut spune ceva, unul dintre sanitari îi dădu lămuriri:

— Nu-l ascultaţi, domnule locotenent, e nebun! Vrea să fumeze. Îi dă moartea târcoale şi el vrea să fumeze.

— Nebun eşti tu! hârâi bandajatul şi se congestibnă la faţă. Abia îşi trăgea sufletul. Uitaţi-vă, domnule locotenent, ce au făcut ăştia din mine! O paiaţă! Şi acum mi-e dor de o ţigară, ca de mama, şi ăştia nu vor să-mi dea.

— O să-ţi dea, încercă să-l liniştească Bogdan. Te duc la infirmerie şi-ţi dau.

— Nu-mi dau… îi ştiu eu ¡pe ăştia. Sunt nişte pungaşi. Uitaţi-vă la ăsta, arătă spre unul dintre sanitari. Numai după moacă i-aş da cinci ani, şi aş fi socotit un judecător indulgent. Şi apoi, nici nu mă transportă la infirmerie, acolo nu mai sunt locuri. Mă duc la magazie, unde sunt depozitaţi cei care au murit azi-noapte. Ordonaţi

să-mi dea o ţigară.

— Daţi-i o ţigară! porunci încruntat Bogdan.

— N-are voie să fumeze, domnule locotenent I se împotrivi sanitarul. Are patru gloanţe în burtă.

Bogdan se gândi o clipă, apoi decise brusc:

— Ce credeţi despre el, că e circar? Că trage fumul în burtă?

— Vedeţi mă, proştilor, că nu vă pricepeţi la medicină?! Asta le-am spus şi eu: ce legătură au gloanţele cu nicotină?

Sanitarul răsuci o ţigară groasă cât un deget şi o vârî în gura rănitului.

— Na, fumează şi crapă! Că asta vrei tu, să crăpi!

Bogdan le întoarse spatele şi-l luă pe Dunăreanu de braţ.

— Pentru dumneavoastră am trabuc. Îi întinse un mic pacheţel.

Dunăreanu despături hârtia şi dădu peste trei ţigări de foi, groase, strânse la mijloc cu câte o banderolă aurie.

— Citiţi inscripţia de pe ea.

Dunăreanu citi cu voce tare:

— *Ritmeester*. Ridică privirile: Vă merge bine vouă aici, la statul-major. Fumaţi trabuc din Olanda.

— Dacă avem relaţii, zâmbi locotenentul. E captură de război. Şi cum nu aveţi niciun glonte în burtă o să vă pice chiar bine.

Dunăreanu îndesă ţigările de foi în buzunarul de sus al vestonului de parcă ar fi fost stilouri.

— Spune-mi, Tiberiu, generalul e supărat?

— Din cauza atacului?

— Da.

— Da, e supărat. Dar el e supărat tot timpul. Mai ales când nu doarme. Şi noaptea asta a dormit puţin.

— Nici comandantul meu n-a dormit. Ai să vezi, până la sfârşitul războiului n-o să putem dormi nici noi.

— Asta e singurul lucru de care nu mă tem.

Dunăreanu arătă cu capul spre răniţii rezemaţi de gardul de răchită.

— Ce s-a întâmplat? În sectorul nostru, după atacul de azi-noapte e linişte ca în mormânt.

— Şi în restul sectorului e linişte. Dar generalul a trimis câţiva cercetaşi în depresiune şi nu s-au întors decât ăştia. Şi uite în ce hal! Hai, generalul stă ca pe ghimpi.

Porniră spre adăpost. La intrare, o santinelă, un ostaş cu păr cârlionţat şi nas lung. căzut peste buza de sus, îşi ţinea faţa la soare. Pe obrazul stâng avea o cicatrice lungă până la bărbie. Când ai unseră la un pas de el, tresări şi salută respectuos. În loc de salut, Dunăreanu îl întrebă:

— Ţi-a scris fratele?

Santinela luptase sub comanda lui la Sfântu Gheorghe. Răspunse scurt, cu reproş, ca şi cum Dunăreanu ar fi fost vinovat că fratele nu-i scria:

— Nu, domnule căpitan.

— O să-ţi scrie mâine, poimâine.

Santinela aştepta scrisoarea de opt luni. Frate-su fusese văzut ultima oară la Odessa. Văzând că Dunăreanu e dispus să-l asculte, adăugă:

— Cred că a murit, domnule căpitan.

— Vorbeşti prostii! Doar nu-i prost să moară la douăzeci şi cinci de ani.

— Parcă moartea te întreabă când te-ai născut. Ieri a murit în sat un copil de cinci ani. A călcat într-un cui ruginit. Cine şi-ar fi imaginat că moartea e ascunsă într-un vârf de cui?

Resemnat deschise uşa adăpostului.

— Poftiţi.

Dunăreanu îşi bătu regulamentar călcâiele; generalul Florescu se ridică de la masă, îi întinse mâna osoasă şi-l privi lung, cu ochii lui roşii de nesomn.

— Bine ai venit, domnule căpitan. În ochi îi apăru o undă de invidie. Îl mai cercetă o dată şi adăugă: Tot tânăr şi frumos, domnule căpitan. Şi parcă din ce în ce mai tânăr.

— Mă străduiesc, domnule general.

— Ce n-aş da să mă pot strădui şi eu, răspunse generalul cu întârziere. Luaţi loc.

Dunăreanu aşteptă să se aşeze generalul, pe urmă îşi căută şi el un scaun. Aşa cum se aştepta, masa era goală, curată. Dunăreanu nu-şi aducea aminte să fi văzut vreodată un petic de hârtie pe masa lui. Ori avea oroare de hârtii, ori le ascundea prin dosare. Varianta a doua era imposibilă: circula o anecdotă pe seama lui că, pe vremuri, când lucra încă la Bucureşti, a bătut în cuie sertarele unui subaltern, spunându-i că orice hârtie pusă în sertar sau dosar e primul pas spre birocratizare. Hârtille dacă nu pot fi rezolvate pe loc, trebuie trimise organelor competente sau persoanelor care pot lua o hotărâre.

Dunăreanu îl cunoştea pe general nu numai din anecdote: ştia că-i place să flecărească înainte de a începe o discuţie mai importantă. De numărat a numărat încă înainte de a fi sosit el. Îi veni în ajutor:

— Colonelul Brătescu vă trimite salutări şi multă sănătate. Vă mulţumeşte pentru aspirinele acelea Bayer. Cred că l-au ajutat.

— Îmi pare bine.

Privi un timp în gol, apoi ridică privirile spre Dunăreanu:

— Cum a primit ştirea domnul colonel Brătescu?

— A spus că nu s-ar fi aşteptat la aşa ceva din partea nemţilor.

— Mărturisesc, nici eu. Am crezut că se bucură că-i lăsăm în pace.

— Sunteţi un optimist, domnule general.

— Incurabil. La Saint-Cyr am avut un profesor de strategie, un bătrânel cu barbişon alb. Toamna când îmbrăca mantaua, mirosea a naftalină. Dar cred că nu numai mantaua, ci şi el mirosea a naftalină. Nu-l luam în serios, îl imitam şi spuneam în glumă că de la el învăţam să pierdem războaiele. Mult mai târziu mi-am dat seama că

nu era aşa. Nu ştiu dacă mi-a rămas ceva în minte despre manevrele lui, calculate cu înaintări şi retrageri elastice. Dar ţin minte o frază rostită de el în timpul unei lecţii: „Când un comandant nu mai e optimist, trebuie schimbat. Când o armată îşi pierde optimismul, e o armată înfrântă. Optimismul la un militar înseamnă încrederea nestrămutată în victorie”. Dar nu despre asta vorbeam. Ce spune Brătescu despre atac?

— Spune că acţiunea seamănă mai mult cu o aventupră hortistă. Orgolioşi cum sunt, ei sunt capabili de greşeli şi mai mari.

— Şi ce a făcut?

— Ca întotdeauna, a băut două cafele mari şi a studiat hărţile.

O undă de bucurie lumină faţa generalului.

— Vasăzică nici el n-a dormit.

Dunăreanu îl asculta foarte atent. Florescu continuă, cu un aer firesc:

— Vedeţi, deşi suntem în secolul douăzeci, în desfăşurarea războaielor nu s-au schimbat decât armele şi tactica. O adevărată modernizare sau, mai bine z-s, o adevărată socializare a războiului ar fi trebuit să aducă după sine şi respectarea orelor de somn. În fond, marile cuceriri ca focul, roata au dus inevitabil la îmbunătăţirea condiţiilor de viaţă, implicit deci, la respectarea orelor de muncă şi odihnă. Pentru asta au fost inventate. Pe plan social războiul a rămas tot absurd. Cred că în comunism, după cum mi-l imaginez eu, un tâmplar va fi totdeauna mai apreciat decât un militar. Dar acum, din păcate, suntem la modă. Şi, atâta timp cât vom fi la modă, e prost. O clipă trase eu urechea la zgomotele de afară, pe urmă continuă: Spuneam, e prost că suntem la modă. Acum, un militar mediocru valorează mai mult decât pirueta unei balerine, o figură de stil sau o arie din Rigoletto. Când eram copil mă jucam de-a războiul. Prin vecini am avut doi prieteni mai răsăriţi şi de obicei ei erau românii şi eu turcul. Fugeam de

ei, şi când mă prindeau mă băteau. Oricât de mult îi rugam, niciodată n-au vrut să facă pe turcii. Tăcu o clipă şi se întrebă: Dar ce voiam de fapt să spun cu asta?

— Că suntem la modă, domnule generalâi sări în ajutor locotenentul Bogdan.

— Nu, nu asta. Iertaţi-mă, cred că sunt puţin obosit, în cursul nopţii nemţii au continuat să se infiltreze în depresiune. Rostea cuvintele de parcă ar fi spus cine ştie ce noutate. Se pare că au primit întăriri. Mâine sau poimâine vor lua contact cu aliniamentul nostru.

— Noi am luat toate măsurile, domnule general, spuse Dunăreanu cu voce scăzută.

— Presupun. Cu ce justifică Brătescu acest atac? Ce crede, de ce au atacat nemţii?

— Încă n-a descoperit adevăratul motiv. Vreau să spun, logica acestui atac.

— Nici eu. Şi ăsta e singurul lucru care mă nelinişteşte. Dacă i-am putea asculta pe cei trimişi la Buru, am şti despre ce e vorba. Dar de două zile postul nostru de acolo tace.

„Se pare, gândi Dunăreanu, că atacul din depresiune are o importanţă mult mai. mare decât şi-o imagina Brătescu”. Aşteptă ca generalul să continue:

— Faptul că trimişii noştri tac de două zile ne-a pus pe gânduri. Pesemne au fost lichidaţi. Trebuie să aflăm ce s-a întâmplat.

Tăcu. Îşi aprinse o ţigară cu muştiuc aurit şi privi îngândurat fumul cenuşiu care se încolăcea spre tavan.

— N-am înţeles totul, spuse Dunăreanu când liniştea se prelungi peste măsură.

— Nici eu, răspunse generalul. Ceea ce ţi-am spus sunt numai ipoteze. Cu două săptămâni în urmă am paraşutat trei oameni în munţii de lângă Buru. Buru e la douăzeci de kilometri de Turda. S-au instalat la cota 824. De acolo primeam informaţii. Sunt şi nişte civili refugiaţi la cotă sau, mă rog, ţin legătura cu ei. Aşteaptă instrucţiunile

noastre. Dar nu mai avem contact cu ei. Asta e una. Vă este clar?

— Da, domnule general.

— Ce ne-au transmis ei: nemţii au adunat aproape toate forţele importante, mai ales cele mecanizate, în depresiune. Nu, ei nu vor să dezvolte ofensiva spre sud ori spre est. Ei vor să salveze materialul de război. Lângă Buru e un viaduct. Singurul. Pe acolo vor să se retragă. Dacă totul se întâmplă aşa, ne scapă aproape. toate trupele lor din zonă. Pică nu reuşesc să se retragă, atunci încercuim forţe: uportante, ceea ce va permite să eliberăm şi Clujul. Ni se deschide drumul spre Bihor.

— Cheia, după câte am înţeles eu, e viaductul, spuse Dunăreanu.

— Da, Viaductul. După câte am fost informat dum-i neata eşti din Turda.

— De lângă Turda.

— Cunoşti împrejurimile?

— Cu aproximaţie.

— Ţi-ar plăcea să revezi locurile natale?

— În curând o să le revăd.

— Am în vedere dacă înainte de „în curând”.

— Asta nu depinde de mine. Bănui că generalul vrea să-i facă o propunere. Depinde de comandantul meu.

— Pe el aş putea să-l lămuresc…

— Despre ce misiune e vorba?

— Asta e singura replică care nu mi-a plăcut. Nu-mi plac curioşii. Vei afla. Nu vreau să dau ordin, mi-ar plăcea să te angajezi voluntar. Voluntarii îşi asumă singuri riscurile.

— Mi le asum.

— Atunci totul e în regulă. Te întorci la unitate şi-i raportezi lui Brătescu că am nevoie de dumneata.

Tuşi de câteva ori, apoi continuă:

— Misiunea pentru care te-ai angajat voluntar nu este uşoară…

ÎN DRUM SPRE REGIMENT, şoferul, văzându-l pe Dunăreanu îngândurat, nu îndrăzni să-i pună nicio întrebare, deşi curiozitatea îl rodea ca un yierme. Ar fi vrut să audă infirmarea faptului că nemţii au pornit atacul, dar nu ştia cum ar trebui formulată întrebarea. Abia după ce ieşiră din pădure se întoarse spre căpitan.

— Cât v-am aşteptat, am stat lângă un soldat care trăgea să moară, spuse Ilie cutremurându-se şi se concentră asupra volanului.

— Mi-a cerut o ţigară. Se vedea pe el că-i părea rău că nu fumez. Era de undeva din Bihor. Mi se pare din Salonta.

— Nu trebuia să vorbeşti cu el. L-ai obosit…

— Eu n-am avut timp să scot niciun cuvânt. Eu l-aş fi întrebat de atacul nemţilor, dar nu m-a lăsat nici măcar să deschid gura. Ţinea neapărat să vorbească. Mi-a spus şi strada unde locuieşte: Crişului 14. Mi-a spus că nimeresc uşor, casa e una dată cu var şi cu multă iederă. Ca şi cum m-ar fi bătut gândul să mă duc la Salonta. Mi-a spus să nu-i spun lui maică-sa că a fost împuşcat în burtă. Mai bine să creadă că a dispărut. Când cineva aşteaptă foarte tare ceva, trăieşte mult. Măcar ea să trăiască mult, că a avut viaţă necăjită. Pe urmă a închis ochii, credeam că a adormit…

— Aşa-i viaţa, Ilie. Şi n-ar fi rău să-i notezi adresa. Cine ştie, poate ajungem şi pe la Salonta.»

— Dacă aş nota adresele tuturor morţilor ar trebui să cumpăr zece caiete. Şi nu mi-ar servi la nimic: cum să spun unei femei că fiul ei a putrezit în noroi? Acum doi ani am scris o carte unui consătean în care anunţam că i-a murit fratele. Când m-am dus în permisie, mă privea de parcă eu l-aş fi omorât. Eu cred, domnule căpitan, că nu există dumnezeu. Dacă era, ar fi încheiat de mult pace între noi şi nemţi.

— Rândul trecut mi-ai spus că există.

— Atunci aveam nevoie de el. Felcerul spunea că am

icter.

— Şi ce-i cu asta?

— Păi, pe front nu scapi dacă ai icter. Noi de două luni nu mâncăm decât conserve. Conservele-s mai rele decât brandurile. Mori sigur. Aveam nevoie de cineva căruia să mă rog ca felcerul să nu aibă! dreptate. Pe urmă am aflat de ce mi-a spus că fac gălbenare. Să-i dau toate conservele lui. Are un dulap plin.

— Le vinde eu suprapreţ.

Soarele de septembrie, moleşit şi roz în căderea lui lentă, nu mai reuşea să străpungă coroanele copacilor: le poleia doar. Păreau de un verde crud, primăvăratic.

COLONELUL BRĂTESCU ascultă relatarea căpitanului fără să-l întrerupă: privea doar fumul albăstrui al ţigării şi uneori scrumiera umplută până la refuz.

În adăpost era frig, pereţii de răchită musteau. Radiofonistul îşi pusese mantaua pe spate.

— Deci asta este, spuse după ce Dunăreanu puse punct informării.

— Da, domnule colonel, şi se întrebă dacă acest „asta este” se referă la atacul german din depresiunea Măhăceni sau la noua lui misiune.

Aşteptă ca Brătescu să continue, dar acesta se încăpăţâna să privească scrumiera. Vocea lui Dunăreanu îl făcu să tresară.

— Când îmi ordonaţi să plec?

— Ar fi trebuit să mă întrebi dacă sunt de acord. Tăcu o clipă, apoi adăugă: Sunt. Pentru că trebuie să fiu. În armată, Dunărene, prieteniile şi despărţirile sunt scurte. E ca şi cum ai renunţa la o cravată, la o manta.

— Şi prieteniile de ce sunt scurte?

— Îţi spun. De fapt pe front nici nu există prietenie. E doar o obişnuinţă. Te obişnuieşti în marş să ai pe cineva în stânga ta. Ori pleacă, ori moare – e acelaşi lucru. Vine în stânga ta altcineva şi cu timpul te obişnuieşti şi cu acesta. Cum te obişnuieşti cu un chipiu. S-ar putea să nu ne mai

vedem niciodată.

— Niciodată, domnule colonel, e un cuvânt foarte grav.

— În armată are o gravitate şi mai mare.

— Şi dacă totuşi ne reîntâlnim?

— Dunărene! în război militarii sunt ca şi cocorii: zboară fără busolă. Se duc acolo unde e nevoie de ei. Acum ai primit o misiune în spatele trupelor inamice. De un singur lucru îmi pare rău: mi-am imaginat că vom ajunge împreună la Tisa, că ne vom aşeza pe mal şi ne vom spăla picioarele. Bănuiesc că nu mă crezi sentimental, dar asta este. Te duci pe jos până la Divizie. Benzină avem puţină.

— Domnule colonel, dacă tot ne despărţim, acordaţi-mi cinci minute o discuţie ca între doi civili.

— Poate mi-ar fi plăcut şi mie o discuţie ca asta. Dar eu nu ştiu cum discută civilii. Eu n-am fost niciodată civil. Şi tata a fost ofiţer. Primele mele amintiri, de când am deschis ochii, sunt uniformele lui, cizmele lui lustruite, chipiul cu fireturi de aur. M-au educat cazon ca să mă obişnuiesc cu frigul, cu foamea, deşi eram înstăriţi. Numai servitoarea îmi dădea dulceaţă pe ascuns. Când eram mic şi prost o iubeam mai mult decât pe mama. Pe urmă au urmat liceul militar, şcoala de ofiţeri. După ce am fost pus deoparte de mareşal, mi-am comandat un costum civil: eram caraghios în stofa aceea cadrilată, aveam senzaţia că oamenii mă arată cu degetul.

— Era doar o senzaţie, domnule colonel.

— Nu era. Era adevărul pur. Călcam în haine-civile ca un militar, cu pas apăsat, dacă nu cadenţat. Uneori, în faţa unei cunoştinţe luam poziţia de drepţi şi vedeam înflorind zâmbetul pe faţa celuilalt. Ce ţi-aş putea spune dumitale ca civil? Să-mi scrii vederi? Nu, Dunărene. Eu n-am avut timp să fiu civil.

— Îmi permiteţi să vă pun o întrebare?

— Te rog.

— De ce nu v-aţi însurat?

— Am fost. Am cunoscut-o la un bal. Avea păr blond şi faţa albă ca marmura. Când i-am cerut mâna mi-a mărturisit că s-a îndrăgostit de mine datorită scrisorilor. Erau stupide şi păreau ordine de zi. Le-am găsit la opt ani după. moartea ei. Una într-adevăr era stupidă. Suna cam aşa: 1. Te iubesc. 2. Mi-e dor de tine. 3... Nici nu-mi amintesc ce a fost punctul trei... Drum bun, Dunărene...

A DOUA ZI, LA PRIMA ORĂ Ion Dunăreanu se prezentă la Divizie, dar generalul Florescu nu avu timp să-l primească. Era prins în stabilirea măsurilor care trebuiau luate împotriva atacului din depresiune, îi lăsase doar vorbă să aştepte. Locotenentul Bogdan îl duse într-un dormitor fără ferestre, întunecat şi ziua şi noaptea.

— Şi cât crezi că va trebui să aştept?

— Nu ştiu. În orice caz până se forţează Mureşul. Generalul vrea o acţiune de amploare. Nemţii au atacat, noi forţăm râul, răspundem la atacul lor şi pregătim încercuirea. Dacă stăm liniştiţi, intră ei în panică.

— Mă rog, voi la statul-major cunoaşteţi mai bine situaţia. Sper să nu mă plictisesc aşteptând.

— Dacă te plictiseşti, du-te la popotă. E un fel de club acolo.

— Şi ce se face la club?

— Bem apă minerală. Doar suntem în regiune.

— Dar voi duceţi o viaţă mondenă.

— Nu e mondenă, dar e ceva. Poţi juca şeptic cu cărţi ungureşti.

— Pe ce?

— Pe ţigări.

— Prefer să mă culc.

ÎN ADĂPOSTUL GENERALULUI FLORESCU mai erau doi ofiţeri: colonelul Crăciun, slab, osos, cu părul lins, alb complet: albise într-o singură noapte într-un adăpost din Sfântu Gheorghe. Celălalt, maiorul Pascu, mai în vârstă, gras, dar foarte vioi, stătea rezemat de peretele unde atârnau hărţile şi clipea des ca şi cum l-ar fi deranjat

fumul de ţigară. Generalul părea obosit; în bătaia becului din tavan părul lui alb scânteia. Situaţia fusese analizată, trebuiau să urmeze concluziile, dar generalul amâna cuvântul final sperând tot timpul să se ivească p ipoteză nouă. Îşi freca ochii, înroşiţi de nesomn, cu podul palmei.

— Cred, spuse într-un târziu – şi colonelul Crăciun stinse ţigara, să sublinieze prin acest gest că e foarte atent – cred, repetă primul cuvânt generalul, că propunerea domnului colonel e cea mai onorabilă. Râul trebuie forţat în apropierea cotiturii. Ce efectiv avem acolo?

Pascu se dezlipi de hărţi şi spuse ca pe o noutate, deşi cifra efectivului fusese discutată de mai multe ori:

— Vreo două sute de oameni…

— Trebuie să recunoaştem că sunt foarte puţini, mormăi generalul. 1

— Dar sunt oameni încercaţi.

Nici argumentul acesta nu era nou.

Generalul îşi împleti degetele, rezemându-şi coatele pe tăblia mesei. Se vedea pe el că era sleit.

— Chiar dacă sunt încercaţi, sunt puţini. Se întoarse spre colonel: Regimentul dumitale n-ar putea da un ajutor?

Colonelul Crăciun clătină din cap.

— Nu, domnule general. Eu am un front de patru kilometri.

Generalul se aştepta la acest răspuns. Îşi privi unghiile de la mâna stângă.

— Cine comandă acum batalionul de asalt?

— Locotenentul David, răspunse repede maiorul Pascu. El asigură comanda de când Petrescu…

— Da, da, mi-l amintesc pe David. Omul care face minuni. Poate n-ar fi fost rău să-l fi convocat şi pe el…

— L-am convocat, domnule general, spuse maiorul şi căută privirile lui Florescu. Acesta însă era preocupat cu cercetarea unghiilor. Mi-am permis această iniţiativă.

— Foarte bine. Cnemaţi-l aici.

Maiorul Pascu se duse la uşă, o deschise larg, căută

pe cineva din ochi, apoi lăsă să treacă în faţa lui un locotenent tânăr, blond, cu priviri mirate. Neavând chipiu, locotenentul îşi bătu doar călcâiele:

— Ordonaţi, domnule general!

Generalul Florescu se ridică în picioare şi-l măsură din priviri.

— Dumneata eşti în zona 211?

— Da, domnule general.

— Şi ai un efectiv de două sute de oameni?

— Două sute şaptesprezece, domnule general.

— Bănuieşti de ce te-am chemat?

Generalul avu impresia că locotenentul din faţa lui nu clipise niciodată.

— Da, domnule general. Dar cu două sute şaptesprezece oameni nu putem forţa râul. Malul nostru e întins ca o plăcintă. Orice mişcare e văzută de pe malul celălalt. Şi nu cunoaştem nici adâncimea apei. După ploile din ultimele zile, Mureşul aduce cu un râu de munte. Şi fără cunoaşterea adâncimii apei nu ştim dacă putem folosi bărcile.

— De ce nu verificaţi adâncimea apei?

— Nopţile sunt cu lună şi nemţii supraveghează râul. Singurul loc nimerit ar fi lângă cotitura de la cele trei sălcii. Dar asta din păcate o ştiu şi nemţii. Cei din avanposturile lor acolo şi-au amenajat poziţia.

— Înseamnă că nu se poate face nimic?

— Nu, domnule general. Dacă aş avea cinci sute sau măcar patru sute de oameni aş putea încerca. Aş avea o şansă. Aşa însă… Iar fără artilerie…

Generalul îşi lăsă privirile în pământ. Cu umerii încovoiaţi părea şi mai obosit.

— Aţi analizat toate posibilităţile

— Noi credem că da. Eşalonul superior şi-a însuşit punctul nostru de vedere.

Generalul îşi îndreptă umerii şi-şi drese vocea:

— Mulţumesc, domnule locotenent. Poţi să te întorci

la unitate.

Locotenentul David îşi bătu călcâiele, rosti „să trăiţi, domnule general” şi ieşi din încăpere. După scârţâitul uşii se făcu o linişte apăsătoare, nu se auzea decât vocea radiofonistului.

— Aici poziţia trei… Sunt pe recepţie. Poziţia trei, sunt pe recepţie…

Generalul se aşază la masă, căută o ţigară mai îndesată, o pipăi cu degetele şi o aprinse. Maiorul Pascu aşteptă să tragă primul fum.

— Domnule general, locotenentul David e ofiţer de carieră şi e un bun militar. Ce v-a spus, a spus-o cu toată răspunderea.

— Nu mă îndoiesc nicio clipă.

— Înseamnă că renunţăm la capul de pod, spuse colonelul cu voce stinsă.

Îi păru rău că pierduse atât de mult timp cu discutarea acestui luci u.

Generalul mai trase un fum şi începu să tuşească.

— Nu putem renunţa.

— Şi atunci? întrebă mirat maiorul.

În încăpere se lăsă din nou o tăcere apăsătoare.

— Atunci, întârzie generalul cu răspunsul, pentru că nu avem oameni, ne-ar trebui unul singur. Unul care să-şi asume răspunderea şi riscul. Tuşi din nou. Ce ziceţi de căpitanul Dunăreanu?

— Dacă e acelaşi Dunăreanu pe care îl cunosc şi eu, aţi făcut o alegere bună, spuse colonelul Crăciun.

— E din regimentul lui Brătescu. Înalt, negricios…

— Îl ştiu, îl recunoscu după descriere colonelul. În timpul luptelor de la Sfântu Gheorghe mi-a salvat viaţa.

Fără să vrea îşi mângâie părul cărunt.

Pascu, care era mai în temă, clătină nemulţumit din cap.

— În locul dumneavoastră, domnule general, nu m-aş pripi. Acţiunea „Viaduct” e mult mai importantă decât

capul de pod.

Generalul tuşi din nou, apoi îşi drese vocea.

— Nu cred că există o ordine a importanţelor. Viaductul şi capul de pod sunt interdependente. Unul fără celălalt nu valorează nimic.

Pascu nu se lăsă convins atât de uşor:

— După câte mi-aţi spus, domnule general, Dunăreanu e din partea locului. Şi ăsta e un atu foarte important pentru a se ocupa numai de Viaduct. Cred că locotenentul David se va descurca până la urmă cu capul de pod.

Generalul îşi privi din nou unghiile.

— Dacă un ofiţer e convins că acţiunea pe care o duce e sortită eşecului, niciun ordin nu-i poate schimba vederile. Dumneata ai subliniat că e ofiţer de carieră şi militar bun. Sunt convins că va executa ordinul, dar în clipa în care nu crezi în izbândă, nu ai nicio şansă.

— Şi atunci de ce să-l sacrificăm pe Dunăreanu? insistă Pascu.

— Nu vreau să sacrific pe nimeni, ridică generalul vocea şi-l măsură pe Pascu din priviri. Mi-e teamă că degeaba am lucrat atât de mulţi ani împreună, domnule maior. Cu acţiunea capului de pod, vreau să-l verific pe Dunăreanu. Dacă nu este în stare să rezolve situaţia de aici, înseamnă că pentru acţiunea „Viaduct” trebuie să caut un alt om.

Maiorul Pascu se simţi jignit, dar nu convins. Cu toate astea renunţă să schimbe hotărârea generalului, împrăştie fumul din faţa obrazului şi spuse cu voce scăzută.

— Numai să nu rămânem descoperiţi pentru acţiunea „Viaduct”. Asta am încercat să argumentez, domnule general.

— Şi eu sper să nu rămânem descoperiţi. Întocmiţi documentele necesare pentru a propune să i se dea căpitanului Dunăreanu comanda batalionului.

— Şi locotenentului David? întrebă îngrijorat Pascu.

— Să fie la dispoziţia lui. Am terminat, domnilor…

CULCAT PE UN PRICI, căpitanul Ion Dunăreanu se obişnuise cu întunericul din dormitor. Începu să distingă paturile suprapuse, chiar şi becul stins care atârna din tavan, şi hotărî să se descurce în încăpere fără lumină. De undeva, de departe se auzeau, înfundate, bubuituri de tun. Acest zgomot surd al războiului, în aceşti patru ani de front, i se imprimase în creier şi-i simţea chiar nevoia ca de apă sau aer. Numai când tăceau armele era îngrijorat: atunci însemna că se întâmplă ceva, se caută noi ţinte, se efectuează schimbări de poziţii. Oare se va putea obişnui vreodată cu liniştea?

Plictisit de inactivitate, gândurile îi zburau aiurea la strada cotită din marginea Turzii, botezată *Unirii*, la casa cu ţiglă roşie durată de bunicul său. De craca unui prun bătrân era montat un leagăn cu lanţ ruginit. Din cauza frecării, craca se uscase atârnând ca o m: nă moartă, şi mulţi. ani s-a simţit vinovat pentru ciuntirea pomului. Oare mai există leagănul? Dar prunul?

Se auziră bătăi în uşă, spuse repede un „intră”, dar rămase întins pe prici cu braţele sub ceafă.

Uşa se deschise încet inundând peretele opus cu o dâră albă, orbitoare. În prag îl recunoscu pe locotenentul Bogdan.

— Vă deranjez, domnule căpitan.

— Nici nu-ţi dai seama ce mult doream să fiu deranjat. Poţi să-mi spui ce vârstă ating prunii?

— Nu înţeleg, se bâlbâi locotenentul.

— Şi nu e o întrebare încuietoare. Un stejar trăieşte câteva sute de ani, un nuc o sută cincizeci. Nu ştiu vârsta prunului.

— Vă mărturisesc, nici eu, se scuză locotenentul. La botanică am avut totdeauna note slabe.

— Îţi aduci aminte, Bogdane, se ridică Dunăreanu. de pe prici, odată, în timpul unui atac aerian am mai discutat

notele din şcoală.

— Am vorbit ca să uităm de bombardament.

— Nu. Sau, în orice caz, pe mine subiectul m-a pasionat. Când eram mic am încercat să-mi imaginez cum îmi vor folosi în viaţă cele învăţate la şcoală. Îmi închipuiam haiv că vrând să mă angajez, patronul o să mă întrebe dacă porcul e mamifer, dacă ştiu să extrag rădăcina pătrată, dacă ştiu să înşir copacii din categoria foioaselor. Mult mai târziu mi-am dat seama că şcoala e doar un exerciţiu de educare sau, mai bine zis, de folosire a minţii. E un fel de continuare a educaţiei pe care o primeşti acasă, să înveţi să umbli, ăă-ţi ştergi nasul, să te speli sau să spui sărut mâna. Iartă-mă, ai venit să mă deranjezi că nu ai ce face, sau mă „deranjezi” oficial?

— Oficial.

— Deranj cază-mă.

— Am venit să vă transmit ordinul domnului general: peste două ore trebuie să vă prezentaţi la Biroul Operaţii. Iar acum, neoficial: Vă duceţi în zona 211 şi preluaţi comanda unui batalion de asalt…

— Şi trec tot batalionul în spatele frontului german?

— Nu, zâmbi locotenentul. Aveţi o misiune mult mai mică. Batalionul despre care vorbim va participa la forţarea Mureşului. Este neapărată nevoie de un cap de pod pe malul drept al râului.

Dunăreanu se întinse să-şi dezmorţească oasele.

— Ieri, domnul general mi-a vorbit de un alt obiectiv…

— Acţiunea aceea va începe, probabil, săptămâna viitoare.

— Şi generalul s-a gândit să nu mă plictisesc.

— Exact. Forţarea râului e o treabă foarte complicată. Mai ales că va trebui să preluaţi comanda unui batalion pe care nu-l cunoaşteţi: Probabil, cel care a asigurat până acum comanda, locotenentul David, n-o să vă primească cu braţele deschise.

— Sunt convins.

— Mie personal, scăzu locotenentul Bogdan vocea, mi-ar plăcea dacă aţi colabora. Locotenentul David are multă experienţă.

— Atunci nu sunt de prisos?

— În condiţii normale aţi fi. Dar acum nu avem timp prea mult la dispoziţie, iar trecerea râului trebuie rezolvată rapid.

— Şi David ăsta ce spune?

— Că nu se poate. Că are prea puţini oameni. Că lipseşte sprijinul artileriei.

— Mda, mormăi Dunăreanu şi căscă zgomotos.

— Ce înseamnă acest „mda”? întrebă Bogdan. Dar Dunăreanu nu-i răspunse.

CĂPITANUL ION DUNĂREANU apăru la zăvoiul de sălcii încă înainte de apusul soarelui. În aceeaşi seară urma să fie prezentat comandanţilor de subunităţi din batalionul ce i se încredinţase, dar el ţinea foarte mult să aibă un prim contact „neoficial” cu cei pe care urma să-i comande. Venise fără însoţitor, pe baza unei descrieri verbale a terenului. Se auzi somat:

— Staaai!

Dunăreanu se opri şi încercă să-şi imagineze după voce faţa santinelei: era convins că e un rezervist. Glasul sunase hodorogit, fără forţă.

Într-adevăr, de după un copac apăru un ostaş mustăcios cu un muc de ţigară lipit de colţul buzelor. Mucul nu mai ardea de mult, dar el îl ţinea între buze probabil din cau-a izului: oricum, mirosea a tutun. Rezervistul îl măsură din priviri, apoi clipi des şi începu să zâmbească:

— Vreţi să-mi spuneţi parola?

— Mureş.

Santinela îşi puse arma pe umăr.

— Şi ce căutaţi pe aici, domnule căpitan?

— Am venit în plimbare.

— Nu v-aţi ales bine traseul. Pe aici gloanţele zumzăie ca albinele. Pentru preumblare e mult mai nimerită pădurea de la statul-major. Acolo e linişte. La popotă se găsesc ţigări şi, dacă ai relaţii sau grade, cumperi şi rom.

— Dumneata eşti informat.

— Cei de pe linia întâi sunt totdeauna bine informaţi.

— Şi despre oameni?

— Mai ales despre oameni, domnule căpitan.

— Aveţi aici un ofiţer. Locotenentul David.

— De doi ani lupt sub comanda lui.

— Şi cum e?

— Înalt.

— N-am întrebat cum arată. Cum e ca om?

— E sportiv, domnule căpitan.

— La răspunsul ăsta nu m-am aşteptat, spuse Dunăreanu mirat.

— M-aţi întrebat cum e. Sportiv. Ne adună câte zece şi ne pune să alergăm până la un copac. Fiecărui alergător îi dă o ţigară şi celui care iese primul, restul pachetului.

— Altminteri, cum e?

— Ca toţi oamenii. Nu sunteţi cumva căpitanul Ion Dunăreanu?

— Ba da.

Santinela luă poziţia de drepţi:

— Să trăiţi, domnule comandant.

Dunăreanu tresări.

— De unde ştii că sunt comandantul dumitale?

Un zâmbet abia perceptibil miji pe faţa rezervistului.

— Ne-a anunţat domnul locotenent David.

— Şi el unde e?

— La râu. N-aveţi cumva un foc? Mucu ăsta mai rezistă la două, trei fumuri.

Dunăreanu îi întinse o jumătate de pachet de *Regale*.

— Îl găsiţi la vreo două sute de metri de aici. E un tufiş de răchită pe mal. Acolo îi place să stea.

Pe locotenentul David îl găsi în spatele tufişului de răchită. Era numai în pantaloni, fără cămaşă, îşi încălzea trupul la ultimele raze ale soarelui. Se opri chiar în apropierea lui, făcându-i umbră:

— Dumneata eşti…

Locotenentul se ridică în coate şi-l privi cu ochii întredeschişi ca şi cum lumina l-ar fi deranjat:

— Am fost.

În pantaloni, locotenentul David părea un ostaş oarecare, poate puţin mai înalt decât s-ar fi cuvenit şi mai lat în spate. Avusese dreptate santinela, făcuse sport la viaţa lui, constată Dunăreanu. Îl deranjă zâmbetul acestuia, care i se păru impertinent. Se auzi şuieratul unui glonţ, apoi scoarţa unei sălcii se dezlipi de pe trunchi.

Regulamentar, cu o viteză nebănuită, Dunăreanu se aruncă la pământ. Când îşi ridică fruntea văzu faţa amuzată a locotenentului.

— De ce nu mi-ai spus că se trage?

— Credeam că ştiţi că pe front de obicei se trage.

— Ai dreptate. Mi s-a mai spus. Se ridică. Să ştii, nu mi-aţi făcut o primire prea caldă.

— Vi se pare, zâmbi din nou locotenentul. De fapt am vrut să organizăm o paradă militară, dar nemţilor din depresiune nu le place muzica. Întinse mâna după cămaşa aruncată alături. Vă stau la dispoziţie.

— Mda… Mi-ar face multă plăcere, domnule locotenent, dacă am colabora. Mi s-a spus că ai multă experienţă. Avem misiunea să participăm la forţarea râului.

— Ştiu. Ce ordonaţi să fac?

Dunăreanu venise cu lecţia învăţată: stătuse de vorbă cu maiorul Pascu, se informase despre specificul batalionului, nu voia să fie luat prin surprindere. Ştia cu experienţă că un comandant care ezită e privit totdeauna cu suspiciune. Preluarea din mers a uniâi batalion nu era o treabă uşoară. În primul rând trebuia să simpună.

— Întâi să verificăm adâncimea apei e: i s-a ştim dacă vom putea folosi bărcile sau nu.

— Cercetaşii vor fi împuşcaţi.

Vorbea de parcă ar fi discutat despre raţiile de pline.

— Trebuie să riscăm. Dacă unul singur va ajunge până la mijlocul râului, am câştigat. Şi apoi asta e o chestie de matematică: doi ostaşi împuşcaţi sunt mai puţini decât o sută de ostaşi împuşcaţi. Dar asta se învaţă şi la şcoala primară.

Locotenentul David sesiză ironia. Se încruntă, o clipă se gândi să răspundă tot înţepat, dar renunţă la timp:

— Eu am fost slab la matematică.

Dunăreanu continuă să braveze.

— Bănuiesc că la începutul carierei nici Pitagora n-a fost prea grozav.

— Vă mulţumesc pentru încurajare. Ordonaţi cu ce să începem.

Dunăreanu se aşteptase la această frază încă de la începutul conversaţiei. David voia să vadă dacă are de-a face cu un comandant sau un om venit doar într-o misiune temporară.

— După ce voi fi instalat oficial la comanda batalionului, mă duc să văd cotitura, răspunse Dunăreanu. Întocmesc un plan, şi dumneata până atunci aduni un pluton să alegem cercetaşii.

— Aţi spus bine să-i „alegem”, pentru că în batalionul nostru n-o să găsim voluntari.

Pascu îi pomenise câte ceva şi despre batalionul lui David: fusese mai tot timpul în linia întâi, era format din oameni încercaţi, dârji, mulţi dintre ei ardeleni refugiaţi după Dictatul de la Viena.

— Am auzit, domnule locotenent, că batalionul, e cel mai nedisciplinat de pe tot aliniamentul.

— Noi, domnule căpitan, şi vocea locotenentului nu suna deloc a scuză, am fost de patru ori în refacere. Din efectivul iniţial nu ştiu dacă mai trăiesc douăzeci de

oameni. I-am lăsat mai liberi, mănânc cu ei la cazan.

„E «genul» meu”, îşi spuse Dunăreanu, dar nu voia să arate că omul din faţa lui îi place. Răspunse sobru, încruntat:

— Disciplina… dar nu putu continua. Locotenentul David 51 întrerupse:

— Cunosc importanţa disciplinei. Dar, trebuie să recunoaşteţi, uneori spiritul de sacrificiu e mult mai important.

— Cum crezi dumneata.

DUPĂ VIZITAREA cotiturii Mureşului, Dunăreanu se întoarse la batalion: ostaşii erau numai în cămaşă, fără chipie.

Un ostaş cu faţa rotundă şi cu păr lung, crescut peste urechi, îl îmbie să se aşeze ca şi cum el ar fi fost un soldat oarecare, nu comandantul lor.

— Luaţi loc, domnule căpitan.

Surprins de această invitaţie rămase totuşi calm: a doua zi ostaşul putea să moară în timpul forţării râului. Se aşează:

— Ce este, ostaş?

— Aş vrea să mă laud acasă, dacă o să mă întorc vreodată, că am stat la taifas cu comandantul meu. Asta e tot. Vă rog să mă iertaţi că am îndrăznit…

— Şi despre ce ai vrea să vorbeşti cu comandantul dumitale la iarbă verde?

— Despre femei, domnule căpitan. Dumneavoastră, dacă aveţi gradul pe care îl aveţi, trebuie să aveţi şi minte multă. Ce credeţi, care femei sunt mai frumoase: cele blonde sau cele ţigănoase?

Se strânseseră şi alţi soldaţi în jurul lor. Lui Dunăreanu îi păru rău că se aşezase. Dinspre depresiune se auzeau înfundate bubuiturile de tun.

— Blondele, spuse după o clipă de gândire., ca să termine discuţia, şi schiţă un gest de ridicare.

— Mi-am imaginat eu, zâmbi soldatul şi se uită cu

superioritate la ceilalţi ostaşi. Unui om serios nu-i pot place decât blondele. Astea, bălanele, au şi carnea mai fragedă, ca aluatul. Asta vă place? Scoase din buzunar o fotografie împăturită în două din care surâdea o femeie plinuţă cu părul platinat. Am cumpărat-o ieri pentru un pachet de *Naţionale*.

— Şi de ce ai nevoie de fotografia asta. Întrebă mirat Dunăreanu. Nu ţi-e nevastă, nu ţi-e rudă, e o străină.

— Ce importanţă are? Poate mâine mă împuşcă şi mă buzunăreşte unul. De ce să creadă că am trăit singur ca un şobolan?

De grup se apropie şi locotenentul David. Era îmbrăcat regulamentar. Dunăreanu se ridică de lângă ostaşul cu părul lung şi i se alătură locotenentului.

— Ce credeţi, domnule căpitan, despre cotitură? întrebă locotenentul.

Dunăreanu o studiase: cu experienţa lui de front îi fusese uşor să găsească locul potrivit. Alesese cu vreo sută de metri mai în aval de cotitură, un loc plat, marcat de trei sălcii.

— Am renunţat la cotitură. Acolo apa iese din chingile malurilor şi formează bulboane.

— Noi spunem cotitură porţiunii unde sunt cele trei sălcii. Fiind sălcii peste tot, n-am mai botezat-o *„locul cu* sălciici cum îi spun şi soldaţii: la cotitură. Mi-ar fi părut rău, ca dumneavoastră să fi ales chiar cotitura.

Dinspre depresiune bubuiturile parcă şi înteţiseră. O clipă, Dunăreanu trase cu urechea şi se linişti. I se păruse numai. Exploziile sunau înfundat, că şi cu o zi în urmă. Căută privirile locotenentului. Normal ar fi fost ca acesta să-i pomenească de sălcii, încă înainte de a se fi dus în inspecţie. Îi păru bine că nu se lăsase înşelat de termenul auzit şi la statul major.

— Am ales locul cu sălcii, spuse liniştit. Am întocmit şi un mic crochiu.

Se felicită pentru acest lucru. David ar fi putut să

creadă că abia în clipa asta a convenit pentru locul menţionat. Scoase planul din buzunar şi-l întinse locotenentului.

Locotenentul David cercetă planul şi începu să zâmbească:

— Nu vă supăraţi, seamănă cu o lucrare de diplomă. Pentru orice eventualitate am întocmit şi eu unul.

Îi întinse un petec de hârtie mototolit, plin cu însemnări.

Dunăreanu cercetă planul locotenentului şi-l aprobă: diferea foarte puţin de cel întocmit de el; era simplu şi realist.

— Ai adunat plutonul pentru alegerea cercetaşilor?

— Da, domnule căpitan. Aveţi o metodă specială de a alege oamenii?

— Nu.

— Atunci, permiteţi-mi să-i aleg eu.

ÎNTR-UN MIC LUMINIŞ, cu iarbă înecată în nisip, plutonul era adunat pe grupe: locotenentul îi cercetă pe ostaşi un timp şi aşteptă ca Dunăreanu să le ţină un discurs. Acesta însă tăcea, privea încruntat la soldaţii din faţa lui. Se hotărî să ia el cuvântul:

— După cum ştiţi, noul nostru comandant, căpitanul Ion Dunăreanu, este din regiunea asta, din Turda. Sub comanda lui vom lua parte la forţarea Mureşului. Pentru asta trebuie să cunoaştem adâncimea apei. Ştiţi de ce? Nu-i răspunse nimeni. Continuă: Dacă apa este destul de adâncă putem folosi bărcile. Bărcile ne pot folosi şi ca adăpost. Voi ştiţi asta. Cine se prezintă voluntar?

Se lăsă tăcere, nu se auzea decât murmurul râului şi ciripitul păsărilor. Nu se prezentă nimeni. Ostaşii priviră speriaţi spre locotenent.

— Deci nu se prezintă nimeni, continuă acesta. Atunci propun să se ducă Gliga şi Roşu.

Un soldat înalt, negricios făcu un pas înainte:

— De ce tocmai eu, domnule locotenent?

— Pentru că eşti înalt.

— Omul înalt e ţintă mare.

Flăcăul era din Vrancea, bătuse frontul până la Cotul Donului.

— Ascultă-mă, Gliga. De ce să nu fim politicoşi cu nemţii? De ce să-şi piardă vremea ochind? Vorbeşti de parcă acum ai fi picat pe front. Dacă trimit un om mic şi apa-i adâncă, n-o poate măsura. Şi pentru că tot am pierdut vremea discutând, hai să fie cu folos: zece zile nu primeşti x-aţia de ţigări.

Gliga începu să râdă. Râdea urât, cu gur. i deschisă: i se scuturau numai umerii osoşi.

Dunăreanu se întoarse spre locotenent şi-l întrebă în şoaptă:

— De ce râde soldatul?

— Pentru că e deştept.

— Şi atunci de ce l-ai predepsit?”

— De aceea râde că nu l-am pedepsit.

— I-ai tăiat raţia de ţigări.

— Nu, domnule căpitan. Morţii n-au nevoie de ţigări.

CEI DOI CERCETAŞI însărcinaţi cu verificarea adâncimii apei fură împuşcaţi fără să-şi poată îndeplini misiunea. Un sublocotenent tânăr, imberb, întrebă dacă trimiterea lor n-a fost un act nechibzuit.

— Nu, îl lămuri David. Dacă am cunoaşte adâncimea apei, am şti cum să folosim bărcile. Aşa, s-ar putea ca mâine să ne înecăm cu toţii ca vitele.

— Înseamnă că se pleacă din nou în recunoaştere? se sperie locotenentul.

— Nu. E de prisos.

— Nu puteam şti asta de la bun început? prinse sublocotenentul curaj.

— Ascultă, domnule sublocotenent! Dumneata pui prea multe întrebări! Dar îţi răspund pentru că eşti tânăr şi n-ai experienţă. Nu puteam şti! Sau în orice caz nu puteam şti precis. i

— Dar ştiaţi că cercetaşii vor fi împuşcaţi?

— Bănuiam. Dar speram ca măcar unul dintre ei să ajungă până la jumătatea râului. Nu, de pe mal, ne-am fi putut da seama de adânqimea apei. Acum, în schimb, ne-am dat seama ce ne aşteaptă mâine când vom forţa râul. E clar? Soldaţii ăştia doi, dacă nu mureau azi, oricum mureau mâine. E totuna. Dar cei doi sacrificaţi ar fi putut salva vieţile celorlalţi. Vrei dumneata să te duci gă verifici adâncimea apei?

Sublocotenentul păli:

— Aţi spus că orice încercare e de prisos.

— Dar poate vrei să te prezinţi voluntar, domnule sublocotenent? – «»

— Nu.

— Păi, vezi?

Locotenentul David îi propuse apoi comandantului de batalion ca atacul din zori să se facă fără cunoaşterea adâncimii apei. Dunăreanu, auzindu-l, se revoltă: doar era vorba de viaţa ostaşilor. Întrebă: – Ce facem mâine dacă apa e adâncă?

Locotenentul David ascultă fără să clipească.

— Înseamnă că avem ghinion.

— Vor muri soldaţii fără să fi avut posibilitatea să lupte.

— Soldaţii mor oricum. Aşa e pe front.

— Eşti cinic, domnule locotenent.

— Războiul m-a făcut cinic.

— Poate în spatele acestui cinism se ascunde altceva. Foarte mult aş vrea să greşesc.

— Dacă îmi spuneţi despre ce e vorba vă voi spune dacă greşiţi sau nu.

— Îţi spun numai pentru că m-ai întrebat. Poate vrei să dovedeşti prin acţiunea, de mâine că dumneata ai avut dreptate. Că nu se poate realiza capul de pod pentru că avem oameni puţini.

— Interesele mele personale, prestigiul meu,

domnule căpitan, pălesc întotdeauna în faţa intereselor care privesc soarta ţării.

— Îmi pare bine că ai spus acest lucru. Ordon să se verifice adâncimea apei.

Locotenentul îşi mângâie bărbia.

— Nu se poate.

— Cum nu se poate?

— Nu e cine s-o facă.

La acest răspuns Dunăreanu nu se aştepta. Se simţi la fel ca la botezul focului. Rămase o clipă pe gânduri, apoi spuse tăios:

— Cu voluntari!

— Aţi fost de faţă când nu s-a prezentat niciun voluntar. Voluntarii se prezintă când există o şansă.

— Poate un ofiţer, insistă Dunăreanu. Un om care înţelege perfect situaţia şi importanţa acestei măsurători.

— Nu găsim voluntari pentru această acţiune nici printre ofiţeri. Numai dacă nu vă prezentaţi dumneavoastră.

Provocarea era evidentă. Dunăreanu nu mai putea da înapoi.

— Da, am să mă duc eu.

Aşteptă ca locotenentul să-l reţină, dar acesta îi căută privirile să-l înfrunte:

— Dacă doriţi vă pot da câteva sfaturi.

— Mulţumesc. Mă voi descurca şi fără sfaturile dumitale. Instalezi două posturi de observaţie cu câte o mitralieră.

— Posturile sunt instalate. Cu două mitraliere. Îmi faceţi dumneavoastră semn, sau lăsaţi la latitudinea mea folosirea lor?

— Spuneai că ai experienţă. Ordoni foc când vei crede de cuviinţă. Şi-ţi mai spun ceva: cinismul nu l-ai câştigat pe front, E din naştere.

— Dacă m-aţi cunoaşte mai bine v-aţi da seama că nu este aşa. Dar n-am cum să vă conving.

— Nici nu vreau. E o dovadă că în patru ani de război nu ai fost nici măcar zgâriai.

— Îmi pare foarte rău că afirmaţia dumneavoastră e insinuantă. Nu am fost rănit pentru că m-am născut în zodia capricornului.

— Asta e singura explicaţie.

— Nu. Sunt şi foarte deştept. Nu mă expun niciodată de prisos şi nu mi-am dorit niciodată să fiu decorat postmortem. Nu sunt laş, de asta puteţi fi sigur. Nici măcar fricos. Şi ca o dovadă vă propun să rămâneţi aici. În colţul buzelor îi apăru un mic zâmbet ironic. Ştiţi la fel de bine ca şi mine, traversarea râului nu e o promenadă. De acolo nu mai este întoarcere.

— Vorbeşti mult, domnule locotenent. Îşi încheie nasturii vestonului. Crede că mitralierele vor trebui să intre în acţiune la retragere.

Când porni spre mal, auzi soldaţii îngropaţi în tranşee şuşotind. Nu-şi întoarse privirile spre locotenent. Îşi imagină comunicatul Marelui Stat-Major: căpitanul Ion Dunăreanu a căzut la Uioara de Sus, luptând pe teritoriul ocupat vremelnic de inamic. Amintirea lui va rămâne veşnică.

APA ERA RECE, dar căpitanul Dunăreanu regretă că nu-şi scosese cizmele. Picioarele parcă i-ar fi fost de plumb, îl trăgeau la fund. Primii paşi îi făcu la adăpostul unei sălcii pletoase, aruncată în apă de un obuz şi care se împotmolise în mâl. Se târî în genunchi până la ea: ştia că dincolo de această salcie au fost împuşcaţi cercetaşii. Pe sub ramuri îl descoperi pe Gliga. Cu mâna stângă se ţinea de o cracă şi, deşi era cu faţa în sus, plutea pe sub apă. Avea ochii deschişi şi, prin apa transparentă, păreau şi. mai cenuşii. Gloanţele îi sfâşiaseră umărul drept, sfârtecându-i-l până la omoplat. Mâna, rănită şi ea, plutea alături ca un corp străin. Avusese dreptate: omul mare e ţintă mare. Pe braţul cu care se agăţase de salcie, se putea citi tatuajul făcut cu cerneală albastră: Maria. El ştiuse

probabil cu mult înainte de a intra în apă că nu va mai vedea niciodată boabele de struguri brumării şi nici amurgurile neverosimil de lungi ale Vrancei.

Cu multă precauţie, Dunăreanu înaintă printre ramurile sălciei. Ştia că pe malul celălalt, ascunsă în ţevile armelor aţintite spre el, îl pândea moartea. Se miră că nu-i era teamă. Cu moartea se întâlnise de mai multe ori: prima oară moartea a avut înfăţişarea unei grenade. Se rostogolise în tranşee lângă picioarele lui. O înşfăcase, o aruncase, fără să-şi ia elan, să nu piardă timp, şi grenada explodase în aei\ în vise, mult timp după aceea, moartea îi apărea pe ecranul pleoapelor ca o femeie cu trăsături ciudate şi, deşi îi părea cunoscută, nu semăna cu nimeni. Pe urmă, moartea apăruse şi sub forma unei rafale de mitralieră şi sub forma unor bombardamente. În fumul exploziilor distingea trăsăturile femeii cunoscute. Acum avu senzaţia că-i aude şi respiraţia. Mai făcu un pas. Îl cuprinse o curiozitate ciudată şi, fără grabă, ocoli salcia. Razele târzii ale soarelui se agăţaseră de valurile jftcăuşe; privite pieziş, păreau date cu acuarelă. Îi era ciudă că până atunci niciodată nu văzuse apa atât de colorată. Să nu-i fi dat atenţie? Nici în copilărie, acolo, pe malul Luduşului? Cum nu! Luduşul primăvara ei i verde, verdele crud al frunzelor de plop tânăr. Mai făcu doi paşi şi atunci se înşurubă primul glonţ în apă. Un val din faţa lui se sparse în bucăţi de parcă ar fi fost de sticlă. Stropii îi biciuiră faţa şi era convins că-i vor lăsa urme. Cel de-al doilea glonţ trecu orizontal la înălţimea capului. Îi simţi suflul şi ţiuitul lung, tremurat, care se auzi şi după ce se înfipse undeva, în mal. Mai făcu doi paşi. Nemţii de pe malul celălalt îl credeau probabil nebun. Un soldat trase o rafală cu un pistol-mitralieră la vreo doi metri în faţa lui. Atât de mult nu putea să greşească decât intenţionat. Îi trecu prin minte că inamicul se joacă cu el. Umilinţa îl făcu şi mai nepăsător. O nouă rafală trase o linie punctată în faţa lui. Apa se pulveriză şi în căderea ei lentă, nesigură, se născu

un curcubeu mic, transparent. Dacă ar fi întins mâna ar fi putut să-l atingă. Mai făcu un pas şi se scufundă în apă până la brâu. Nu putea fi atent la gloanţe, trebuia să-şi păstreze echilibrul. Auzi doar vag, deasupra capului, un şuierat ascuţit, apoi vuietul unei rafale şi aerul din faţa lui deveni plin de dâre vineţii, de parcă cineva ar fi trecut un pieptene prin el. Fără îndoială nemţii se amuzau. Pentru prima oară îl aprecia pe locotenentul David. Un altul mai slab de înger ar fi răspuns cu foc. Muţenia de pe malul românesc îi dădu curaj inamicului. La următorul pas se înălţă din nou: acum ţinta era ideală. Un glonţ tras la întâmplare se înfipse în apropierea lui. În apă. Dunăreanu nu-i dădu nicio atenţie. Desigur, nemţii cred că vrea să treacă la ei. Această convingere i se întărea cu fiecare pas. De fapt, era o soluţie. În orice caz, un prizonier valorează mai mult decât un erou mort.

Suflarea morţii era atât de aproape, încât nici n-o mai simţi. Unde era acum nu mai trebuia să facă decât vreo douăzeci de paşi şi ar fi ajuns pe malul celălalt. Apa era transparentă, se distingeau pietrele de la fund, nu era mai adâncă de un metru. Deci mâine puteau folosi bărcile de asalt. Fără îndoială David îşi dă seama de acest lucru şi asta înseamnă că cercetaşul voluntar ţi-a îndeplinit misiunea. Acum chiar dacă ar muri, moartea n-ar mai fi zadarnică.

Printre întăriturile de pe malul german apăru primul soldat. Îi putu desluşi chiar şi faţa: era un om mai în vârstă, pistruiat, cu nişte urechi mari, clăpăuge. Pe urmă, mai apăru încă unul şi încă unul. Îl vedeau neînarmat, nu ştiau ce-i cu el. Dacă David ar fi deştept ar deschide focul acum. Instinctiv, nemţii ar trage primele rafale în direcţia tirului. Acesta e un reflex. Pe urmă, trebuiau să se întoarcă în spatele adăpostului, să fie feriţi, şi asta tot mai dura câteva secunde. Poate îndeajuns ca să ajungă până la salcie. Brusc auzi lătratul mitralierelor lui David şi se aruncă în apă, iar în clipa următoare se ridică şi o luă la

goană. Aşa cum calculase, schimburile de focuri se înteţiră, dar nu înspre direcţia lui, ci între cele două maluri. Căzu de câteva ori, se lovi cu bărbia de genunchi, dar se smuci tot înainte: nu mai vedea în faţă decât apă multă, apă şi, vag, verdele spălăcit, al răchitelor de pe mal. Nu mai avea decât doi paşi până la salcie, se-scufundă sub valuri şi se trase la fund: simţi pietrişul cum îi mângâie faţa, dar se târî numai pe prundiş.

Un glonţ săgetă în apropierea lui, schimbându-şi traiectoria ca un peşte fugărit.

Când atinse cu mâna trunchiul noduros al sălciei îl părăsiră puterile: picioarele refuzară comenzile, se încordară ca un arc, păreau de piatră. Abia acum frica puse stăpânire pe el: rămase nemişcat, ar fi vrut să strige după ajutor, dar senzaţia de vomă, ca un cârcel, îl paraliză.

Cineva sări după el în apă şi-l trase la mal. Înghiţise atât de multă apă, încât se simţea buhăit şi fără vlagă.

Locotenentul David dădu ordin unui soldat să-l frecţioneze: soldatul îl luă subsuoară, îl târî pe iarbă şi i se lăsă cu genunchiul pe piept. Căpitanul Dunăreanu îşi reveni nebănuit de repede: ar fi vrut să pară degajat, dar mâinile îi tremurau ca scuturate de frig. David se postă în faţa lui, dar nu schiţă nici cel mai mic semn de admiraţie. Spuse doar atât:

— Ar trebui să vă schimbaţi, să nu răciţi. Şi de mâine, domnule căpitan, am să mă ţin aproape de dumneavoastră. Cine ştie, poate scap şi eu cu viaţă: Cu norocul dumneavoastră, domnule căpitan, se poate face carieră.

DUNĂREANU SE TREZI după miezul nopţii şi abia reuşi să se descotorosească de cârpe. Ostaşul care avea ordin să-l păzească îl înfofolise în mantale şi-l acoperise cu o foaie de cort să nu răcească. Primise ordin de la locotenentul David:

— Dacă domnul căpitan strănută o singură dată vei avea de-a face cu mine.

— Ce se întâmplă aici? întrebă Dunăreanu buimăcit.

— Am avut ordin să vă păzesc somnul.

— Cât e ceasul?

— Douăsprezece şi câteva minute, domnule comandant.

— Cheamă-l pe locotenentul David.

David apăru după câteva minute şi, deşi purta doar o cămaşă subţire, era transpirat.

— Am onoarea, domnule căpitan. Sper că aţi visat ceva frumos. a.

— Da. A fost fixată ora atacului?

— Nu încă. Soldatul Sasu spune că mâine în zori va fi ceaţă.

— Dar cine-i acest meteorolog?

— Un rezervist de la ţarăt Nu l-aş schimba cu tot institutul de la Bucureşti. E cioban de profesie, citeşte în stele sau în reumatism. Iau totdeauna în consideraţie pronosticurile lui.

— Pregătirile?

— Sunt gata, domnule căpitan. Am umflat toate bărcile de asalt. 38 de bucăţi. Dacă veniţi până la cortul din zăvoi vă veţi putea convinge personal. Toate ordinele le-am dat în numele dumneavoastră.

— Ce profesie ai dumneata?

— Sunt militar.

— Şi nu ştii nimic altceva să faci?

— Pin păcate nu. Uneori când nu pot să dorm, trec în revistă toate profesiile, să-mi aleg una să nu şomez după război.

La cort un ostaş păzea un ibric cu apă caldă.

— Doar nu vrei să-mi spui că-mi faceţi cafea? întrebă Dunăreanu.

David îi zâmbi:

— Cafea n-avem. V-am pregătit apa ca să vă radeţi Batalionul meu, vreau să spun batalionul dumneavoastră, se spală, se rade înaintea fiecărui atac.

— Un principiu?

— Un fel de principiu. Morţii nespălaţi, cu barbă sunt mult mai urâţi.

Dunăreanu verifică toate pregătirile. Chiar dacă ar fi participat n-ar fi făcut altceva decât locotenentul.

A doua zi, învăluiţi în ceaţă au pus piciorul pe malul drept al Mureşului şi din cei peste două sute de soldaţi au rămas în viaţă nouăzeci şi unu. Soldatul cu fotografia femeii blonde murise încă în timpul traversării: glonţul duşmanului îi străpunse ochiul stâng şi îl pescuiseră doi cercetaşi după apusul soarelui.

DEŞI DORMISE PUŢIN, generalul Florescu arăta mult mai odihnit decât cu o zi în urmă. Îl primi pe căpitanul Dunăreanu cu un zâmbet ciudat pe faţă.

— Am onoarea, domnule general. Azi-dimineaţă la patru şi douăsprezece minute am ocupat malul drept al Mureşului şi am permanentizat capul de pod.

— Ştiu, îl opri generalul. Am fost informat. Am auzii că aţi avut pierderi mari.

— Mai puţin decât am prevăzut. Îmi permiteţi să-mi aprind o ţigară?

— Te rog.

Căpitanul Dunăreanu scoase din buzunarul vestonului o ţigară, o umezi cu limba şi o aprinse cu dichis:

— Un adevărat ceremonial, îl admiră generalul.

— Da, domnule general. Nu-mi place tutunul uscat.

Generalul începu să se plimbe prin încăpere: făcea paşi mici, să aibă senzaţia că umblă mai mult.

Ideea unui cap de pod pe malul drept al Mureşului fusese esenţială pentru derutarea inamicului.

Generalul prevăzuse că nici nemţii şi nici ungurii nu vor trimite întăriri să anihileze capul de pod. Îşi închipuiau că armata română nu va continua acţiunea, că succesul ei efemer era doar de prestigiu. Faptul că totul se derula conform prevederilor sale îl bucura lăuntric

Dunăreanu îi urmărea plimbarea cu coada ochiului. Brusc, generalul se opri în faţa lui.

— Îţi mai aduci aminte de discuţia noastră despre viaduct?

— Desigur, domnule general. Dacă n-aş fi fost ocupat, m-aş fi concentrat mai mult asupra acestui subiect.

Generalul îl privi chiorâş: nu ştia dacă Dunăreanu glumeşte sau vorbeşte serios. Oare pentru el lupta pentru punerea piciorului pe malul celălalt al Mureşului însemna doar că a fost „ocupat”? Ocupat putea fi un subofiţer de la intendenţă eu verificarea inventarelor luate în custodie. Nu căută răspuns la această întrebare, se întoarse spre harta agăţată pe peretele umed.

— Aici se va închide cleştele încercuirii. Chiar în valea asta, arătă spre un punct verde, e viaductul. Trebuie aruncat în aer.

— Bănuiam.

— Deşi veţi pleca peste câteva zile, misiunea dumitale începe în clipa asta. Aş vrea să fii foarte atent. Viaductul trebuie aruncat în aer la dată fixă. Nici înainte, ca nu cumva germanii să aibă timp să-l repare, dar nici după ce s-au retras. În caz de reuşită, în această depresiune am putea imobiliza vreo 40 de tancuri. Înţelegi?

— Da, domnule general. Nu se poate bombarda?

— Nu. În primul rând toată valea e presărată cu antiaeriană şi, în al doilea rând, puţinele avioane pe care le avem au misiuni. Crede-mă, am chibzuit mult până am ajuns la soluţia existentă. Îşi aprinse şi el o ţigară: De ce crezi că e mai bun tutunul umed?

— Pentru că fumul nu-i atât de fierbinte, ţigara arde mai încet, o poţi savura mai mult timp şi, ceea ce este cel mai important, nu ţi se umple gura cu fire de tutun.

— Dacă faci observaţii atât de minuţioase la tot ceea ce te înconjoară e bine. Sunt două modalităţi de a trece linia frontului. Una frontală, peste câmpurile minate, cu multe riscuri, şi a doua…

— Paraşuta.

— La asta ne-am gândit şi noi.

— Şi după aceea?

— După aceea ce?

— Cum ajungem la Buru?

— Probabil foarte greu. În regiunea aceea acum mişună hitleriştii şi horthiştii. Dar toate detaliile le vei afla de la colonelul Crăciun. Dacă mai ai vreo altă nelămurire îţi stau la dispoziţie.

— Aş avea nevoie de un om. Ştiţi, minarea unu, i viaduct…

— Desigur. Deşi s-ar putea să mai găseşti şi din oamenii noştri acolo. Iei pe cine vrei. Numai pe mine să nu contezi. Eu mă mişc mai greu, am burtă şi sunt foarte ocupat.

Dunăreanu se reţinu cu greu să nu zâmbească.

— Am înţeles, domnule general. M-am gândit la locotenentul David.

— Te-ai înţeles bine cu el?

— Nu. Dar asta n-are nicio importanţă. E soldat bun. Şi sper că până la plecare să ne împrietenim.

LOCOTENENTUL MIRCEA DAVID se născuse în câmpia Dunării, la Roşiorii de Vede, dar abia împlinise doi ani când taică-su, militar de carieră, fusese mutat la intendenţa unui regiment din Bucureşti. Încă din copilărie se visase militar: avea chiar fotografii de familie cu chipiul lui taică-su pe cap, nu i se vedea decât vârful nasului, dar le păstrase ca pe nişte trofee. Cea de-a douăzecea aniversare o serbase pe front, într-un grajd bombardat. În tot regimentul lui era singurul care nu suferise de frig, deşi nu umbla înfofolit: dimineaţa spărgea smalţul de gheaţă al butoiului, se spăla cu apă rece până la „brâu, ocolea curtea de câteva ori în pas alergător, şi în sala de mese cu geamurile sparte el transpira. Camarazii îl invidiau, jurau că vor face la fel, dar pentru o jumătate de oră de somn sub păturile calde, renunţau. Din tainele breslei soldăţeşti nu-i rămăsese nimic necunoscut.

Camarazii din unitate îl socoteau afemeiat: primise scrisori de la vreo zece femei, măritate şi nemăritate, de la domnişoare de pension, de la studente şi fura din timpul de somn să le poată răspunde. Scria scrisori languroase, cum desluşeşte ciripitul păsărilor printre exploziile obuzelor, cum arată fulgii de stepă, cum miroase primăvara pe front. Odată, maiorul Arghir, comandantul său direct, găsi pe noptiera lui o scrisoare ruptă. O reconstitui ca pe un joc de arabescuri şi o citi cu voce tare: „Stimată domnişoară Matilda, v-am citit rândurile cu emoţie şi toată ziua în tranşee nu mi-am găsit locul. Dacă n-aş fi avut fotografia dumneavoastră în buzunar…”

Scrisoarea se termina aici.

— De ce n-ai expediat-o, măi David? Cu asta o dădeai gata.

— Pentru că mi-am dat seama că Matilda nu mi-a trimis nicio fotografie. Nici nu ştiu cum arată.

La început, căpitanul Dunăreanu îi făcuse o impresie nu prea bună: îl crezuse puţin aventurier, dornic de carieră. Războiul, socotea el, nu e aventură. Războiul e arta cuceririi victoriei. Îl primise ostil: special se purtase dur cu cercetaşii, să-l sperie pe filfizon. Dar căpitanul Dunăreanu nu era ce crezuse el: dimpotrivă. Er-a şi el militar, dar cu o altă experienţă. Încă de când intrase în apă îşi dăduse seama că Dunăreanu era foarte abil: să fofilase în spatele sălciei, găsise momentul potrivit saltului înainte. Cu mâinile pe trăgaciul puştii-mitraliere îl urmărea cu atenţie, nici el nu ar fi înaintat altfel. Îl admirase în special la întoarcere: se folosise de momentul psihologic al schimburilor de focuri, nu alergase ca un smintit, calculase paşii mari cu care se putea înainta mult mai repede şi se scufundase. În apă la momentul potrivit.

Pe mal ar fi vrut să-l îmbrăţişeze, dar era ud şi într-un hal fără de hal. Învăţase ceva de la el: de acum încolo n-o să mai spună niciodată „nu” înainte de a încerca toate posibilităţile.

Când maiorul Pascu îl anunţase că va trebui să predea comanda, îl înecase o amărăciune: după întâmplarea de ieri nu s-ar fi aşteptat din partea căpitanului să se laude cu isprava lui. Abia după ce aflase scopul îndepărtării lui de la unitate, că Dunăreanu îl alesese partener în misiune, îl cuprinse ciuda: cum dracu' şi-a putut imagina că Dunăreanu e un lăudăros? Dacă nu i-ar fi fost jenă şi-ar fi cerut scuze.

Pe Dunăreanu îl găsi în camera ce ţinea loc de dormitor pentru ofiţeri. În încăpere era întuneric; descumpănit, David rămase în prag. Soarele puternic îi proiectă umbra pe paturile suprapuse.

— Intră, domnule locotenent.

Recunoscu vocea căpitanului şi mai făcu un pas. Dunăreanu stătea culcat pe un prici, cu braţele sub ceafă. Când era mic, lui David îi era frică de întuneric. În dormitor, comutatorul era pe peretele opus. Trebuia să traverseze camera pe întuneric şi, încă înainte de a face un pas, trăgea cu urechea dacă nu e cineva ascuns în încăpere.

— M-am prezentat, domnule căpitan.

— Bravo, îi răspunse Dunăreanu din umbră.

La Roşiorii de Vede, bravo i se spunea numai măgarului. Dar David nu protestă.

— Vă aştept până vă faceţi somnul de după-masă? întrebă insinuant.

— Ideea nu e rea. Dar atunci trage şi uşa, mă supără lumina.

David se retrase din încăpere şi rămase în curtea octogonală. Privi în jur. Din cauza căldurii, frunzele presărate peste plasa de camuflaj se veştejiseră, aveau zeci de nuanţe. Încă de când îl anunţase maiorul Pascu să se prezinte la Dunăreanu pentru a primi informaţii în legătură cu misiunea ce-o aveau de îndeplinit, se întrebase ce anume ar putea fi. Era convins că nu era vorba de un lucru simplu dacă fusese mobilizat căpitanul. Se angajase

în forţarea râului de parcă ar fi fost o acţiune fără importanţă, de rutină. Asta în timpul lui liber, să nu se plictisească.

Căpitanul îşi respectă orele de somn. Nu apăru din dormitor decât după-masă, târziu, când soarele căzuse în spatele sălciilor.

— Locotenent David!

— Ordonaţi, domnule căpitan.

— Fă rost de o maşină.

— N-am înţeles, domnule căpitan.

— Ce nu-i da înţeles în asta? Vreau o maşină. Vreau să văd cum conduci.

— Conduc bine.

— Bine e ceva relativ. Sunt şoferi şi şoferi. Dacă conduci ca o cucoană înseamnă că nu ştii să conduci.

— Şi de unde să fac rost de o maşină?

— Asta nu ştiu. Dacă ştiam, făceam eu rost. Te interesezi, furi una sau iei o repartiţie. Alegi varianta care îţi place cel mai mult.

David alese varianta legală: se prezentă la maiorul Pascu şi-i ceru o maşină.

— Pentru ce?

— Nu ştiu, domnule maior. Mi-a dat ordin căpitanul Dunăreanu.

— Nici pentru el nu am maşină. Vreau să spun că nu pot cheltui benzină.

— Am să iau una cu împrumut. E prima misiune pe care mi-a dat-o, nu pot să-i spun că statul-major nu are o maşină.

— Îl lămuresc eu.

— Prefer, domnule maior, să fur una. Mi-ar fi. ruşine să mă duc la general pentru un asemenea mărunţiş.

În cele din urmă, maiorul îi puse la dispoziţie un *Opel Kadet* vopsit ca o panteră.

David se prezentă în faţa lui Dunăreanu. Era convins că acesta îl va aprecia pentru reuşită:

— Maşina vă stă la dispoziţie.

— A durat foarte mult, domnule locotenent. De azi începând vei alege totdeauna varianta cea mai rapidă. Dacă pentru un fleac de automobil pierzi o jumătate de oră, nu ştiu cum te vei descurca îndeplinind o sarcină mai complicată.

— Dacă aş fi furat maşina s-ar fi dat alarma.

— Trebuie să înveţi să furi în aşa fel să nu se observe. Vezi acolo trei camioane? şi arătă spre trei camioane aliniate în apropierea dispensarului. Le-am adus gândindumă că nu vei putea face rost de maşină.

David înghiţi în sec şi întrebă oarecum intimidat:

— Şi unde mergem, domnule căpitan?

— La plimbare.

Dunăreanu se aşează la volan, părăsi curtea octogona1?! cu un viraj spectaculos şi se înfundă în pădurice. Pe drum îl informă pe locotenent despre misiunea „Viaduct”.

— Dacă crezi că e prea periculos, poţi să te retragi. Fără să te compromiţi: spun că nu sunt mulţumit de dumneata, sau inventez ceva care să-ţi convină.

— Sunteţi foarte mărinimos, domnule căpitan, dar toată viaţa am visat să arunc în aer un viaduct.

Dunăreanu zâmbi: făcuse o alegere bună cu locotenentul. Cu o zi în urmă îl impresionase şi faptul că în ultima clipă voise să-l înlocuiască la măsurarea apei.

— Deci, te angajezi?

— Da.

— Câţi ani ai, locotenent David?

— 24.

— Da, e o cifră, spuse după un timp Dunăreanu.

— Ce înseamnă o „cifră”?

— Că la cifra asta omul devine matur.

Brusc, locotenentul puse mâna pe volan:

— Vă rog să opriţi.

Dunăreanu frână brusc, abia reuşiră să nu se

lovească cu capul de parbriz.

— Ce s-a întâmplat?

— M-am răzgândit. Nu mai merg în misiune.

— Cum adică?

— Nu vedeţi? şi arătă cu mâna spre un luminiş unde doi cai albi, priponiţi, păşteau.

— Şi ce-i cu asta?

— Caii albi îmi aduc întotdeauna ghinion. Mai jos de Târnăveni, la un bombardament au murit unsprezece oameni şi au scăpat doar doi cai albi.

— N-aş fi bănuit că eşti superstiţios.

— Nu sunt. Dar nu-mi plac caii albi.

— Te pomeneşti că ai probleme şi cu pisicile negre?

— Nu. Numai caii albi mă deranjează.

— Hai să-i ocolim.

— Da, asta e o soluţie. Dar, îmi permiteţi să vă întreb: unde mergem?

— Ai să vezi.

Dunăreanu porni din nou motorul, se strecură printre nişte arţari, apoi schimbară locurile.

— M-aţi lăsat să conduc tocmai aici, pe drumul ăsta înclinat.

Ambală prea mult, motorul începu să gâfâie, apoi prinse viteză.

— Mă, răstorni maşina!

— Vă e frică, domnule căpitan?

— Îţi mărturisesc, da. Motorul e ca o femeie. Trebuie să-l iei cu binişorul. Auzi, acum toarce frumos. Schimbă viteza.

Se opriră la poalele unei doime.

— Şi ce facem aici? întrebă locotenentul.

Căpitanul scoase din buzunar două plăcuţe metalice legate cu câte un şnur. Întinse una lui David.

— Uite, asta e a ta. 310 222. A mea e cu un număr mai mare.

— Astă în eventualitatea că aş avea dreptate cu caii

albi?

— Şi pentru acest caz. Dar se poate folosi şi ca semnal. Duse plăcuta la buze şi suflă în ea. Se auzi un ciripit de pasăre. Poţi memora acest semnal?

— Am să mă străduiesc, spuse locotenentul cu voce smerită. Dar, spuneţi-mi, la ce foloseşte asta?

— Să presupunem că ne pierdem unul de altul. Noaptea în pădure, de exemplu…

— Drăcia asta e excelentă. Dar să ştiţi: mi-e frică de întuneric.

Dunăreanu îl măsură din priviri: îi era ciudă că nu ştia dacă locotenentul glumeşte sau nu.

— Dacă nu plecăm nici mâine, facem nişte exerciţii.

— Ce fel de exerciţii?

— De astea de ale noastre, soldăţeşti. Ne căţărăm pe frânghii, sărim capra.

— Nu e păcat de efort?

— Nu. Mai punem sângele în mişcare, facem muşchi.

— Credeţi că de acum încolo ne mai cresc muşchii?

— La anii tăi, s-ar putea.

Numai vârsta îl complexa pe locotenent.

— Îmi permiteţi să vă întreb câţi ani aveţi dumneavoastră?

— Desigur, îi zâmbi Dunăreanu. Întreabă-mă.

— Câţi ani aveţi, domnule căpitan?

— Douăzeci şi opt.

— Şi cum aţi adunat într-un timp atât de scurt atât de multe grade?

— Am fost silitor.

A DOUA ZI ÎN ZORI, încă înainte de a se lumina, David se trezi zgâlţâit de umeri.

— Ce s-a întâmplat? Alarmă?…

Sări din pat şi abia atunci realiză că se afla în dormitorul din barăcile Diviziei. Nu era obişnuit cu tavan: de când preluase comanda batalionului de asalt se învăţase să doarmă în aer liber. Se obişnuise cu mirosul de fân, cu

foşnetul pădurilor, cu discuţiile răzleţe ale ostaşilor care sufereau de insomnie. „Pălesc stelele, domnule locotenent”. „Şi ce-i cu asta?” „E primul cântat de cocoş, domnule locotenent”. „Şi cu asta ce-i?” „Am mai trăit o zi, domnule locotenent”. „Şi ce-i cu asta?” „Sunteţi tânăr, domnule locotenent. La vârsta dumneavoastră încă nu puteţi aprecia valoarea vieţii. Trebuie să fi trăit mai mult să poţi spune că viaţa e frumoasă sau nu. Eu nu pot dormi pentru că mă întreb cât de mare s-a făcut ştiuletele la porumb, dacă are muierea suficientă minte să pună mai multă varză la murat”.

— Ai somn ăănătos, domnule locotenent, îi spuse Dunăreanu în loc de salut.

Era echipat, ras proaspăt.

— Dar de ce ne sculăm cu noaptea în cap, domnule căpitan? Un somn bun face cât patru exerciţii de gimnastică. Şi cine ştie dacă mai «apucăm să dormim odată opt ore. Mai stau puţin…

— Nu, domnule locotenent.

TERENUL DE EXERCIŢII era improvizat în curtea unei şcoli: clădirile erau părăsite şi, când vântul bătea, dinspre depresiune se auzeau bubuiturile de tun dilatate de hău, de parcă ar fi fost mugete. În clasele din spatele unui zid de beton erau adăpostiţi recruţi şi voluntari. Un plutonier cu piciorul înţepenit încerca să-i transforme în ostaşi. Tot acolo funcţiona şi bucătăria de campanie, cea mai bună a diviziei: era aprovizionată cu vânat. Pe o tablă scoasă dintr-o clasă, ostăşeşte, smulsă din perete, era afişat şi meniul pentru ziua în curs: ciorbă de fazan şi friptură de căprioară cu fasole albă.

Ţărani rămăseseră puţini în sat: mai ales bătrâni şi copii, şi invalizi întorşi de pe front.

Dunăreanu şi David ajunseră în curtea şcolii tocmai când începuse ploaia: părea că o să ţină mult, norii, negri-petrol, pluteau deasupra caselor ca nişte corăbii, îi întâmpină intendentul, un sergent morocănos, cu privirea

ascunsă de nişte sprâncene stufoase.

— Aş vrea să ne jucăm puţin, îi spuse Dunăreanu şi arătă spre o grindă suspendată la vreo opt metri, de care atârnau în cârlige câteva frânghii de cânepă.

— O să fie greu, domnule căpitan. Frânghiile sunt ude, alunecă. Mai bine mergeţi în sala de gimnastică, pe care am transformat-o în poligon. de tir. Acolo nu plouă decât în dreptul ferestrelor sparte.

— E cea mai bună soluţie, se grăbi să răspundă David în locul căpitanului. Şi, dacă faceţi şi foc, e formidabil.

— Foc nu se poate face, hotărî Dunăreanu. Fumul poate fi văzut de nemţi şi s-ar putea să ne trimită câteva ghiulele.

— La fum nu vă prea pricepeţi, domnule căpitan, sări David. Când plafonul de nori se scurge pe acoperişuri, fumul se lasă spre pământ. Asta e-o lege a fizicii: în xmele condiţii atmosferice, mai ales în cele umede, presiunea aerului este direct proporţională cu…

— Spiritul de observaţie al nemţilor este tot direct proporţional cu fumul, domnule locotenent Toricelli. Rămânem la frânghii. Şi având în vedere vremea umedă, te-aş sfătui să-ţi scoţi vestonul, să nu-l murdăreşti.

— Exerciţii pe frânghii n-am mai făcut de pe vremea liceului. Poate îmi arătaţi dumneavoastră o mostră de căţărare.

Sergentul se uita când la unul, când la celălalt.

— Bine, se învoi Dunăreanu. Îţi fac o demonstraţie, şi după aceea faci zece căţărări.

Traversă curtea noroioasă, luă o frânghie în mână să-i încerce rezistenţa, apoi ca un circar de profesie urcă frânghia fără să se atingă cu corpul, de ea. Ajunse până la grinda de sus, pe urmă în poziţie de steag, coborî.

David îl privi admirativ:

— Dacă ar fi fost şi femei de faţă aţi fi primit aplauze.

Dunăreanu îşi frecă palmele să le cureţe de scamele frânghiei. Trecu peste remarca locotenentului. Arătă spre

frânghie:

— Poftim.

David îşi scoase vestonul şi-l întinse sergentului, care se retrăsese sub o streaşină. Dunăreanu îi aruncă ironic:

— Dacă o să-ţi fie greu poţi să te ajuţi şi cu picioarele.

David îl privi peste umăr.

— Vă mulţumesc pentru înlesniri.

Se grăbi să ajungă la frânghii: prinse una în palme şi privi cu ochii întredeschişi spre bârna de sus. Ploaia mocănească îi biciuia faţa.

Primele patru căţărări le execută în viteză, nu atât de spectaculos ca Dunăreanu, dar corect, aşa cum prevedea nomenclatorul de exerciţii pentru recruţi. La cea de-a şaptea urcare i se umflară venele de la gât, se înroşise la faţă, ploaia care-l udase leoarcă îi făcea plăcere. Răsufla cu gura deschisă. Cămaşa, din cauza frecării cu frânghia, deveni murdară, de nerecunoscut: nu mai avea niciun nasture. A noua oară urcă greoi, mult mai încet şi i se auzi gâfâitul până sub streaşină. Sus, abia mai avu forţă să atingă grinda. Coborî prin alunecare. Ajuns la pământ, răsuflă precipitat.

— Încă o dată, se auzi vocea lui Dunăreanu, care se retrăsese şi el lângă intendent.

De departe, vântul aducea bubuiturile înfundate ale tunurilor germane.

— Ajunge, domnule căpitan, spuse David şi continuă să respire cu gura deschisă.

Părea sleit de puteri. Trase cu amândouă mâinile de frânghie s-o întindă, să se rezeme cu pieptul de ea.

— Trebuie şi a zecea oară!

— De ce tocmai de zece ori? întrebă locotenentul. Nouă e o cifră la fel de frumoasă ca şi zece. În sistemul dodecimal, cel de duzină, nouă e exact trei sferturi. La chinezi haita de dragoni se compune din nouă. Siegfrid a fost supus la nouă încercări. Sarcina e tot de nouă luni.

Nouă e o cifră predestinată. Văzând faţa încruntată a lui Dunăreanu renunţă să aducăşi alte argumente. Dacă vă face plăcere, fie...

Încercă o urcare a lui Dunăreanu, cu corpul depărtat de frânghie. Se vedea pe el că efortul e foarte mare, dar se voia „mare”. Ajunse. la grinda de susţinere şi privi triumfător spre Dunăreanu, care tocmai ridica pistolul spre el: se auziră trei împuşcături şi frânghia de sub picioarele locotenentului căzu la pământ. Deşi cu întârziere, David îşi feri picioarele şi-şi lipi genunchii de piept.

— Ce aţi făcut, domnule căpitan? Cum o să cobor?

Dunăreanu completă gloanţele din încărcător.

— Nu ştiu.

David se ţinu vârtos de frânghie:

— Vă rog să aduceţi o scară.

— Nu ştiu de unde s-o iau.

Disperat, David aruncă o privire în jos: cei şase metri i se păreau infinit mai mult. Se adresă intendentului:

— Adu o scară, sergent!

— N-avem, domnule locotenent, răspunse intendentul de sub streaşină.

— Cum asta? Armata 4-a n-are o scară?

Se lăsă prin alunecare până la limita frânghiei şi se aruncă în gol. Ajuns la sol se prăbuşi în noroi. Se ridică greoi; la început în capul oaselor, apoi în genunchi; durerea din piciorul stâng îl străfulgeră până la şold.

— Aţi făcu un banc de-a dreptul nereuşit! De ce era nevoie să plec şchiop în misiune? Se ridică fără să se rezeme pe piciorul stâng. Şontâc, ajunse în dreptul căpitanului:

— Cred că am o întindere. Mi-ar face mare plăcere să vă dau un pumn.

Dunăreanu îi zâmbi:

— Eşti invitatul meu. Încet, întinse bărbia spre el: Poftim!

David, care se aştepta să fie adus la ordine, – începu

să retracteze:

— Eu dau tare.

— Înseamnă că o să-mi facă o plăcere deosebită, spuse tot zâmbitor Dunăreanu. Apoi întrebă: Pot să mă apăr?

— Bineînţeles. Doar n-o să lovesc un om fără apărare. Şi, ca să fiu cinstit până la capăt, trebuie să vă mărturisesc că am făcut box.

— Bănuiam. Altminteri n-ai fi avut curajul să mă provoci.

David se propti pe piciorul sănătos şi improviza o gardă. În tot acest timp nu slăbi din ochi faţa căpitanului, îşi alesese chiar locul unde să-l lovească: în bărbie. O lovitură decisivă. Îşi făcu planul într-o fracţiune de secundă, ca la un meci în runda a treia; o eschivă cu dreapta, după aceea fulgerător o directă cu stânga din alonjă. Schiţă eschiva, dar înainte să fi putut arunca stânga în directă, Dunăreanu, cu o mişcare uimitor de rapidă de judo, îl prinse de braţ şi-l săltă peste cap. La început David nu-şi dădu seama ce se întâmplă cu el: îşi văzu picioarele proiectate pe cer, apoi căzu în noroi ca un sac de cartofi. O clipă avu senzaţia că cineva îl ajutase pe căpitan, dar singura fiinţă care era prin apropiere era sergentul: acesta însă părea şi mai uimit decât David. Din cauza durerii din coapse, locotenentul se dezmetici repede: îşi scuturã capul, apoi ridică privirile spre cer. Stropii de ploaie îi răcorirã fruntea, tâmplele. Se întoarse spre Dunăreanu: acesta îşi curăţa uniforma cu palmele, unde se murdărise de cizmele ridicate în aer.

— Eşti rău, gemu David şi-şi mai scutură o dată capul.

…

— Chiar voiam să-ţi propun să ne tutuim. Ştii ce am descoperit? Că luat repede nu ai reflexe şi cazi aiurea.

— M-ai luat prin surprindere, se justifică David. Mai

încercăm o dată figura?

Dunăreanu îi zâmbi: i se vedeau dinţii albi, sănătoşi.

— La dispoziţia ta.

„Nu e nevoie de eschivă, de o lovitură frumoasă” îşi spuse David în timp ce se ridica. O să lovească fără să ia poziţie de gardă, să nu-l prevină de intenţie. Încă în ridicare, săltă pumnul, dar îşi văzu din nou „cizmele deasupra capului. De astă dată Dunăreanu nu-l aruncă în noroi, ci-l lăsă încet la pământ. David răsuflă greoi.

— Figura asta va trebui s-o învăţ şi eu.

— La noi la Turda chestiile astea se învaţă la şcoala primară, îţi arăt figura diseară în dormitor.

DIN CAUZA PLOII, pereţii sălii de g. mnastică erau umezi şi prin ochiurile. geamurilor sparte hăuia vântul, un vânt rece, prevestitor de lapoviţă, deşi porumbul necules, ea un calendar, preciza luna septembrie. Căpitanul Dunăreanu ordonă sergentului să aţâţe un mic foc din crengi chiar în incinta sălii de gimnastică, ca fumul să nu se înalţe spre cer, ci să se vânture prin toate ferestrele. David îşi usca vestonul şi cămaşa deasupra flăcărilor. După ploaie şi baia de noroi, absorbea căldura prin toţi porii. Uneori arunca priviri spre Dunăreanu, care meşterea ceva cu nişte mingi de ping-pong. Te pomeneşti că vrea să-mi verifice reflexele la zborul fulgerător al mingilor de celuloid, gândi el. Descoperi, rezemate de un perete, două mese verzi. Tenis de masă juca bine: era convins că Dunăreanu o să aibă o surpriză.

— Există şi plase pentru mesele acestea?

Dunăreanu îl privi mirat:

— De ce e nevoie de plasă?

— Pentru o partidă de ping-pong.

— O să jucăm un alt fel de ping-pong. Unul mult mai amuzant.

Se duse la un cuier fixat în perete şi agăţă patru mingi legate cu aţă. Aţa albă se confunda cu peretele văruit, mingile păreau suspendate în aer.

Dunăreanu reveni lângă foc:

— Ştii să ocheşti?

David încercă să nu pară surprins. Se socotea un trăgător de elită.

— Puţin.

— Atunci la noapte rămâi aici şi exersezi. Cam în felul acesta.

Scoase pistolul, îl mângâie ca pe o bijuterie, apoi ochi o minge. David îi privi mâna întinsă: nu tremura. Se auzi pocnetul silenţios al pistolului şi o minge albă începu să bălăngăne. Dunăreanu, mulţumit de rezultat, privi spre David: acesta însă nu schiţă niciun gest de admiraţie. Căpitanul hotărî să-l umilească. Se întoarse din nou spre ţinte şi trase trei focuri. Şi celelalte trei mingi începură să tremure. Porniră amândoi spre cuier şi cercetară mingile. Toate erau perforate. Dunăreanu răsuci o minge între degete şi clătină nemulţumit din cap.

— Pe asta n-am nimerit-o chiar în centru. Era convins că David o să protesteze, că-l va califica drept lipsit de modestie. David însă, nepăsător, îşi încheie nasturii de la cămaşă. Ştii, continuă Dunăreanu, în misiunea noastră e. foarte important să ocheşti bine.

— Bineînţeles, îl aprobă locotenentul.

Dunăreanu completă încărcătorul, apoi întinse pistolul spre locotenent:

— Încearcă şi tu.

În drum spre focul întreţinut de sergent, David cercetă pistolul:

— Marcă bună. *Steyerul* ăsta dacă ar fi avut ţeava puţin mai lungă ar fi fost un pistol ideal. Cred că nemţii din economie de metal l-au ciuntit în halul ăsta. Se întoarse spre ţinte: Nu se schimbă mingile?

— Poate mai rezistă un tur, glumi Dunăreanu, apoi adăugă ironic: Mai ales dacă nu le nimereşti.

— Tu ai ochi buni? îl întrebă David.

— Aşa susţin medicii.

— Înseamnă că vezi şi firele de care atârnă mingile.

Dunăreanu privi spre ţinte.

— Nu le văd.

— Înseamnă că medicii ţi-au eliberat un certificat fals. Uite-le!

Trase patru focuri şi cele patru mingi căzură cu zgomot pe podea.

Uimit, Dunăreanu se întoarse spre locotenent:

— Formidabil ce ochi ai! Cum poţi să vezi de la o asemenea distanţă nişte fire subţiri de aţă? Mai ales pe fundal alb.

— Adevărul e, mărturisi David, că nici eu nu le văd. Dar la noi, la Roşiorii de Vede, se învaţă la şcoala primară că un corp suspendat în aer, conform teoriei centrului de greutate… Vreau să spun că firele trebuie să stea perpendicular pe centrul fiecărei mingi. E logic, nu-i aşa?

— Mă, tu eşti un fel de Aristotel…

DIN DISPOZIŢIA generalului Florescu o maşină îi transportă pe cei doi ofiţeri la reşedinţa colonelului Crăciun spre a primi ultimele instrucţiuni. Colonelul era instalat în singura casă cu etaj a satului, în apropierea fostei primării, bombardată de artileria germană. La intrarea în comună, un plutonier gras ridică un steguleţ roşu, apoi când recunoscu maşina generalului făcu un semn să nu se mai oprească. Şoferul încetini totuşi, îl salută radios pe plutonier, apoi apăsă pe accelerator şi se întoarse spre Dunăreanu.

— Vedeţi, domnule căpitan?! La noi totul merge ca pe roate.

— Te referi, desigur, la maşină, îi răspunse înţepat Dunăreanu.

Şoferul, un bărbat înalt, bolovănos, îmbrăcat cu o Uniformă fără grade, râse zgomotos:

— E foarte bună, domnule căpitan. Pe cinstea mea, dar eu nu vorbeam de maşină.

— Atunci plutonierul de ce nu ne-a verificat actele?

Puteam fi nişte străini, chiar dacă folosim maşina generalului.

— Plutonierul mi-e consătean. Ne cunoaştem bine. Dar, probabil înainte de a intra la domnul colonel, o să vi se verifice hârtiile.

Maşina stopa în faţa casei cu etaj. Şoferul opri motorul şi se întoarse din nou spre Dunăreanu.

— Eu mi-am terminat misiunea, domnule căpitan. Şi nu vă supăraţi că vă spun, dar tot timpul drumului v-am cercetat: eram curios să văd cum arată oamenii care operează în spatele inamicului.

— Şi?

— La fel ca noi toţi. Dumneavoastră semănaţi cu un ostaş de la manutanţă.

— Şi de unde ştii că vom opera în spatele nemţilor?

— Păi, toată lumea ştie.

— Poate i-aţi informat şi pe nemţi?

Şoferul hohoti din hou:

— Ş asta e foarte bună, domnule căpitan. Eu, în orice caz, vă urez succes.

În încăperea largă de la parter îi întâmpină un sergent cu o banderolă roşie la braţ. Tocmai se pieptăna. Încerca să îndrepte cărarea cu un pieptene de aluminiu, dar părul 1 sârmos se lăsa greu modelat.

— Pe cine căutaţi? întrebă pe un ton oficial. Îndreptându-şi ţinuta şi salutând regulamentar.

— Pe domnul colonel Crăciun.

— Poate îmi spuneţi şi numele, domnule căpitan?

— Dă-i telefon şi spune-i că au venit trimişii generalului Florescu.

Sergentul curăţă pieptenele de firele de păr şi-l vârî în buzunarul de sus al vestonului, apoi începu să învârtă manivela telefonului de campanie.

— Alo, aici postul unu. Cu domnul colonel Crăciun… Aşteptând legătura cercetă feţele ofiţerilor. Alo, să trăiţi, domnule colonel. Postul unu. Da, da, chiar aşa. Spun că

sunt trimişii domnului general. Am înţeles.

Puse receptorul în furcă.

— Poftiţi, domnul colonel vă aşteaptă. Arătă spre scara de lemn care ducea la etaj. Aveţi însă grijă să nu călcaţi pe scările patru şi şapte. Sunt rupte. Ieri a căzut un soldat şi şi-a scrântit piciorul.

— Mai bine puneau un dulgher de serviciu decât un frizer, mormăi David.

Urcând scările, Dunăreanu se mai întoarse o dată spre sergent:

— Notează-ţi, sergent: şi treapta a noua e ruptă;

A DOUA ZI după ocuparea oraşului Sfântu Gheorghe, colonelul Crăciun avusese misiunea să cureţe împrejurimile de dezertori, de eventualele formaţii militare îmbrăcate civil. Horthiştii, ajutaţi de aviaţa germană, bombardară cu înverşunare oraşul, hotărâţi parcă să nu lase piatră pe piatră. Pe timpul bombardamentului, colonelul Crăciun îşi întrerupse, activitatea, era încartiruit la parterul unei clădiri vechi, cu ziduri groase. Un locotenent, văzându-l măsurând încăperea cu paşii, îl îndemnă să se ducă la subsol, unde intendenţa Diviziei amenajase o frizerie pentru ofiţeri.

— Până nu se termină bombardamentul tot nu aveţi ce face.

Frizerul era un ostaş” negricios de undeva din Dolj, poreclit Donose. Era religios, purta o sumedenie de cruci la gât, prin buzunarele din dreptul inimii şi era vorbăreţ din cale-afară. Nu se temea de moarte, dar era îngrozit de faptul că ar putea rămâne ciung sau olog. Când trecea pe lângă cadavre ciopârţite închidea ochii, iar în timp ce tundea sau rădea pe cineva împuia capul clientului cu isprăvile Mântuitorului. Se temea ca şrapnelele să nu-l fărâmiţeze şi să nu fie cine să-l îngroape creştineşte.

— Moartea, spunea, e ceva firesc, după toate schemele tactice ale naturii. Te întinzi în pat, cineva îţi încrucişează braţele pe piept şi tu, liniştit, te pregăteşti de

somnul cel de pe urmă.

Camarazii îl provocau:

— Decât o moarte din asta lentă, plictisitoare, mai bine calci pe o mină şi te faci pulbere.*

Donose protesta:

— Şi atunci, în ziua de apoi, cum mă trezesc? În rate? Cu un picior într-un mormânt şi eu celălalt în altul?

Donose fu bucuros de venirea colonelului, nu-i plăcea să stea singur mai ales în timpul bombardamentelor. Începuse tocmai să-l săpunească când moartea intră în frizerie prin tavan, sub forma unei bombe cu explozie întârziaţă şi se înşurubă în podeaua de pământ bătătorit, chiar în dreptul uşii. Pe vremuri, adăpostul fusese folosit ca pivniţă de cărbuni. Ici, colo erau risipite brichete şi bulgări de antracit care se fărâmiţau sub cizme. Moartea apăruse atât de brusc, încât nici colonelul, nici Donose nu avuseseră timp să se sperie: doar zgomotul infernal şi bucăţile de cărămidă care se rostogoliseră prin tavan îi făcură să tresară. Nu descoperiseră bomba decât după ce se aşezase praful de moloz: era un exemplar frumos, un W.B. de tiei sute de kilograme, lustruit oglindă, pe care cineva scrisese cu creta un număr: 23212. După foarte mult timp colonelul încă îl mai ţinea minte.

— Du-te şi deschide uşa, ordonă frizerului.

Donose avea faţa schimonosită. Îşi luă avânt, dar nu execută ordinul. Stătea încremenit de parcă ar fi prins rădăcini.

— Auziţi, domnule colonel?

— Ce să aud?

— Bomba, şi arătă spre W.B.-ul de lângă uşă.

Colonelul se concentră şi în clipa aceea auzi şi el tic-tacul maşinăriei din bombă. Era ea torsul unei pisici mecanice.

— Asta, domnule colonel, poate să explodeze în orice clipă.

Colonelul îşi simţi bătăile tâmplelor ca pe loviturile

unui ciocan pneumatic.

— Deschide uşa!

Donose se duse până la uşă, dar uşa eră blocată: cele două cârlige de fier se strâmbaseră, nu se puteau clinti niciun milimetru. Donose începu să se roage cu voce tare:

— Tatăl nostru carele eşti în ceruri, domnule colonel o să murim ca şobolanii, sfinţească-se numele tău, şi nu vom vedea niciodată lumina soarelui, precum în ceruri aşa şi pe pământ…

— Te bag în mă-ta, imbecilule! pune mâna pe masă s-o tragem lângă gura de aerisire.

Traseră masa în dreptul gurii de aerisire, dar aceasta era tăiată undeva, în apropierea tavanului, nu ajunseră la ea decât după ce puseră şi un scaun pe masă. Dar gura de aerisire nu le era de niciun folos: era mică, abia dacă s-ar fi putut strecura un copilandru, şi era prevăzută cu gratii…

Donose, care prevedea totul, începu să explice ce se va întâmpla dacă explodează namila de lângă uşă. Colonelul îi ordonă să tacă.

Donose se retrase într-un colţ şi se lăsă pe vine. Speriat cum era, cu briciul în mână, era caraghios şi, dacă n-ar fi fost într-o situaţie disperată, colonelul s-ar fi amuzat de el.

Mecanismul din bombă fărâmiţa veşnicia: tic-tacul deveni puternic, de nesuportat. De afară, din stradă, se auzi şuieratul unei alte bombe, apoi o explozie puternică zgudui adăpostul. Praful din încăpere, din cauza cărbunelui, deveni negru. La un moment dat, colonelului îi trecu prin minte să se caţere pe masă şi să strige după ajutor, dar imediat îşi dădu seama că ar fi făcut un lucru inutil: afară era zgomot, cădeau bombe, şi străzile fără doar şi poate erau pustii. Nu-i rămânea decât să aştepte sfârşitul alarmei. O alarmă putea să dureze o oră sau două, rareori mai mult. Se întrebă la cât timp fusese fixată explozia W.B.-ului? El, ca militar, ar fi fixat-o la 30 de minute după terminarea bombardamentului, ca să încurce

acţiunile de salvare. Probabil cei care au hotărât durata s-au gândit la fel. Asta însemna că era asigurat pe toată durata bombardamentului, dar pe durata bombardamentului nu putea striga după ajutor. Era un cerc vicios perfect. Deşi în cei patru ani de război bătuse toate fronturile, asta era prima lui întâlni. re adevărată cu moartea. Probabil şi ultima. Şi ce moarte stupidă! Străbătuse mii de kilometri pe câmpurile de luptă şi destinul voise să nu fie rănit; niciodată. Cu toate aceste gânduri negre, se socotea un om norocos: bomba ar fi putut fi una normală şi atunci n-ar fi avut nicio şansă de scăpare.

Alături, aşezat pe vine, Donose privea hipnotizat bomba de lângă uşă şi nici nu clipea. Făcea mărunt din buze, iar mărul lui Adam, proeminent şi ascuţit, ca un al doilea nas, părea că vrea să-i rupă gâtlejul.

Bombardamentul se lungi peste măsură, de parcă n-ar fi vrut să se sfârşească niciodată. Cu timpul, tic-tacul se înteţi, aducea a dăngănit de clopot, şi colonelul Crăciun avu senzaţia că clopotul bătea pentru el. Dacă nu i-ar fi fost ruşine de Donose şi-ar fi astupat urechile. Cercetă curios bomba: era finisată perfect, ca o mare bijuterie aerodinamică. Privirile îi alunecară mai departe şi descoperi o plasă de păianjen. Îl minuna simetria ţesutului şi fineţea firelor, aproape transparente. De ce oare între firul al treilea şi al patrulea distanţa era mai mare? O greşeală de urzeală, sau tocmai această asimetrie definea perfecţiunea? se întrebă dacă naturaliştii aveau pentru asta o explicaţie, sau şi ei s-ar fi minunat ca un om ăl cavernelor pus să analizeze un capitel doric. Păianjenul lipsea. Presimţise oare pericolul şi plecase, sau părăsise pânza mai demult…?

Donose stătea neclintit: era rezemat de perete, broboanele de sudoare păreau că-i îngheţaseră pe frunte. Privindu-l, colonelului i se păru ciudată nemişcarea lui: nici nu clipea măcar. Şi în clipa aceea observă băltoaca de

sânge. Să se fi aşezat Donose într-o băltoacă de sânge? Nu. Sângele era chiar al lui: îşi tăiase vena de la mâna stângă. Probabil voise să moară întreg. Dar de unde avusese atâta forţă să moară fără geamăt? Ori îl paralizase frica, ori el, preocupat de plasa de păianjen, nu-i auzise ţipătul. Dintr-odată tic-tacul deveni asurzitor, îl dureau timpanele, şi descoperi că se sfârşişe alarma. Sări pe masa de sub geamul de aerisire şi începu să strige după ajutor. Nu realiză cât timp trecuse până se apropie primul om de gura de aerisire: era un băieţandru de vreo cincisprezece ani, palid, cu coşuri pe faţă. Nu ştia nicio iotă româneşte. Îl ascultă totuşi până ce colonelul termină pledoaria, apoi o rupse la fugă. Fu nevoit să strige din nou după ajutor. În cele din urmă apăru un soldat. Era un ostaş fără trăsături precise, sau poate era prea tânăr ca să fi fost formate: se lăsă pe vine, să vadă cu cine are de-a face, şi înţelese imediat despre ce era vorba.

— Staţi liniştit, domnule colonel, rezolv imediat situaţia.

Cu D & nose alături nu se putu linişti.

Nu trecură decât câteva minute şi soldatul începu să zgâlţâie uşa. Se mişca şi bomba şi Crăciun abia avu forţă să se răstească la el:

— Nu zgâlţâi uşa! E o bombă acolo. Adu un genist!

— Şi pe unde să intre? întrebă nedumerit soldatul.

La asta nu se gândise nici colonelul. Pe uşă în niciun caz. Singura variantă era să coboare pe gura de aerisire. Se auziră paşii soldatului depărtându-se, apoi, după zece minute, reveni cu un căpitan. Acesta se lăsă în genunchi lângă gura de aerisire şi se prezentă:

— Căpitan Ion Dunăreanu, comandantul batalionului, îmi spune soldatul că aveţi în pivniţă o bombă cu explozie întârziată. De aici n-o văd.

— Nici nu e nevoie, căpitane. Avem în c. aş o companie de genişti.

— Sunt la marginea oraşului, lângă Olt

— Anunţă-i telefonic. Asta e singura mea rugăminte.

— E imposibil, domnule colonel. După bombardament nu există nicio legătură telefonică.

— Atunci te rog du-te până la ei.

— Durează cel puţin o oră. Explozia poate să se producă în fiecare clipă.

Maşinăria din bombă continua să pulseze: tic-tacul era înfricoşător.

— Atunci pleacă de la gura de aerisire. Salvează-te cel puţin dumneata.

— Nu, domnule colonel. Eu mă pricep la bombe. Aş vrea să-mi daţi câteva informaţii. Puneţi urechea pe bombă şi spuneţi-mi cum bate.

— Ai înnebunit?!…

— Nu, domnule colonel. Vreau să ştiu cât timp am la dispoziţie.

— Bate ca un ceas.

— Ce fel de ceas? Ca un *Schaffhausen* sau ca un deşteptător? Dacă mecanismul e fin, înseamnă că are un arc subţire şi poate fi fixat pe o durată mai lungă. Dacă tic-tacul e de deşteptător atunci aparatul e primitiv, cu declanşare rapidă.

Colonelul îşi dădu seama că are de-a face cu un specialist. Se apropie de bombă şi-şi lipi urechea de ea: metalul era rece, dar lui i se păru că frige. Spre mirarea lui, de aproape, abia se auzeau bătăile mecanismului.

— Bate ca un ceas de mână.

— Atunci totul e în ordine.

Căpitanul dispăru de la gura de aerisire şi nu reveni decât după vreo zece minute. Se auzi şi hârâitul unui camion. Cineva legă un odgon de gratii, motorul camionului începu să tuşească şi gratiile cedară. Căpitanul îşi scoase vestonul şi se strecură cu greu prin gura de aerisire. Spre mirarea colonelului, căpitanul nu-i mai dădu nicio atenţie: se duse direct la bombă şi începu s-o zgâlţâie până reuşi s-o culce la pământ. Se aşeză călare pe ea, apoi

scoase din buzunar un briceag mic cu capace sidefate.

— Din păcate, domnule colonel, n-am scule adecvate, dar sper ca briceagul ăsta să-mi fie de folos. Vedeţi asta? Şi arătă spre focosul bombei. Dacă avem puţin noroc şi se deşurubează lin, s-ar putea să nu mai explodeze niciodată. Dacă nu, înseamnă că avem ghinion.

Abia după ce ieşiseră din adăpost îi mărturisise căpitanul că era la prima dezamorsare.

— Şi atunci de ce ai spus că eşti specialist?

— Să vă dau curaj, domnule colonel. Aveţi pastă albă pe faţă.

— M-a săpunit un frizer. Tocmai voiam să mă rad.

— Şi de ce v-aţi dat cu săpun pe păr?

— Pe păr?

Se dusese la o oglindă şi descoperise că albise, îi fusese ruşine să mărturisească asta şi căpitanului.

Acum aştepta revederea cu el.

BIROUL COLONELULUI CRĂCIUN era o încăpere exagerat de mică, eu pereţii scorojiţi şi se simţea penetrant mirosul acrişor al igrasiei. La. Începui;, colonelul încercă să-şi păstreze calmul în faţa lui Dunăreanu, dar nu reuşi: sări de pe scaun şi-l îmbrăţişă pe căpitan. Din cauza lui David scurtă la maximum bucuria revederii şi încercă să fie cât mai oficial: – Prea mult timp nu avem. Peste două ore soseşte avionul. La sud-est de Buru e cota 824. E greu de ajuns la tabăra băieţilor noştri. Noi bănuim că ei ori nu mai există, ori şi-au mutat sediul. Altminteri tăcerea lor n-ar avea nicio justificare. Deşi înălţimea nu este foarte mare e nevoie totuşi de aptitudini cţie alpinist pentru a vă căţăra acolo. Dacă au fost suprimaţi s-ar putea ca locul să fie supravegheat. Din acest motiv cred că n-ar fi rău să vă strecuraţi spre cotă din două părţi. E o şansă ca unul dintre dumneavoastră să ajungă până acolo.

— Nu avem agenţi de legătură? Mă gândesc la hrană şi la multe alte lucruri necesare unor oameni paraşutaţi.

— Ba da. De asta v-am chemat aici. Dirijarea celor ce

merg spre cotă o face un cetăţean din Câmpia Turzii. Aş vrea să memoraţi tot ceea ce vă spun acum. La restaurantul „Pisica Albastră” este un chelner cu păr alb. Îi cereţi „cârnaţi olteneşti”. Nimeni din regiune nu consumă acest produs. Vă poate caza şi expedia la Buru. Cam asta e tot.

— Şi cum ajungem la Câmpia Turzii?

— La această întrebare nu pot să vă răspund.

Colonelul îl privise tot timpul pe Dunăreanu şi lui

David i se păru că e de prisos. Se întoarse spre fereastră şi privi fosta clădire a primăriei. Bomba o nimerise în plin. Nu rămăseseră în picioare decât două ziduri din cărămidă lată, şi ele negre de pârjolul bombei incendiare.

ÎNCEPUSE SA SE ÎNTUNECE când Dunăreanu şi David, însoţiţi de colonelul Crăciun, ajunseră la câmpul folosit drept aeroport. Odată cu înserarea se lăsase şi frigul venit dinspre depresiune. Tot de acolo, vântul aducea miros de fân proaspăt şi aromă dulceagă de fragi. Cerul fără nori avea încă nuanţe de siniliu, deşi stelele, ca mici beculeţe de lanternă, apăruseră timide. Lui David, colonelul Crăciun i se păru plicticos, şi faptul că se uita la Dunăreanu ca la dumnezeu îl deranja. Şi ce dacă l-a salvat? Ostaşii se salvează între ei. Când auzi însă povestirea, se întrebă dacă el ar fi avut curajul să dezamorseze o bombă de trei sute de kilograme.

Înhămat în chingile paraşutei se simţea ca un ardei umplut: nu-şi putea mişca în voie nici mâinile, nici picioarele, deşi durerea din călcâie îl mai lăsase. Ar fi vrut să se aşeze, dar se temea că pentru a se ridica ar fi fost obligat să ceară ajutorul cuiva.

Avionul care urma să-i transporte în spatele frontului german întârzia şi David îl întrebă pe colonel:

— Piloţii cunosc acest aeroport?

Subliniase cuvântul „aeroport”, dar colonelul Crăciun nu sesiză ironia.

— Bineînţeles. Au aterizat de trei ori până acum. Ei i-au transportat şi pe cei lansaţi înaintea dumneavoastră la Buru.

Aşteptând, colonelul îi povesti lui Dunăreanu cum îl primise familia, cu părul alb.

— Abia m-au recunoscut. Dar cea mai impresionată a fost mama. M-a mângâiat pe păr ca pe vremea copilăriei. Mi-a fost milă de ea.

În cele din urmă apăru şi avionul: la început fu doar un mic punct mişcător, o pasăre, pe urmă, cu cât se apropia mai mult, îşi mări dimensiunile. Era un *Savoya-Marchetii* cu două motoare, folosit la bombardament, la desant şi la transport de muniţii. În apropierea câmpiei se lăsă pe o aripă, apoi coborî lin spre pista naturală. Rulă lung, cele două motoare aruncau scântei, tuşiră răguşit, pe urmă se opri în dreptul celor trei ofiţeri. Nu coborî din cabixia decât pilotul, un bărbat deşirat, cu o caschetă de pânză pe cap. Avea faţa pătată de ulei.

— Ce-i, Cristescule? îl întâmpină colonelul în loc de salut. De ce aţi întârziat?

— A trebuit să facem singuri alimentarea.

— Ştiţi ce aveţi de făcut...?”

— Ce am făcut şi până acum. Îi instruiesc cum să sară. deasupra frontului iau înălţime, apoi zbor normal până aproape de Buru.

— După cum hârâie, nu pare să ajungă până la Buru, spuse David, cercetând avionul.

— Nu vă faceţi griji, domnule locotenent, încercă să-l liniştească pilotul. O încalec de vreo trei ani. E drept, nu i-ar strica o revizie generală, dar cred că i-o vom face după terminarea războiului.

— Eşti optimist, constată Dunăreanu.

— Păi, pesimiştii n-au dreptul la zbor. E timpul să mergem.

— Atunci, băieţi, vă urez succes, ridică vocea Crăciun. Sper să ne revedem curând.

— Nu cred, spuse David cu – năduf făcând o mişcare ca şi cum ar fi vrut să-şi scoată paraşuta.

— Dar ce s-a întâmplat? întrebă mirat colonelul.

David înghiţi o înjurătură.

— Cine dracu' permite ca un aeroport militar să fie folosit ca păşune? Uitaţi-vă! şi arătă spre liziera pădurii, unde doi cai ronţăiau iarba înaltă. Şi tocm; u cai albi.

— Prietenul meu e superstiţios, dădu lămuriri Dunăreanu. Are ce are cu caii.

— Sunt convins că i-ai adus special. Cel mai bine ar fi să nici nu plecăm.

Dunăreanu îl împinse spre avion.

PROIECTILUL ANTIAERIENEI nimeri în plin: explodă chiar în dreptul motorului de pe aripa stângă şi-i omori pe cei doi piloţi. Cristescu, comandantul navei, căzu cu faţa peste carlingă şi ceasurile de bord, iar măruntul, copilotul, rămase cu trupul înţepenit: doar capul îi căzuse în spate, peste gulerul îmblănit al bluzei, ca şi cum din această poziţie ciudată şi-ar fi putut satisface curiozitatea, şi anume, să vadă ce se întâmplă în interiorul navei, încă înainte ca avionul să se fi înclinat, un fum înecăcios cu miros de benzină puse stăpânire pe avion. Locotenentul David, în momentul exploziei, îşi pierdu echilibrul, căzu în lături şi se încurcă în nişte fire pe care nu le văzuse până atunci. Erau chingile unei paraşute stricate din care piloţii rupeau mătase să se şteargă pe mâini. Auzea încă exploziile tunurilor antiaeriene şi era convins, deşi nu simţea dureri, că fusese rănit. Smuci picioarele să se elibereze de harnaşamentele paraşutei. Prin hublou, văzu pentru o clipă cerul tulburător de întunecat. Trebui să se ţină puternic de scaunul pliant ca să nu cadă pe spate, apoi, brusc, îl învălui fumul înecăcios şi abia atunci realiză concret că fuseseră loviţi.

David încercă să desluşească ce se petrece în jurul lui. Dunăreanu, datorită fumului, părea doar o umbră: se căznea să deschidă trapa. Deasupra lui, ca nişte săbii

subţiri, flăcări gălbui străpungeau fumul compact, când negru, când albăstrui.

— Desfă clama!

Acestea au fost ultimele cuvinte pe care le mai auzi. În clipa următoare un şuierat asurzitor crescu în intensitate şi David avu senzaţia că şuieratul acela strident îi pătrunde în creier şi-i paralizează toate intenţiile. În? cercă să se târască spre trapă, deşi cel mai bun lucru ar fi fost să stea nemişcat – ameţit de mirosul aburilor de benzină – şi să ţină ochii închişi, cât mai strâns. Uneori, zgomotul din apropiere devenea atât de puternic, încât, paradoxal, nu-l mai auzea. În schimb, putea percepe respiraţia lui Dunăreanu care se chinuia să desfacă clamele trapei. Totul se petrecea îngrozitor de încet, ca şi cum timpul, speriat de şuieratul sălbatic al aerului, şi-ar fi încetat mersul perfid. Un val de aer rece îl făcu să-şi revină. În sfârşit Dunăreanu deschisese trapa. Se târî într-acolo, deşi pardoseala de scânduri din jurul trapei era învăluită în flăcări. Îl cuprinse o frică animalică, sudoarea rece de pe frunte îi curgea în ochi, nu mai vedea nici trapa, nici bara de care ar fi trebuit să agaţe cârligul paraşutei. Starea de vomă îl durea fizic, iar zvâcniturile tâmpleior le simţea undeva, nelocalizat precis: când în creier, când în piept, când în stomac. Cu mişcări mecanice căută maneta de deschidere a paraşutei. O găsi. Bucuros că o găsise, se moleşi din nou şi trebui să-şi muşte buzele să nu aţipească. Cu o ultimă sforţare se smuci înainte şi un val de aer rece îl izbi în faţă. Înseamnă să trapa e prin apropiere, gândi. Se mai smuci o dată, căzu înainte şi se rostogoli în gol. Stomacul i se strânse în gâtlej, nu reuşi să respire şi plutind în nimic ar fi vrut ca această legănare ameţitoare să nu se mai sfârşească niciodată. Pe urmă se trezi brusc şi se încordă din toată fiinţa: trase de maneta de deschidere a paraşutei. Avu senzaţia că se rupsese ceva din el, apoi o smucitură puternică, dureroasă îl zgudui, cordoanele paraşutei se întinseră ca un arc şi căderea în gol se

transformă într-o legănare lentă de balansoar.

David răsuflă adânc: aerul rece îi năvăli în plămâni şi-l îmbătă: ameţit, privi în jur: luna se mişca pe cer, puzderia de stele sclipeau, iar jos, pământul părea răsturnat. Nu departe de el descoperi o ciupercă albă: din cauza lunii părea luminată. Îşi roti privirea în jur şi se smuci ca să poată cuprinde întreaga zare: departe, la stânga, descoperi trupul burduhănos al lui *Savoia Marchetti*. În urma lui, o coamă luminoasă, învolburată, întunecă pentru o clipă luna, pe urmă o explozie urmată de bubuituri înfundate îl înştiinţă că avionul ajunsese la sol.

Câmpul de sub el se înclină din nou, apoi se întinse ca un cearşaf: la câteva sute de metri, cealaltă paraşută se agăţă de crengile unui copac. În clipa aceea se izbi şi el de pământ: o durere ascuţită îl străfulgeră în piciorul rănit, apoi paraşuta îl târî peste nişte tufişuri uscate. Când în cele din urmă rămase nemişcat se văzu înconjurat de soldaţi germani cu armele aţintite spre el.

— Luaţi-l şi pe celălalt! ordonă un plutonier.

DUPĂ CE AMÂNDOI fură instalaţi în camion, înconjuraţi de soldaţi, David căută privirile lui Dunăreanu, dar acesta stătea cu capul aplecat în jos, privindu-şi genunchii pe care îşi rezemase braţele. Probabil e rănit, gândi David şi privi spre subofiţerul care se aşezase în faţa lui: era un neamţ blond, bine hrănit, cu însemnele SS-ului la petliţe. Era trecut de 40 de ani, avea ochii încercănaţi.

David era convins că nu vor fi duşi la execuţie: dacă ar fi fost vorba de aşa ceva, ar fi fost împuşcaţi pe loc fără nicio ceremonie. Trei ani luptase alături de ei, îi cunoştea bine. După ce plutonierul dădu ordin unor soldaţi să cerceteze avionul doborât, făcu semn şoferului. Maşina porni greoi, drumul forestier era îngust, înaintau cu viteză redusă. Şoferul, obişnuit cu incursiuni de noapte, aprindea rar farurile, şi atunci, umbrele copacilor, deformate, păreau nebănuit de mari.

— Vorbeşti germana? îl întrebă subofiţerul pe David:

acesta arătă spre Dunăreanu.

— El e specialist. Scrie şi versuri pe nemţeşte.

Ofiţerul schimbă locul cu un soldat şi se aşează în faţa lui Dunăreanu.

— Român?

— Da.

— De ce aţi fost paraşutaţi la noi?

— Unde la dumneavoastră?

— În spatele frontului nostru.

— N-am fost paraşutaţi. Aţi doborât avionul în care eram şi am sărit cu paraşuta.

— Ce a căutat avionul în spatele frontului nostru?

— Ne-am rătăcit. Dacă aţi fi controlat avionul, probabil v-aţi fi dat seama că nu avea niciun ceas de bord. A fost scos de mult din circulaţie. Noi îl foloseam la transport de zarzavaturi pentru bucătăria unui regiment.

— Sunt convins că în curând o să uiţi de zarzavaturi şi o să fii mai cuviincios.

— Am ajuns aici din cauza celor doi cai albi, domnule subofiţer, îi spuse David.

— Ce spune dumnealui? întrebă plutonierul.

Dunăreanu răspunse cu întârziere.

— Că îi pare rău după zarzavaturi. El, arătă spre David, e bucătarul şef al regimentului.

ÎN BIROUL DE CAMPANIE al colonelului von Seiharth era semiîntuneric: încăperea era luminată de o lampă de petrol numărul 9, probabil luată de la ţărani. Ferestrele camuflate cu hârtie albastră dădeau biroului o înfăţişare tristă. Numai mobilele rechiziţionate, formate din scaune desperecheate şi o masă simplă de bucătărie, acoperită tot cu hârtie albastră, aduceau puţină culoare. Peretele din spatele biroului colonelului era dominat de un portret al lui Hitler îmbrăcat în uniformă, fără grade, fără decoraţii.

Von Seiharth fusese trezit din somn: sub uniformă se întrezărea o pijama maro cu dungi albe. Părul şi-l aranjase

cu palma, dar cârlionţii rebeli stăteau aiurea, ca nişte antene. În faţa colonelului, prăfuit, aşa cum venise de pe drum, stătea în poziţie de drepţi subofiţerul care îi capturase pe cei doi ofiţeri români.

— Ia spune-mi, de ce m-ai trezit?

— Trebuie să vă raportez, domnule colonel, că bateriile antiaeriene din pădure au doborât un avion românesc.

Colonelul privi sever spre subofiţer.

— Asta puteam afla şi mâine dimineaţă.

— Aveţi dreptate, domnule colonel, dar din avion s-au salvat doi ofiţeri români. Cei de la antiaeriană mi-au interzis să-i împuşc pe loc. Mi-au ordonat să-i aduc aici şi să vă raportez imediat.

— Cine de la antiaeriană?

— Un căpitan tânăr cu părul roşcat. S-a prezentat, dar nu i-am reţinut numele.

— Harthmann?

— Aşa ceva, domnule colonel.

— Cu asta ar fi trebuit să începi. Acum nu îmi mai pare rău că am fost trezit.

— Eu am avut alte instrucţiuni. Să nu iau prizonieri.

— Asta în general, domnule feldveber. Ofiţerii ne pot da informaţii. Pentru că ştii şi dumneata, *dincolo* se pregăteşte ceva. Unde sunt?

— I-am închis în dormitorul acela neterminat.

— Foarte bine. Va trebui să anunţăm şi eşalonul superior.

Colonelul începu să învârtă manivela telefonului de campanie.

— Alo, aici colonelul von Seiharth. Vreau să vorbesc cu *Libelula*…

BARACA ÎN CARE AU FOST ÎNCHIŞI Dunăreanu şi David mirosea încă a răşină de brad, a lemn verde şi clei. Scândurile erau noi, umede, împestriţate cu noduri maronii şi cei care o construiseră nu dăduseră dovadă de

preciziune prusacă: ici, colo, scândurile nu se suprapuneau şi foarte puţine erau încheiate la vinclu. Pardoseala, tot din scânduri, era plină de rumeguş, ceea ce dovedea că baraca fusese ridicată numai cu câteva zile în urmă. De altfel, nici paturile suprapuse nu aveau saltele sau pături: abia urmau să fie mobilate.

Îndată ce se închise uşa în urma lor, Dunăreanu verifică baraca la lumina unei brichete.

— Ăştia cred că vor ierna aici.

— De unde constatarea aceasta categorică?

— Ţi-am spus că am avut o şcoală bună la Turda. Cei care vor să plece nu construiesc. Şi baraca e nouă. Cred că ai observat că nu ne-au cazat la hotel?

David nu era pus pe vorbă: era încă ameţit de aburii de benzină din avion, de legănarea aceea între cer şi pământ. Pipăi orbeşte un pat, se întinse pe scândurile tari, dar nu reuşi să închidă ochii. De ce dracu' l-a ales Dunăreanu tocmai pe el să-l însoţească? Acolo pe malul râului, cu ostaşii lui, se simţea bine, în siguranţă.

— Ai putea să-mi spui ora?

Dunăreanu îşi aprinse din nou bricheta:

— Două şi zece.

La două şi zece pe malul Mureşului se dormea. Dinspre râu se auzea clipocitul apei şi dinspre zăvoi pregătirile de plecare ale raţelor sălbatice. De ce şi unde pleacă, şi cum reuşesc să se întoarcă mereu în acelaşi loc? Din generaţie în generaţie.

De undeva, de departe, se auzeau împuşcături răzleţe.

Dimineaţa, David se trezi înţepenit: încercă să-şi schimbe poziţia pe scânduri şi atunci îl descoperi pe Dunăreanu cocoţat pe o masă, cercetând curtea prin geamul prevăzut cu gratii:

— Tu chiar n-ai dormit?

— Ţi-am spus doar: somnul mă oboseşte.

— Şi vezi ceva interesant?

— Nu se vede nimic.

— Ţi-am spus că medicii ţi-au eliberat un certificat fals.

Dunăreanu nu-i răspunse: căuta să se menţină în echilibru în vârful picioarelor. David inventarie şi el încăperea: fără îndoială era proiectată pentru un dormitor.

— Dacă ne-ar da şi de mâncare am trăi destul de bine aici.

— Vorbeşti prostii. Peste trei zile trebuie să fim la Buru.

— Optimismul tău de paradă îmi face greaţă. Eu mă simt bine aici. Dacă vezi pe cineva spune-i să-mi aducă o saltea.

— Tu confunzi baraca asta cu un hotel.

— Cu unul de tranzit. Tu peste trei zile vrei să fii la Buru. Ne ţin ăştea încă trei zile? Ar fi tâmpiţi! De ce ar avea nevoie de prizonieri în retragere? Să ne hrănească, să utilizeze câţiva soldaţi pentru pază?

Dunăreanu îi răspunse fără să se întoarcă spre el:

— Tu uiţi un lucru foarte important: nu ne-au împuşcat până acum pentru că morţi nu valorăm nici doi bani.

— Şi vii suntem o comoară pentru ei.

— Până când speră că le putem furniza informaţii, da.

— Şi crezi că ei au nevoie de trei zile să-şi dea seama că nu le suntem de folos?

— Asta depinde de noi. Şi în trei zile se pot întâmpla foarte multe lucruri. Dacă aş putea să mă înalţ încă puţin…

— Dacă pui vestonul sub picioare, n-ajunge?

— De când eşti cu mine ai devenit şi tu inteligent, îşi scoase vestonul şi-l puse sub cizme.

— Ei? întrebă David şi-şi potrivi braţele sub ceafă. Nu părea foarte curios de ce ar putea să vadă Dunăreanu.

Dunăreanu îşi lipi nasul de geam:

— Se vede o clădire de piatră şi un drum presărat cu pietriş.

David plescăi din buze:

— Păcat.

— De ce păcat? întrebă Dunăreanu mirat.

— Pietrişul scârţâie.

Dunăreanu se ridică din nou în vârful picioarelor.

— Cred că suntem într-o cazarmă. Un fel de cazarmă. Lângă clădirea de piatră e o gheretă. Santinela nu se vede. Ba da. A apărut. Face ocolul clădirii. Poarta e spre dreapta.

— Şi dincolo de poartă, ce-i?

— Nu se vede până acolo.

— Cu vederea ta nici nu mă mir. E vreo mişcare?

— Un soldat mătură în faţa clădirii de piatră.

— Asta e bine.

— De ce e bine?

— Pentru că îmi place curăţenia. De afară se auzi huruitul unui camion. Dar asta ce mai e?

— Soseşte un camion. Poate e chiar cel cu care ne-au adus şi pe noi.

— Mai bine camion decât cai albi.

DUPĂ PRIMELE ÎNTREBĂRI, colonelul von Seiharth îşi dădu seama că ofiţerul din faţa lui n-o să spună nimic, încercă să-şi păstreze calmul. Chiar îi zâmbi.

— Vasăzică nu vreţi să vorbiţi?

David căută privirile colonelului:

— Cred că interpretaţi greşit tăcerea mea. Dacă m-aţi întreba de alimentarea unui regiment, de probleme de aprovizionare a bucătăriilor de campanie, v-aş răspunde cu mare plăcere. De exemplu, acum, în sezonul de toamnă, aprovizionarea se face mult mai greu. Eu totuşi am reuşit să fac rost de un avion pentru transportarea zarzavaturilor.

— Nu probleme de bucătărie mă interesează. Asta în primul rând. În al doilea rând n-aş vrea să mă socotiţi tâmpit. În rămăşiţele avionului nu s-a găsit nici urmă de zarzavaturi. N-aţi fost destul de inteligenţi să puneţi în avion şi un coş de morcovi. Poate aţi fi reuşit să mă

induceţi în eroare. Nu erau decât paraşute, o staţie de emisie-recepţie şi arme. Atât. Eu v-aş sfătui totuşi să daţi o declaraţie în legătură cu misiunea dumneavoastră, răspunzând la întrebările pe care le-am formulat. La prânz sosesc cei de la regiment, şi lor, pot să jur, o să le spuneţi totul. Sunt specialişti în anchetă. În faţa lor vorbesc şi pietrele.

— Dacă au ce spune.

Colonelul îşi privi unghiile ca să câştige timp:

— Vă pun din nou întrebările. După răspunsurile pe care le veţi da vom hotărî ce vom face cu dumneavoastră. Rămâneţi în viaţă sau vă instalaţi în faţa plutonului de execuţie.

Iân faţa plutonului sunt sigur că nu vom ajunge.

— Înseamnă că v-aţi răzgândit şi veţi răspunde la întrebări.

— Nu, domnule colonel. Spuneam că nu vom ajunge în faţa plutonului pentru că ar fi păcat să risipiţi atât de multe gloanţe. Pentru execuţie ajunge un singur glonte în ceafă. Am asistat la câteva execuţii efectuate de dumneavoastră.

— Am senzaţia că-mi pierd timpul cu dumneata, totuşi îmi voi face datoria: repet întrebările: ce rost au pregătirile de anvergură de dincolo de râu?

— Credeţi că statul-major comunică planurile lui secrete unui bucătar? Dacă vreţi neapărat un răspuns pot inventa unul.

— Vă rog inventaţi unul. Poate termenul „inventa” vă convine mai mult decât, să spunem. Înaltă trădare. Vorbesc suficient de deschis. Nu?

— Suficient, domnule colonel. Exerciţiile de dincolo de râu se fac în vederea parăzilor prilejiute de căsătoria comandantului cu fata unui cârciumar.

— Probabil sunteţi convins că aveţi haz. Nu aţi spus o glumă, ci v-aţi semnat sentinţa. Poate prietenul dumitale e mai deştept.

David se grăbi să-i răspundă:

— E mult mai deştept.

— În sensul că o să vorbească, preciză von Seiharth.

— S-ar putea. Îi place să vorbească. Vorbeşte chiar şi în somn. Nici n-am putut să dorm din cauza lui.

O santinelă îl readuse pe David în baracă. În uşă îl îmbrânci, apoi se întoarse spre Dunăreanu;

— Dumneata.

Cu mişcări încete, Dunăreanu îşi luă vestonul de pe masa din faţa ferestrei şi începu să se îmbrace.

— Cum e ancheta?

— Apă de trandafir, îi răspunse David şi, leneş, se întinse pe prici.

— N-am întrebat cum miroase. Câţi sunt?

— Unul singur.

— Asta e bine.

— *Ruhe*![1] interveni santinela şi-l prinse pe Dunăreanu de braţ. La prima mişcare dubioasă trag.

Arătă spre puşca-mitralieră pe care o ţinea în mână ca pe un baston.

BIROUL COLONELULUI VON SEIHARTH era cazon: nu numai pentru că încăperea era nouă, construită din scânduri crude abia rihtuite la gater, ci şi pentru faptul că Otto von Seiharth era adeptul simplităţii, un model de modestie. Născut într-o familie scăpătată în care titlul de nobleţe era mai apreciat decât valorile materiale, Otto von Seiharth învăţase să-şi poarte sărăcia cu demnitate.

La şcoală, răsfoind catalogul, profesorul de matematică îl chemase la tablă:

— Seiharth.

— *Von* Seiharth, herr profesor.

Profesorul, un mucalit îndrăgostit de cifre, îi respecta dorinţa, dar îi spunea cu o nuanţă de ironie.

— Cu notele pe care le ai, von Seiharth, ai putea

---

1 Linişte !

foarte uşor să renunţi la titlul de nobleţe.

Partidul Naţional Socialist nu i-a cerut să renunţe la titlurile nobiliare, ci dimpotrivă, datorită originii, înaintă rapid pe treptele sociale. Ajunse şeful partidului dintr-un orăşel din Bavaria, pe urmă, datorită caracterului său intransigent, neînduplecător avansase repede în postul de *gauleiter*. După „Noaptea cuţitelor lungi" fusese însărcinat cu epurările din armată. Modest, nu s-a înfruptat din averile celor scoşi din Wehrmacht şi a fost apreciat ca atare. I-a răsărit steaua odată cu izbucnirea războiului: s-a prezentat voluntar pe front, a fost rănit de două ori în Polonia, apoi s-a distins în luptele din vest. Cu toate articolele scrise despre el, cu toate decoraţiile primite, Otto von Seiharth a rămas un militar modest. Poate şi pentru faptul că nu avusese niciodată calităţile unui adevărat prusac. Era pur şi simplu util.

Pe frontul din est, la Kiev, unde fusese încartiruit în clădirile Sovietelor, von Seiharth îşi amenajă o reşedinţă cazonă: scoase mobilele grele din încăperi, nu-şi păstră decât un birou simplu acoperit cu postav verde. Exagerând, dăduse chiar ordin să se scoată tapetul şi pereţii să fie daţi cu var. Camarazii îi imputau această falsă modestie, îl socoteau chiar carierist. Von Seiharth însă nu era nici modest, nici carierist: era pur şi simplu militar, poate vanitos şi nemulţumit că nu fusese suficient remarcat. După Stalingrad înţelese că războiul nu mai poate fi câştigat decât cu armele noi, anunţate pompos de Führer, sau printr-un miracol. Şi Wehrmachtul, învăţase în cei cinci ani de război, furnizase suficiente miracole: ocuparea Franţei în câteva săptămâni, raidurile submarinelor, folosirea miraculoasă a tancurilor. Dar tot miracolul a fost şi renunţarea la luptă a lui von Paulus. Înţelese că orice activitate lăturalnică, individuală nu mai ajuta cu nimic la refacerea Wehrmachtului. Ca soldat însă îşi îndeplinea corect datoria, era împotriva lamentărilor. În primăvara lui 43 scăpase din marea încercuire de pe Don.

Acest fapt îi întări convingerea că are o stea.

Studiind hărţile, orice ofiţer şi-ar fi putut da seama că retragerile de pe întinsele stepe, scurtarea liniei frontului au rămas singurele garanţii ale unei supravieţuiri a armatelor germane. Un front scurt, sprijinit pe masivul Carpaţilor. Ieşirea României din Axă, intrarea ei în război de partea aliaţilor a spulberat însă şi această ultimă şansă, deşi, în primele zile după 23 August, nu fusese chiar atât de alarmat: sperase într-o pasivitate de lungă durată, în tergiversări. Nu intuise vitalitatea unui popor pe care-l credea secătuit, iar acum marile mişcări de trupe de dincolo de Mureş îl nelinişteau şi mai mult. Ştia că, izgoniţi de la poalele Carpaţilor, nu mai putea urma decât dezastrul: stepa maghiară nu mai oferea niciun ajutor geografic.

Bănuia că sarcina de a salva materialul de război se datora unui fapt concret, şi anume, pregătirilor de încercuire ale românilor. De câteva zile era informat de mişcările de trupe de dincolo de Mureş, de unele manevre care nu puteau să nu-l îngrijoreze.

Cei doi ofiţeri capturaţi l-ar fi putut informa concret. Pe tânărul care refuzase orice informaţie, dacă n-ar fi anunţat regimentul, l-ar fi împuşcat pe loc. Ar fi fost păcat să mai piardă vremea cu el. Aştepta nerăbdător vizita celuilalt, poate era mai rezonabil.

Dunăreanu fu introdus în birou fără ceremonie. Von Seiharth îl primi milităreşte, în picioare; îl măsură din creştet până în tălpi cu o uşoară undă de invidie. Se vedea pe el însuşi în urmă cu douăzeci de ani avansat „Hauptmann”, dar în evidenţa matricolă era doar „instructor”, aşa cum prevedea acordul de la Versailles.

— Luaţi loc, domnule căpitan.

Dunăreanu îşi bătu abia perceptibil călcâiele.

— Mulţumesc, domnule colonel.

Aşteptă ca neamţul să se aşeze, abia după aceea luă şi el loc pe marginea unui scaun fără spătar.

Von Seiharth îl mai cercetă o dată.

— Bănuiesc că dumneavoastră sunteţi ofiţer de carieră. Ştiţi că e război şi că în război viaţa unui soldat valorează foarte puţin.

— Ştiu, răspunse scurt Dunăreanu.

Politeţea colonelului îi confirmă convingerea că el nu valora decât viu. Se miră însă că acesta nu trecea direct la anchetă. Venind spre clădirea de piatră îşi pregătise câteva răspunsuri cu două înţelesuri, să poată prelungi discuţia cât mai mult, spre a se orienta ce ar fi de făcut. Ştia că mai târziu, dacă tăcea, putea fi predat unui subofiţer sau unui grup care să-l ancheteze. O evadare nu avea şansă decât acum, la început, când nu era pus încă sub pază severă.

Colonelul continuă:

— În schimb, pentru fiecare individ în parte viaţa înseamnă totul. Pentru dumneavoastră oricum războiul s-a terminat. Trebuie să recunoaşteţi că sunteţi un prizonier, un individ oarecare.

— Vreţi să spuneţi că pentru mine viaţa înseamnă totul.

— Exact.

Dunăreanu privi fereastra, îngândurat, întrebându-se dacă pe acolo ar putea ieşi.

— Vreţi să-mi oferiţi un târg?

— „Târg” e un cuvânt urât, zâmbi colonelul. Aş vrea mai degrabă să încheiem o înţelegere.

— Şi conform acestei înţelegeri eu ce ar trebui să dau?

— O declaraţie. O simplă declaraţie.

Îşi dădu seama că nu putea părăsi biroul decât pe uşa pe care intrase. Dar acolo, pe verandă, aştepta santinela.

— Şi ce ar trebui să cuprindă declaraţia?

— Dumneavoastră sunteţi militar, ştiţi foarte bine despre ce este vorba. Orice serviciu adus Wermachtului este răsplătit. În cazul de faţă în loc să apăreţi în faţa unui pluton de execuţie aţi putea fi considerat un simplu

prizonier. Şi asta nu e puţin…

I se păru ciudat că nu văzuse soldaţi prin curte. De ce o fi venit atunci camionul? Să-i transporte pe ei? Unde? Se încruntă, ca ofiţerul din faţa lui să creadă că se concentrează:

— Fără îndoială nu e greu de ales între plutonul de execuţie şi un statut de prizonier. V-am întrebat ce ar trebui să cuprindă declaraţia pe care mi-aţi cerut-o?

— Ne-ar interesa pregătirile de dincolo de Mureş. Care e semnificaţia mişcărilor de trupe din ultimele zile.

— De fapt ce-mi cereţi dumneavoastră se numeşte trădare.

— Şi cuvântul acesta este urât. E vorba de simple informaţii.

— Şi de unde aţi şti că informaţiile mele n-ar fi false?

Colonelul zâmbi din nou.

— Noi oricum ştim câte ceva. Dar asta, desigur, pentru dumneavoastră contează mai puţin. Ceea ce este valoros e faptul că eu vă ofer o şansă. La vârsta dumneavoastră aveţi încă viaţa în faţă. Şi din păcate omul nu are decât o singură viaţă.

— Conştiinţa e tot una singură.

— Dar valorează mult mai puţin decât viaţa.

De afară se auzea ralantiul camionului venit de curând.

— Poate ar fi bine să pun totul pe hârtie.

Colonelul zâmbi pentru a treia oară:

— Bănuiam că o să ne înţelegem.

Deschise sertarul biroului şi scoase de acolo o hârtie albă, ministerială. Dunăreanu întinse mâna după hârtie şi apucă braţul colonelului. Acesta, surprins din cauza smuciturii grosolane, nici nu-şi dădu seama ce se întâmplă cu el. Dunăreanu îl trase peste birou, se auzi puternic pocnind rotula umărului, braţul lui von Seiharth căzu inert şi încă înainte de a putea scoate un ţipăt Dunăreanu îi astupă gura cu palma. Colonelul se dezmetici când ofiţerul

român i se lăsă cu toată greutatea pe pieptul plin cu decoraţii. Îi simţi genunchii chiar în dreptul inimii şi se congestionă la faţă.

Dunăreanu îl dezarmă şi împinse ţeava rece a revolverului la rădăcina nasului.

— Vă daţi seama, domnule colonel, că nu am ce pierde. Chiar dacă aş fi dat declaraţia tot aş fi ajuns în faţa unui pluton de execuţie sau, rafinat cum sunteţi, m-aţi fi împuşcat în ceafă. Cunosc perfect metodele. Mai ştiu că am fost condamnat la moarte în clipa când am fost arestat. La cea mai mică împotrivire trag. Tot m-aş plictisi singur în iad.

Cu o mişcare rapidă smulse perdeaua de la fereastră şi astjipă gura colonelului.

— Dezbrăcarea! Urgent!

CULCAT ÎN PATUL CU MIROS DE RĂŞINĂ David se miră cât de puţine amintiri i-au rămas din Roşiorii de Vede: o stradă mereu umbrită de nişte arţari groşi, o casă imensă data cu var, o marchiză cu sticle colorate. Când bătea soarele, chema ordonanţa: „Ce cămaşă am, Gheorghe?” „Roşie” răspundea ordonanţa, şi el se muta cu un pas „mai la stânga. „Acum?” „Acum verde”. Din marchiză se revărsau în curte nişte trepte prea mari ca să coboare sau să urce pe ele. Gheorghe îl învăţase să coboare de-a-ndărătelea şi să se sprijineşi cu mâinile. Taică-su, văzându-l în patru labe, se răstise la el:

— Mă! Ăsta-i om, nu câine! Dacă nu-l înveţi să meargă ca oamenii, te bag la carceră.

Maică-sa, măcinată de o boală necunoscută, zăcea mai tot timpul în pat. Rar, când o lăsau durerile, îl lua cu ea la plimbare. Mergeau cu birja până în apropierea parcului comunal, se aşezau pe o bancă chiar în faţa chioşcului dulgherit din lemn alb de mesteacăn şi ascultau fanfara regimentului. Din fanfară îşi amint ea numai de dirijor: un plutonier gras, care mânuia cu o dexteritate uluitoare un baston lung, împodobit cu ţinte şi franjuri.

Îi rămăsese în minte şi o prietenă a maică-sii, doamna Palivăţ, o femeie durdulie, nevasta unui maior mereu încruntat care-şi pierdea solda la cărţi. Doamna Palivăţ venea în vizită în fiecare vineri, ordonanţa o servea cu şerbet de trandafiri şi apă rece scoasă din puţ. Gheorghe îi ţinea scaunul când se aşeza, apoi îi aducea din dulapul din bucătărie şerveţel de damasc, scrobit atât de tare că nu se putea folosi. Mircea i-a tăiat o dată toţi nasturii de la pardesiu şi a fost obligat să stea cu faţa la colţ. Din ziua aceea în fiecare vineri se ascundea în tufişurile din grădină să nu dea ochii cu ea. Ordonanţa o imita perfect:

— Auzi, dragă, ieri Gabi a pornit cu trei aşi. Potul era mare, Gabi avea şansa să se refacă. Cere două cărţi. Şi ce crezi că primeşte? Doi valeţi. Stăteam în spatele lui şi mă rugam lui dumnezeu să prindă şi ceilalţi cărţi. Sunt o tâmpită! N-ar fi trebuit să mă rog. Locotenentul acela tânăr, care-şi suge mereu dinţii, a prins patru decari. Nu-l mai chem niciodată pe dumnezeu să joace pocher cu noi.

Stând cu mâinile sub ceafă lui David i se păru că ancheta lui Dunăreanu durează prea mult. Îşi reproşă chiar că-i spusese neamţului că tovarăşului său îi place să vorbească. Imbecilul l-o fi crezut şi acum insistă. Povestea cu zarzavaturile a fost ideea lui Dunăreanu. Probabil, acum îi explică cum se pun murăturile la români. Zâmbi la acest gând; nu-l supăra decât faptul că şoferul camionului lăsase motorul la ralanti şi din cauza huruitului nu putea percepe din curte niciun zgomot. Cu motorul oprit ar fi putut auzi paşii pe pietrişul aleilor, trântirea unei uşi. Fără îndoială nemţii erau – la ananghie dacă au început să fabrice şoferi pe bandă rulantă: şoferi care ştiu să tragă de volan şi să mânuiască pedalele. Atât. Pe front, avusese şi el un şofer instruit într-o singură noapte: în zadar i-a explicat că motorul în ralanti consumă la fel de multă benzină ca în timpul unei curse, acesta nu învăţase să oprească motorul.

— Îl încălzesc greu şi bateria-i pe sfârşite, îi

răspunsese.

Oare de ce pe front toate bateriile erau pe sfârşite? Nu rareori împinsese şi el un camion împotmolit în noroaie până la genunchi. Dar de ce nu se întoarce Dunăreanu? Chinuit de această întrebare se ridică din pat şi se duse la masa de sub fereastră. Îşi puse vestonul sub cizme ca să ajungă până la primul ochi al ferestrei şi reuşi să vadă clădirea de piatră. Lângă uşă, rezemată de perete, santinela care îl însoţise şi pe el îşi ţinea faţa la soare. Era un soare zgârcit, abia ridicat până la înălţimea clădirii. Mai la stânga descoperi şi camionul, un *Daimit r* de cinci tone, fără prelată. I se păru acelaşi cu cel care-i adusese azi-noapte din pădure. Şoferul stătea rezemat de aripa din faţă şi fuma liniştit. Aştepta pe cineva. Se auzi scârţââtul unei uşi şi în cerdacul clădirii de piatră apăru un ofiţer german. Santinela de lângă uşă îl simţi, se întoarse spre ofiţer, dar nu-l mai văzu decât coborând treptele cerdacului. Cu toate astea îl salută scurt şi-şi aranja cascheta. Neamţul se îndreptă cu paşi hotărâţi spre şofer. Lui David acest mers legănat i se păru cunoscut. Îl recunoscu pe Dunăreanu când acesta ceru foc şoferului. Dar şoferul nu mai reuşi să-şi scoată chibriturile din buzunar: un pumn puternic îi săltă bărbia. Se lovi de portiera camionului apoi se chirci şi căzu cu faţa la pământ. Dar când urcă Dunăreanu la volan? Camionul porni în salturi, tuşind, apoi prinse viteză. Se dezmetici şi santinela. Scoase pistolul-mitralieră de pe umăr, traseo rafală, dar camionul intrase deja cu botul în bariera de la poartă.

David coborî de pe masă, îşi îmbrăcă vestonul şi se întinse pe pat. Neavând nimic mai bun de făcut începu să numere nodurile din scândurile patului suprapus. În clipa aceea răsună şi toaca de alarmă.

DUNĂREANU AUZI ŞI EL sunetul metalic şi apăsă pe accelerator: ştia că nemţii vor porni în urmărirea lui, dar avea suficient timp până se vor aranja în coloană. La prima bifurcaţie instinctiv viră spre dreapta, în direcţia pădurii.

Uniforma îl strângea la umeri, când schimbase hainele cu anchetatorul chiar voise să-i reproşeze că nu s-a dezvoltat îndeajuns. Îl încălzea o bucurie lăuntrică: totul a mers mult mai uşor decât şi-a imaginat. Colonelul, a fost luat prin surprindere, nu se aşteptase să fie atacat chiar în biroul lui, cu santinela la uşă. Iar camionul parcă ar fi venit special pentru el. De şofer îi părea rău: îl lovise puternic, şi acum avea falangele degetelor amorţite, dar nu putuse risca.

Îşi aduse aminte de David şi se întrebă ce se va întâmpla cu el. Era convins că n-o să-l împuşte imediat: puteau face asta când aveau doi prizonieri, ca să-l sperie pe cel rămas în viaţă. Afum nu-l aveau decât pe David, vor încerca să stoarcă date de la el. Era convins că David va trage de timp: era suficient de rezistent să nu cedeze la presiuni. Adâncit în gânduri fu cât pe ce să vireze în şanţ: redresă volanul în ultima clipă şi *Daimlerul* gâfâi ca un tuberculos.

De după o cotitură apăru în faţa lui un *Mercedes* mic, decapotat. Hotărî într-o secundă: îi tăie calea. *Mercedesul* frână chiar în botul camionului, şoferul, un sergent cu păr ondulat, începu să înjure, apoi când îi văzu gradele lui Dunăreanu începu să tuşească:

— De ce nu ţineţi dreapta, domnule colonel? şi abia după aceea luă poziţie regulamentară şi-l salută: Heil Hitler. Nu vedeţi că drumul e îngust?

Dunăreanu îl privi sever, ca şi cum şoferul ar fi fost vinovat, şi nu el.

— De când conduci, mă imbecilule?

— De doisprezece ani, domnule colonel. Sunt şofer de profesie. Vreţi să-mi eliberaţi drumul?

— Dar unde te grăbeşti?”

— Sunt şoferul personal al domnului colonel Otto von Seiharth.

— Acum un sfert de oră au intrat tancurile româneşti în colonia lui. Arătă spre camion. Urcă!

— Mai bine întoarcem maşina mică, propuse nehotărât şoferul convins că ofiţerul din faţa lui are o misiune urgentă. Aleargă mai repede.

Colonelul în loc să-l aprobe, scoase pistolul îndreptându-l spre el. Şoferul se sperie. Cu paşi nesiguri porni spre camion şi urcă la volan. Aşteptă să urce şi colonelul. Acesta însă îi trânti portiera.

— Ce mai stai?

Şoferul ambreia şi porni în marşarier să aibă loc să ocolească *Mercedesul*. În dreptul lui Dunăreanu se aplecă spre el şi strigă să fie auzit:

— Am să raportez la Divizie!

Şoferul intenţionat zgârie aripile maşinii mici, apoi apăsă pe accelerator. Dispăru după cotitură. Dunăreanu urcă la volanul *Mercedesului* şi porni înapoi pe drumul deja cunoscut. Încă înainte de bifurcaţie văzu un nor de praf, apoi desluşi două camioane pline cu soldaţi.

Coti spre dreapta, să le facă loc, pe urmă, liniştit, îşi continuă drumul. Fără îndoială cei din camion erau urmăritorii lui.

Santinela de la poarta taberei recunoscu maşina comandantului şi se dădu la o parte ca Fritz să nu-l calce. Fiind şoferul lui Seiharth, îşi permitea să facă glume proaste: pe vreme de ploaie căuta băltoacele să-şi stropească camarazii sau îi speria claxonând ca un bezmetic. Maşina trecu prin faţa lui în viteză, nu avu timp să-l scuipe pe Fritz, şi-l urmări cum acesta cu un viraj brusc întoarse maşina şi se opri în faţa barăcii unde era închis celălalt prizonier. Santinela de la baracă salută regulamentar şi se miră că un colonel neamţ îl ţinteşte cu pistolul.

Dunăreanu îi luă arma şi-l îmbrânci: santinela căzu în genunchi, se ridică şi dispăru repede după baracă.

Uşa nu era închisă decât cu un cârlig: Dunăreanu îl ridică din belciug şi deschise uşa cu piciorul. David se feri la timp, apoi goni după Dunăreanu.

Santinela de la poartă nu se dezmetici decât când maşina ajunse în dreptul ei şi-l descoperi pe prizonierul român lângă colonel: era însă prea târziu ca să poată lua vreo măsură. Totuşi trase o rafală cu pistolul-mitralieră, mai mult dintr-un sentiment de neputinţă, apoi alergă spre placa de fier aninată de gheretă şi începu s-o bată cu un piron.

Când îşi întoarse din nou privirile în direcţia unde dispăruse maşina, nu mai văzu decât un nor de praf scânteind în bătaia soarelui.

DAVID SAVURA AERUL RECE care-i răcorea fruntea şi se lăsă leneş pe spătarul de piele al scaunului: din cauza vitezei, pentru câteva clipe avu senzaţia că se leagănă în chingile paraşutei. Trase cu ochiul spre Dunăreanu: acesta părea încruntat, preocupat să ocolească gropile lăsate de şenilele tancurilor.

Nu întoarseră capul decât când se stinseră toate zgomotele în urma lor. Din cauza coamei de praf nu se vedeau decât vârfurile copacilor care împrejmuiau şoseaua.

— Ai venit mult mai repede decât aş fi bănuit, spuse David privind drumul accidentat.

— Mă flatezi, îi răspunse Dunăreanu fără să-şi ia privirile de pe parbrizul murdar.

Alături de Dunăreanu, David îşi recăpăta sentimentul siguranţei. Deveni cel dintotdeauna.

— Marţi de obicei sunt darnic, îi zâmbi David. E ziua mea norocoasă.

— Şi dacă n-aş fi venit?

— Nu se putea să nu vii! M-aş fi plictisit acolo. Ştii de ce nu mi-a plăcut dormitorul?

— Pentru că n-ai avut aşternuturi.

— Nu sunt chiar atât de răsfăţat. Sub duşumea mişunau şobolanii. Dacă m-aş fi concentrat aş fi putut să-i număr.

— Dar ce ai împotriva rozătoarelor?

— Absolut nimic. Dar unde apar ele se duce dracului şandramaua.

— După câte am înţeles nu voiai să fii în corabia care se scufundă.

— Nu.

La bifurcaţie, Dunăreanu coti spre stânga. Departe, învăluite în pâcla albicioasă a unui nor zdrenţuit, se întrezăreau dealurile Turzii: erau încă verzi.

Ajunşi pe şoseaua naţională descoperiră pe lângă indicatoarele vechi unele noi, improvizate, cu inscripţii maghiare şi nemţeşti.

— S-au organizat bine băieţii, deşi sunt convinşi că, a vor rămâne multă vreme aici.

— De ce crezi asta?

— Pentru că n-au scos indicatoarele româneşti.

David nu comentă observaţia. Închise ochii. Pe stepele întinse ale Ucrainei nemţii când au pus indicatoarele lor gotice le-au desfiinţat pe cele vechi. Apoi însă, localnicii au schimbat direcţiile indicatoarelor şi săptămâni întregi regimentele în retragere nu s-au putut regrupa.

— Bănuieşti încotro ne îndreptăm? întrebă Dunăreanu pe neaşteptate.

— Spre Câmpia Turzii.

— Eşti perspicace. Te vedeam cu ochii închişi, savurind aerul, şi am fost convins că picoteşti.

— Cu pleoapele lăsate văd mult mai bine. Îmi imaginez chiar şi restaurantul cu nume de pisică. Ţie-ţi plac cârnaţii olteneşti?

Dunăreanu înghiţi în sec.

— În clipa de faţă aş mânca şi pietre.

— Şi pun pariu că le-ai digera. Ştii de ce mi-e frică?

— Dacă-mi spui, aflu.

— Mi-e teamă să nu fi dispărut şi chelnerul.

— Dar cine a mai dispăi ut?

— Nu ni s-a spus că cei din Buru au fost suprimaţi?

— Ne-au spus asta ca pe o probabilitate. A pierde legătura radio nu înseamnă neapărat că nu mai există. Şi în orice caz nu există nicio legătură între ei şi chelner. Ei sunt la Buru, iar chelnerul la Câmpia Turzii.

— Dar există o probabilitate ca chelnerul să fie arestat, sau să aibă crampe şi să nu fie la local?

— Există. Dar avem suficient timp să ne văităm după. ce nu-l găsim.

— Bineînţeles. Dar toată afacerea a pornit cu stingul. Domnul colonel Crăciun n-a prevăzut o mulţime de lucruri. Primul: că avionul poate fi doborât. Al doilea: că în loc să ne căţărăm pe munte să cădem prizonieri. Al treilea: că nemţii ne vor buzunări şi vom rămâne fără parale. Sau crezi că chelnerul ne va da pe datorie?!

— Am bani. Am găsit în uniforma pe care o port.

— Nu te ştiam atât de riieticulos.

— Trebuia să controlez dacă am actele colonelului la mine. Cine ştie unde va trebui să mă legitimez.

— Cred că te-au avansat căpitan pe merit.

Prunii care însoţeau şoseaua aveau crengile rupte.

— Au trecut militari pe aici, constată Dunăreanu.

David nu-i răspunse: continua să ţină ochii închişi, mirosul începutului de toamnă îi umplea nările şi abia acum, în bătaia plăcută a vântului, se simţea într-adevăr liber. Când, cocoţat pe scaun, îl văzuse pentru prima oară pe Dunăreanu apărând în uniformă germană, ar fi vrut să chiuie, dar avusese suficientă forţă să se abţină: din clipa aceea ştiuse că nu va mai sta mult timp în baracă, îşi imputase că-l lăsase pe Dunăreanu să hotărască soarta amândurora. O singură clipă se gândise cm nu i-ar fi fost greu să-l suprime pe colonel în timpul anchetei, când acesta se foise în jurul lui. Dar, ştiind santinela în faţa uşii, rămăsese nemişcat pe scaun. Nu cunoştea regulamentul taberei, bănuia doar că, fiind nou înfiinţată, nu avea încă nimic stabilit precis. Chiar faptul că fuseseră închişi într-

un dormitor neterminat era un indiciu în această privinţă. Dar nici Dunăreanu nu avusese mai multe date decât el şi totuşi a acţionat. De fapt, din cauza lipsei lui de iniţiativă, Dunăreanu n-a avut altă alternativă. Era curios să afle cum a procedat, cum a schimbat camionul pe o maşină mică, cum a reuşit să se întoarcă într-un timp record în tabără, periclitându-şi viaţa a doua oară, dar socotea că nu era momentul cel mai prielnic pentru o asemenea discuţie.

Depăşiră câteva convoaie militare maghiare, dar soldaţii înarmaţi cu steguleţe roşii şi albe, pentru dirijarea circulaţiei, nu le făcură niciun semn să oprească.

— Poate n-ar fi rău să-ţi scoţi totuşi vestonul românesc, îi spuse Dunăreanu după ce-l măsură din priviri. După cum vezi, aici sunt mai la modă cele ungureşti.

Lui David îi fu ciudă că nu se gândise primul la acest lucru: îşi scoase vestonul şi rămase într-o cămaşă kaki cu mâneci scurte. Se strânse pe banchetă, ca parbrizul să-l ferească de vânt.

La intrarea în oraş, jandarmii maghiari ridicară mâinile în semn de salut: Dunăreanu le răspunse la fel şi le zâmbi larg ca unor prieteni.

— Nădejdea lor e numai în nemţi.

— Şi tu, în uniformă de colonel german, le asiguri viitorul.

Străbătând străzile, prima observaţie pe care o făcură amândoi era aceea că ocuparea oraşului de către horthyşti n-a alterat cu nimic viaţa de zi cu zi. Cu patru ani în urmă, după dictatul de la Viena, trupele ungureşti care au ocupat Ardealul de Nord îi obligaseră pe comercianţi să schimbe firmele magazinelor, i-i noii primari ordonaseră rebotezarea străzilor.

— Nici despre aliatul cel mai important nu ne-a vorbit Crăciun.

— Care aliat? întrebă David.

— Populaţia oraşului. Ea totdeauna va fi de partea noastră.

— Eu am dedus asta.

— Înseamnă că am plecat în misiune cu un tovarăş deştept.

Pe o stradă lăturalnică, Dunăreanu trase lângă trotuar şi se întoarse spre David.

— Cred că am ajuns la destinaţie.

— Exagerezi. Abia am ajuns în Câmpia Turzii.

— Ca primă etapă, asta e destinaţia.

David se uită în jur, cu speranţa să găsească firma restaurantului.

— Probabil mi-am pierdut simţul orientării. Nu văd nicăieri „Pisica Albastră”.

— Doar n-ai vrea să te duc în cămaşă la restaurant?

— Atunci dă-mi bani să-mi cumpăr un costum. Sau un veston măcar.

— Chiar atât de mulţi bani nu am. Banii ne trebuie pentru cârnaţii olteneşti. Te duci şi-ţi faci rost de haine.

— Şi cu maşina ce facem?

— O abandonăm. Fără îndoială, semnalmentele, numărul, marca au fost anunţate tuturor posturilor de control. Ei speră să ne găsească şi pe noi în maşină. Şi am convingerea că, dacă ajungem din nou în faţa colonelului, acesta n-o să mai fie politicos cu noi.

— Şi fără maşină cum ajungem la Buru?

— Asta vom afla de la chelnerul cu părul alb. Dar de pe acum bănuiesc că vom merge cu trenul.

— E cel mai comod, spuse David cu o uşoară nuanţă ironică: ne ducem, cumpărăm bilete şi facem deplasarea.

— N-ai înţeles. Probabil vom folosi un tren de marfă din Triaj. Eu, pentru orice eventualitate fac o prospectare acolo.

— Nu-i mai bine să aflăm întâi părerea ospătarului?

— Am spus „pentru orice eventualitate”.

— Şi unde ne întâlnim?

— La „Pisica Albastră”. La opt, când începe să se întunece.

Dunăreanu coborî din maşină şi trânti portiera. Spre mirarea lui, David se înghesui lâijgă volan.

— Tu nu cobori?

— Nu. Mă duc să-mi fac rost de haine. Şi coborând dintr-o maşină mică am mai multă prestanţă.

— Numai să nu uiţi că maşina e urmărită.

— Nicio grijă: cu memoria stau bine.

Porni motorul şi apăsă pe accelerator.

Dunăreanu privi lung după el, apoi porni agale spre centrul oraşului: străzile i se păreau mai mici, mai meschine ca în copilărie, când venea destul de des cu părinţii să viziteze un unchi care lucra la fabrica de sârmă. Unchiul îi era antipatic pentru că vorbea tare, pentru că avea un neg chiar în vârful nasului şi nişte sprâncene lungi, stufoase. Dar nu numai pentru asta nu-l plăcea: îl auzise odată spunând despre el că-i nereuşit. Ani de zile a ţinut minte fraza: „Cum dracu' aţi făcut un copil atât de nereuşit”? se întrebase pe atunci ce era nereuşit la el: avea două mâini ca toţi ceilalţi copii, două picioare, nas, ochi, urechi ca toată lumea. Taică-su încercă să-l liniştească: „Ghiţă a glumit, te iubeşte ca pe copiii lui. Zice aşa, pentru că eşti mai slăbuţ. Are dreptate maică-ta când spune că eşti mofturos la mâncare”.

Îl trezi la realitate huruitul unui camion militar maghiar care hodorogea pe caldarâm: era un *C-sepel* de 5 tone, cu prelata peticită. În colţul străzii, un ostaş maghiar, cu un steguleţ alb în mână, dirijă camionul spre Viişoara.

În Piaţa Mare descoperi o patrulă care tocmai legitima un militar german. Instinctiv se lipi de zidul unei case şi privi în jur: o săgeată indicatoare orienta trecătorii spre primul adăpost. Pe săgeată era trecută şi capacitatea adăpostului: 35 de persoane.

În faţa lui, de pe o consolă, atârna firma unui magazin de confecţii: *Marius Abrudan*. Fără să se gândească prea mult intră în magazin. În uniformă germană nu mai era în siguranţă. Îl întâmpină un vânzător

chel, cu faţa plină de vinişoare albăstrii. Purta ochelarii pe frunte, ca un contabil. Îl întrebă în germană:

— Cu ce vă servim, domnule colonel?

Dunăreanu cercetă magazinul, apoi arătă spre nişte costume înşirate pe umeraşe.

— M-ar interesa un costum.

Vânzătorul îi zâmbi complice:

— Acum sunt la modă costumele civile. Foarte mulţi ofiţeri de-ai dumneavoastră se aprovizionează la noi. Ce număr purtaţi?

Dunăreanu se prefăcu că nu înţelege aluzia. Răspunse doar la întrebare.

— Cincizeci şi patru.

În magazin, în afară de vânzătorul chel mai era o femeie grasă, înşurubată în scaunul rotativ de la casă. Purta şi ea ochelari şi croşeta. Vânzătorul ocoli tejgheaua, trecu cu degetul arătător peste umeraşele unor costume, apoi alese unul cenuşiu.

— Griul ăsta e mai puţin bătător la ochi şi-i stofă bună, de lână. Sau vreţi unul mai uşor, domnule colonel?

— Nu, nu, se grăbi să-i răspundă Dunăreanu. Ăsta cred că e ceea ce îmi trebuie. Pot să-l încerc?

— Bineînţeles. Arătă spre o cabină mascată de o perdea.

Dunăreanu se retrase în cabină, dar nu trase perdeaua în întregime, voia să vadă dacă nu pătrunde cumva patrula şi în magazin. Vânzătorul, rezemat de tejghea, îşi curăţa lentilele ochelarilor în poala halatului.

Costumul cenuşiu nu venea chiar turnat, dar nu arăta rău. Dunăreanu ieşi din cabină şi se privi în oglindă. Vânzătorul se apropie şi, profesional, îi aranjă haina pe umeri.

— Nu e prea închisă? întrebă Dunăreanul

— Nu mi se pare, domnule colonel.

— Totuşi aş vrea să-mi arătaţi unul cu o nuanţă mai deschisă.

— La numărul dumneavoastră nu mai avem altul.

Dunăreanu mai aruncă o privire în oglindă.

— Aş putea să-l văd şi la lumină? Am banii şi actele în uniformă.

— Vă rog, domnule ofiţer. Şi fiţi liniştit, noi nu furăm. Sublinie cuvântul „noi”.

Calm, cu paşi măsuraţi, Dunăreanu ieşi în stradă şi dispăru printre trecători.

DAVID OPRI MAŞINA în faţa unei tinichigerii de pe o stradă aproape pustie, desfundată. Fusese să prospecteze drumul spre Triaj, ar fi vrut să-şi procure o uniformă de muncitor la căile ferate. Îmbrăcat în uniforma lor ar fi fost mult mai puţin bătător la ochi şi s-ar fi mişcat mai în voie. Cei de la căile ferate erau legitimaţi mai rar, poliţia şi patrulele militafe ştiau că sunt mobilizaţi pe loc, chiar dacă erau mai tineri. Restul tinerilor se refugiaseră mai spre sud, dincolo de Târnăveni, imediat după invazia maghiară, de teama unei recrutări forţate.

Dar nu mai avea timp de pierdut. Hotărî să-şi facă rost de haine civile cu orice preţ. Rezemat de portiera maşinii aştepta un trecător: bani nu avea, nu putea oferi în schimbul hainei decât maşina, un *Mercedes* în bună stare, proprietatea Wermachtului, pe care un cumpărător isteţ ar fi putut-o păstra până după război.

Ochi un cetăţean înalt cu haine cenuşii uzate, dar tocmai atunci, din partea cealaltă a străzii apăru o căruţă trasă de doi cai. David nu mai voia să piardă prilejul: tăie calea cetăţeanului.

— Nu vă supăraţi, domnule. Aş vrea să vă cumpăr haina. Vă dau o maşină pentru ea.

Arătă spre *Mercedes*. Cetăţeanul vru să-l ocolească. – Lasă-mă în pace, domnule! Şi. pentru că David îl prinse de umăr, începu să ţipe după ajutor.

În clipa aceea ajunse căruţa în dreptul lor. Căruţaşul, o matahală îmbrăcată într-o scurtă de piele, sări de pe capră. Se apropie ameninţător de David. Cetăţeanul cu

haine cenuşii profită de intervenţia căruţaşului şi începu să alerge. Paşii îi sunau ca o toacă pe trotuar.

— Vasăzică atacăm oamenii în plină zi? sâsâi printre dinţi matahala. Privi spre pantalonii kaki ai lui David şi începu să rânjească: Pun pariu că eşti dezertor.

— Pierzi pariul, îi zâmbi David.

— Pariul s-ar putea. Dar pe tine nu!

Vru să atace brusc, prin surprindere, dar nu reuşi decât să-şi întindă mâinile înainte. David îi înhăţă braţul şi exact cum îl săltase şi Dunăreanu acolo, în curtea şcolii, îl trase spre el: matahala se pomeni cu picioarele proiectate spre cer, apoi, după o voltă spectaculoasă, se pomeni aruncat pe caldarâm. Marginea rigolei amplifică durerea, căruţaşul se chirci şi rămase nemişcat. Se trezi când David i-i scotea scurta de piele, dar nu avu forţa să se împotrivească.

— Iartă-mă prietene, se scuză David după ce probă scurta de piele. Dar sunt convins că haina pe care mi-o împrumuţi e singurul tău gest patriotic.

Din atelierul de tinichigerie apărură câţiva muncitori. Cu un singur salt, David se aruncă la volan şi demară în viteză.

DAVID ABANDONA MAŞINA chiar în centrul oraşului, în apropierea unui parc. Coborî cu nonşalanţă şi, ca să pară cât mai degajat, îşi vârî mâinile în buzunarele scurtei de piele. Spre surprinderea lui, buzunarele erau doldora de bani. Nu îndrăzni însă să-i numere în stradă. Porni agale în căutarea restaurantului „Pisica Albastră”. Se opri o clipă şi-şi aruncă privirile îndărăt să vadă dacă nu depăşise cumva localul şi, spre uimirea lui, văzu că maşina pe care abia o abandonase era înconjurată de ostaşi germani. Grăbi pasul, încercând să se îndepărteze cât mai mult de teamă să nu fie legitimat. Ajunse în dreptul unei bisericuţe şi intră. Nici dacă ar fi căutat n-ar fi putut găsi o ascunzătoare mai potrivită. Cui i-ar fi trecut prin minte să caute un militar paraşutat într-un locaş sfânt? îşi alese un

loc mai ferit, în spatele unui stâlp. În afară de el nu mai erau în biserică decât vreo patru femei mai în vârstă şi un copil mic, ras în cap, care se foia în jurul maică-sii. Uneori rămânea împietrit şi privea fascinat frescele de pe tavan. David îi urmări privirile şi descoperi un apostol bărbos, care semăna leit cu un prieten de familie. Era chiar un fel de rudă prin alianţă. David îşi aduse aminte şi de numele lui: Vasile Mărcuş. Ori de câte ori trecea pe la ei şi se încingea la vorbă, scotea clin buzunarul de sus al vestonului fotografia unui bărbat chel cu ochi mici de viezure.

— Uitaţi-vă, domnilor, la fotografia asta. Cu acest individ a fugit nevasta mea. De ce?

Nu găsea răspuns, dar repeta des întrebarea: de ce, de ce? Era un bărbat astmatic, plicticos, cu barba mereu murdară de mâncare, dar cu ochi senini, frumoşi. Dacă nu se discuta despre fuga nevesti-sii, tăcea: privea îngândurat colţurile camerei, crăpăturile din tavan. Pentru el niciun alt subiect nu merita discutat, fie el şi pregătirile de război ale Germaniei sau descoperirea sulfamidei. În schimb, ştia să ofteze ca nimeni altul. Privindu-l pe apostolul din tavan se întrebă şi David: într-adevăr, de ce i-o fi fugit nevasta cu chelul? în general viaţa era plină de neprevăzut: nici el nu şi-ar fi imaginat că va fi obligat să se refugieze într-o biserică.

Îşi consultă ceasul: lipseau câteva minute până la opt. Mai privi o dată spre apostolul din tavan ca şi cum ar fi vrut să-şi ia rămas bun de la el şi ieşi în stradă. Din cauza camuflajului, feţele trecătorilor nu se mai distingeau, păreau spălăcite ca frescele din biserică. Mergea încet, precaut, ciulindu-şi urechile la orice zgomot de paşi mai apăsaţi. În dreptul unei ferestre deschise îl izbi mirosul dulceag de levănţică. În copilărie mirosul acesta i se părea cei mai odios: fiecare cămaşă curată, fiecare paltonaş, dar şi cearşafurile scoase proaspăt din dulap miroseau a levănţică. Împovărat de amintiri coti colţul şi

descoperi firma restaurantului. Intră cu capul plecat ca şi cum ar fi intrat în biserică şi rămase lângă uşă să-l caute din priviri pe chelnerul cu părul alb. Erau doi: unul mai tânăr, cu tâmplele încărunţite şi cel de-al doilea, mai în vârstă, cu o coamă mare alb-gălbuie. Mai rămase câteva clipe la uşă să depisteze unde serveşte bătrânul. Îl urmări şi brusc îi veni să râdă: la o masă de lângă orchestră îl descoperi pe Dunăreanu îmbrăcat în haine civile. Cu paşi legănaţi se apropie de el şi se aşează la masă.

— Îmi permiteţi?

Dunăreanu ridică privirea şi aprobă cu o uşoară înclinare a capului. Chelnerul tocmai îi adusese o porţie de cârnaţi olteneşti. Se uită nemulţumit la noul venit, apoi căută privirile lui Dunăreanu, dar acesta era preocupat de cârnaţi.

— Tot din astea, comandă David şi arătă spre farfuria lui Dunăreanu. Două porţii, rumeniţi puţin, să rămână zemoşi şi o sticlă de vin. Un vin sec. Chelnerul îşi făcu de lucru la masă, pentru a primi încuviinţarea lui Dunăreanu. Acesta clipi spre el şi făcu semn din cap că totul e în regulă. Chelnerul plecă totuşi nemulţumit. Dunăreanu gustă din cârnaţi şi abia după aceea se întoarse spre David.

— De ce ai comandat vin? Am banii număraţi.

— Eşti un adevărat gospodar. Eu încă nu mi-am numărat banii, dar fii liniştit, am destui.

Dunăreanu se forţă să nu zâmbească.

— Dar şi tu eşti chivernisit. De unde ai scurta asta de piele?

— Am luat-o cu împrumut. Arătă cu bărbia în direcţia unde a dispărut chelnerul. Ai discutat cu el?

— Încă nu. I-am comandat o porţie de cârnaţi olteneşti, s-a uitat mirat la mine şi mi-a adus o listă de bucate. La început am fost convins că n-a înţeles parola, că nu e omul nostru. Pe urmă am răsfoit lista de bucate şi am găsit un bileţel în ea. Urcaţi în camera 12. Ce-ar mai fi

trebuit să discut cu el?

— Înseamnă că „Pisica Albastră” e şi hotel.

— Asta ar fi trebuit să constaţi înainte de a intra aici. Ţi-am vorbit odată despre importanţa prospectării. Vezi perdeaua aceea? arătă cu bărbia spre peretele opus. Acolo e un separeu. Dar nu e folosit decât la ocazii mari, dacă vine primarul sau comandantul militar al oraşului. Nu are altă ieşire. Uşa batantă pe unde a dispărut chelnerul, sper că l-ai urmărit, duce în bucătărie şi spre coridorul unde sunt W.C.-urile. La capătul scărilor e o scară de serviciu care duce la etaj. Unde> nu ştiu precis. Cum ai intrat în local fără să-i cunoşti topografia?

— N-am avut timp de prospectare. Când am ajuns în centru, am abandonat maşina şi a trebuit imediat s-o întind. Am observat însă împrejurimile. La doi paşi e o biserică cu o uşă fără broască. Se poate înnopta şi acolo. Dar e plictisitor să-ţi petreci noaptea cu 40 de sfinţi care te privesc de pe pereţi. Luă un cârnăcior din farfuria lui Dunăreanu. Când am ajuns în faţa localului era deja întuneric. Cum e Triajul?

Dunăreanu nu-i răspunse imediat: aşteptă să treacă doi indivizi care îşi căutau loc.

— N-am putut pătrunde. E păzit de nemţi.

— Şi crezi că la noapte nu va fi păzit?

— Tocmai de aceea, de ce să risc să pătrund de două ori?

— Mai înainte m-ai lămurit de importanţa prospectării.

— Faptul că am constatat că e împresurat de soldaţi, şi pe întreaga lungime a gardului sunt santinele, îmi arată ce am de făcut.

— Înseamnă că discuţia cu chelnerul e obligatorie. Vrei să stau eu de vorbă cu el?

— Nu. Tu eşti agresiv.

Chelnerul aduse vinul şi porţia dublă de cârnăciori. Dunăreanu ridică lista de bucate de pe masă şi, ca şi cum

ar fi studiat-o, spuse în şoaptă:

— De unde luăm cheia de la camera 12?

— Vă duc eu prin uşa din spate, după program.

— Ce fel de program? întrebă curios David.

— Avem o cântăreaţă. De altfel o să locuiţi la ea.

Să nu pară discuţia prea lungă, Dunăreanu ceru cu voce tare un sifon.

David începu să înfulece. Spuse cu gura plină:

— Am uitat să-ţi mulţumesc.

— Ce să-mi mulţumeşti?

— Pentru că m-ai învăţat figusa aceea de judo. Ştii; prietenul meu nu mi-a oferit jacheta pe gratis. Întâi a trebuit să-l învăţ să facă tumba.

— Mi-am imaginat că ai făcut circ.

David îşi lăsă privirile în farfurie.

— Dar tu de ce te-ai îmbrăcat civil? „Grai mult mai impunător în uniformă.

— Pentru că aşa cum am prevăzut, s-a dat alarmă. Toţi ofiţerii germani sunt legitimaţi. Cu actele colonelului von Seiharth m-ar fi arestat prima patrulă. Dai cred că şi chelnerul ar fi avut suspiciuni:

— Ai dreptate.

După un sfert de oră, şeful orchestrei anunţă programul artistic: din cauza aplauzelor nu auziră decât numele mic al cântăreţei: Iulia. Vacarmul crescu şi mai mult când, din spatele unor perdele, aruncând bezele, apăru o femeie între două vârste, cu şolduri mari, fardată ostentativ. Făcu plecăciuni până; se stinseră aplauzele, apoi începu să cânte: avea voce răguşită, încerca s-o imite pe Zarah Leander, lungind exagerat vocalele. Primul cântec îl dedică nemţilor din restaurant, un *slow-fox* la modă, *Lili Murlen*. Ofiţerii germani, masaţi la o masă lungă, amenajată special pentru ei, sâsâiau, să se facă linişte, să nu se audă zgomotul tacâmurilor, apoi, când se sfârşi melodia, aplaudară zgomotos. Cântăreaţa le mulţumi reverenţios, aplecându-se în faţă, lăsând să i se vadă sânii

mari, adunaţi într-un sutien negru cu dantele. După ce se făcu linişte din nou, atacă tangouri vechi, legănându-se languros, numai din şolduri, în timp ce cu mâinile încrucişate pe piept îşi mângâia umerii goi, rotunzi ca nişte mingi. Clienţii o priveau lacomi şi când coborî de pe estradă în sală, printre mese, se auzi un murmur printre consumatori.

— Din când în când Iulia se aşeza pe genunchiul unui client, ca şi cum ar fi vrut să-i cânte numai lui, apoi cu paşi mărunţi, de dans, se strecura spre o altă masă.

Vinul era sec, puţin chiar acrişor, dar mirosea a strugure.

— Avem cazare bună, îi şopti David lui Dunăreanu fără să scape din ochi evoluţia cântăreţei. Păcat de cei doi decari.

— Vorbeşti în bobote, ridică Dunăreanu privirile din farfurie.

— Înseamnă că trebuie să-ţi traduc, zâmbi David.

Decarul înseamnă zece. Are doi de zece în plus.

???…

— Zece ani şi zece kilograme.

Dunăreanu abia acum pricepu aluzia:

— Te pricepi la femei.

— Ce să fac. M-am specializat. Uite, arătă cu bărbia spre scenă. Tanti vorbeşte cu chelnerul.

Într-adevăr, chelnerul profitând de pauza dintre două cântece îi şopti ceva la ureche.

— Probabil i-a vorbit de noi, continuă David. Poate n-ar fi fost rău să discute după program. Acum probabil se va uita încoace.

Se înşelă: cântăreaţa atacă o nouă melodie, apoi coborî din nou în sală şi se aşează la masa nemţilor. Unul dintre ei, înalt, cu părul roşu, îi oferi un pahar de şampanie. Ea aşteptă partea orchestrală a melodiei, apoi dădu paharul peste cap. Nemţii o aplaudară din nou.

ÎNAINTE DE MIEZUL NOPŢII chelnerul apăru cu

nota de plată apoi le făcu semn să-l urmeze. Ieşiră din local prin uşa folosită de chelner şi urcară scara de serviciu până la etajul întâi. Chelnerul deschise uşa unei camere de la capătul coridorului şi intrară toţi trei. Se vedea că ospătarul nu era pentru prima oară în camera cântăreţei: se orientă pe întuneric, ocoli o masă şi câteva scaune, ajunse, la pat şi aprinse veioza de pe noptieră. Primul lucru pe care-l observă Dunăreanu era faptul că rulourile de camuflaj nu erau trase. Putea fi un semnal pentru cineva de pe stradă, dar nu spuse nimic ospătarului. Cercetă cu atenţie încăperea: era o cameră joasă, specifică de hotel, cu un pat lat cu schelet metalic, – cu o masă rotundă la mijloc, cu scaune tapisate: pereţii erau acoperiţi cu fotografiile cântăreţei, cu diferite afişe pe care numele ei era subliniat cu un creion roşu: Iulia Hudac.

Chelnerul îi conduse spre o nişă mascată cu o draperie, în spatele ei, cântăreaţa îşi improvizase o garderobă: pe bare de metal fixate în pereţi se înşirau o mulţime de umeraşe cu fel de fel de rochii decoltate şi cu rufărie intimă. Chelnerul, ca unul de-al casei, îşi croi loc printre umeraşe şi deschise o uşă mascată cu tapet, introducându-i într-o încăpere ciudată, triunghiulară, goală. Într-un colţ doar, adunată sul, se afla o saltea.

— Provizoriu o să locuiţi aici.

— Şi cântăreaţa?

— Să nu vă faceţi griji. E discretă şi ne-a ajutat de foarte multe ori. Şi, ceea ce e mai important, e în afară de orice bănuială.

Dunăreanu îl prinse de braţ:

— Dar, spune-mi, ce interes are domnişoara Iulia să primească în gazdă indivizi suspecţi?

Chelnerul rămase surprins de întrebare.

— Adevărul e că nici eu nu ştiu de ce. Dar nici nu sunt curios să aflu. Mi-a fost prezentată ca om de legătură pentru cazare. Mai multe nici eu nu ştiu despre ea.

Dunăreanu ridică privirile spre ospătar: avea faţa

ridată şi ochii roşii de nesomn.

— Ascultă, prietene. Noi am vrea să ajungem la Buru.

— Ce vreţi să faceţi vă priveşte personal.

— Nu e chiar aşa. Cu cine va trebui să iau legătura? Poate cu domnişoara Iulia?

— Cu ea sigur nu. Ea asigură numai cazarea.

— Şi atunci cu cine să vorbesc?

— Nu ştiu.

— Foarte bine, dar răspunde-mi la o altă întrebare: dumneata de unde ştiai că trebuie să venim, că trebuie să ne cazezi?

— Asta nu pot să vă spun.

— Trebuie să ne spui. Dacă cineva a fost anunţat de sosirea noastră, probabil că i-au comunicat şi ce anume trebuie să facem.

— Spuneaţi că vreţi să mergeţi la Buru.

— Exact. Dar cum şi în ce fel o ştie numai el.

— Am să-l întreb.

— E mai bine dacă îl întrebăm noi. Noi punem mai bine întrebările.

— N-am nimic împotrivă. Cunoaşteţi oraşul?

— Da.

— Atunci totul e în regulă. În fiecare zi între zece şi unsprezece îl găsiţi pe podul cel nou. E îmbrăcat în uniforma căilor ferate. Îl întrebaţi dacă aşteaptă pe cineva.

O să vă întrebe cât *e* ora. Îi spuneţi, indiferent de oră, *zece fix*. Pe mine, deşi mă ştie de vreo cincisprezece ani, sau mă ia în seamă dacă nu-i spun parola. Noapte bună.

RĂMAŞI SINGURI ÎN ÎNCĂPERE, Dunăreanu cercetă cu atenţie noua lor locuinţă. Cămăruţa fusese folosită probabil ca depozit de materiale; nu avea nici măcar fereastră de aerisire.

— Nu-mi place camera asta, spuse după ce ciocăni şi pereţii. Are o singură intrare.

— Poate vrei să spui că are o singură ieşire, îi răspunse David.

— E acelaşi lucru. Ce ai observat în camera cântăreţei?

— Poze, afişe şi rochii. Cam atât.

— Puţin.

— Vrei să-ţi descriu mobilele?

— Nu.

— Aa, ştiu la ce te referi. Fereastra care dădea în stradă nu avea camuflajul tras. În orice caz, în locul chelnerului eu n-aş fi aprins lumina. Dar probabil nu şi-a dat seama. L-am urmărit cu atenţie. Sper că Iulia să nu fie chiar atât de imprudentă. Şi dacă vrei să mă întrebi ce părere am despre locuinţa noastră, îţi pot răspunde: îmi place mai mult decât baraca nemţilor.

— Bravo. Mi-ai răspuns ca Gâgă: „Mai bine bogat şi sănătos decât sărac şi bolnav”. Mie nu-mi place aici. Şi, în general, n-am încredere în femei.

— Îţi răspund tot în stil Gâgă: prefer o femeie decât un neamţ. Dar asta e o chestie de gust. Ţi-e somn?

— Nu.

— Nici mie. Când nu puteam dormi pe front chemam câte un ostaş şi-l puneam să-mi povestească viaţa. Ştii că viaţa fiecărui om e interesantă?

— Îţi descopăr mereu alte calităţi. De ce ţi se pare fiecare viaţă interesantă?

— Pentru că niciuna nu seamănă cu alta. Doi ţărani, de exemplu, din aceeaşi comună, cu aceleaşi interese au destine diferite, privesc altfel lumea înconjurătoare, au alte păreri despre prietenie, despre dragoste, despre moarte.

Din camera de alături se auzi zgomot, apoi prin crăpătura uşii mascate năvăli în încăpere o dâră subţire de lumină. Dunăreanu îşi ciuli urechile.

— Nici ea n-a tras ruloul de camuflaj.

Brusc uşa tapetată se dădu în lături şi, proiectată pe rochii, apăru cântăreaţa. Era transpirată, fardul i se spălăcise pe faţă, părea mult mai bătrână:

— Aveţi un foc?

David se scotoci în buzunare după chibrituri:

— Poftim, domnişoară.

Cântăreaţa mulţumi cu o uşoară înclinare a capului, pufăi de câteva ori, apoi îi cercetă pe cei doi bărbaţi din faţa ei:

— Mi s-a spus că o să am chiriaşi. Cât o să staţi aici 7

— Nu ştiu precis, îi răspunse Dunăreanu. În orice caz sperăm să nu vă deranjăm prea mult.

— Şi eu sper.

Se retrase fără să salute şi trase uşa după ea. Din în –, căperea alăturată i se auzeau paşii. Tocurile ascuţite su. n-au strident pe duşumea. Dunăreanu căută privirile lui David.

— Poate n-ar fi fost rău să-i spui de camuflaj.

— Special n-am pomenit, ca să-i pot face o vizită.

Tuşi sec, ca înaintea unui pas hotărâtor, apoi împinse uşa tapetată şi se strecură printre rochii în camera ei”.

Cântăreaţa stătea în dreptul ferestrei şi fuma.

— Nu vă supăraţi, domnişoară, n-ar fi bine să întindeţi ruloul de camuflaj?

— Dacă vă e frică, poftim. Trase de şnurul sulului şi hârtia albastră se desfăşură zgomotos. Acum v-aţi liniştit!

— Da, domnişoară.

Şi pentru că nu schiţă niciun gest care să fi sugerat că ar vrea să se retragă, cântăreaţa făcu un pas spre el.

— Aş vrea să vă dau şi eu un sfat: ori de câte ori treceţi în camera mea bateţi la uşă, pentru că s-ar putea să fiu dezbrăcată, s-ar putea să am vizitatori sau, cine ştie, aş vrea pur şi simplu să fiu singură.

— Vă rog să mă scuzaţi.

— Ce altceva aş putea face? Nu eşti vinovat dumneata, ci Statul-Major.

— Nu înţeleg… holbă ochii David.

— Nici nu mă miră. Armata n-a inclus în programul de instruire al soldaţilor codul manierelor elegante.

Probabil nici asta nu ştiţi ce este: o disciplină ca matematica, fizica sau geografia. În codul acesta înveţi cum să te porţi cu femeile şi multe, multe altele.

— De ce credeţi că sunt soldat?

— După pantaloni.

Cântăreaţa nu era deloc proastă cum şi-o imaginase când o văzuse jbentru prima oară în local, legănându-şi şoldurile. În orice caz avea spirit de observaţie.

— Am primit pantalonii de la un frate întors de pe front.

— Nu mă interesează istoria pantalonilor.

David îşi permise un zâmbet seducător:

— Îmi permiteţi să mă prezint?

— Nu. Prefer să nu vă cunosc. Nici nu vreau să ştiu că aţi locuit aici. A mai locuit odată la mine un tipograf. Aşa mi-a spus. Abia după ce a plecat am aflat că prepara exploziv. Nu umblaţi cu aşa ceva?

— Nu, domnişoară. Noi nu suntem tipografi.

— Şi atunci de ce vă ascundeţi?

— Nu vrem să ne ducem pe front. De la fabrică n-am obţinut scutire şi am primit ordin de concentrare.

Iulia suflă fumul spre tavan.

— Noapte bună.

David nu se aştepta să fie expediat atât de repede.

— V-am supărat cu ceva?

— Nu. Dar nu-mi plac oamenii fricoşi.

ÎNCĂ DE DEPARTE, Dunăreanu îl descoperi pe cel de la căile ferate rezemat cu coatele de balustrada podului: părea un om paşnic, preocupat de scurgerea lentă a Arieşului. Se apropie de el, se rezemă şi el de balustradă. Omul rămase nemişcat. Avea barba nerasă de câteva zile. Era albă, ţepoasă.

— E toamnă frumoasă, moşule.

— E, răspunse scurt acesta, fără să se întoarcă spre el. Urmărea o frunză legănată de valuri.

— Stai la soare sau aştepţi pe cineva?

— Totdeauna aştept pe cineva.

Dunăreanu îşi aprinse o ţigară.

— Să ştii că acel cineva sunt eu.

— Dumneata? şi, neprimind răspuns, întrebă: Roate ştiţi cât e ora?

Dunăreanu îi răspunse fără să-şi consulte ceasul:

— Zece fix.

Pentru prima oară omul întoarse privirea spre Dunăreanu.

— Te aştept de patru zile. La noapte, la 2 şi 20 pleacă un mărfar spre Buru. De pe linia a patra. Intri în Triaj pe la antrepozite. E singurul loc unde nu-i păzit.

Vru să plece, dar Dunăreanu îl reţinu:

— Stai, moşule. Mă interesează ce fac după ce am coborât în halta Buru?

— Asta trebuiau să-ţi spună cei care te-au trimis.

— În mare, ştiu eu. Poate ai putea să-mi spui cum ajung la Râpa Dracului?

— Nu pot să-ţi explic şerpuirea unor drumuri care sunt la 20 de kilometri. Nu-i vârful cel mai înalt, ci cel mai stâncos. Îmbrăcat cum eşti o să-ţi fie greu să te caţeri până acolo! Dar asta e treaba dumitale…

Vru să plece, dar Dunăreanu îl reţinu din nou.

— Poţi să-mi spui ceva despre oamenii care sunt acolo?

— Poate e mai bine să nu ştii.

— Nu înţeleg.

— Deşi e la mintea cocoşului. Dacă te prind şi te bat cum ştiu ăştia să bată, poate vorbeşti şi-i dai pe mâna lor.

— Arăt a om care nu ştie să tacă?

— Că ştii să suporţi bătaia nu se vede. Sunt toţi sănătoşi.

— Şi atunci de ce au întrerupt legătura cu ai noştri?

— Văd că ştii câte ceva. Li s-a descărcat bateria. Le-am trimis ieri uh acumulator de camion. Sper să le fie de

folos.

— AM COMANDAT MÂNCARE GĂTITĂ, spuse David după ce se întoarse din restaurant. Ai fi putut să vii şi tu. Nu erau decât doi, trei oameni în local.

— Ţi-am spus că nu trebuie să riscăm. Cântăreaţa?

— E încă în camera ei şi fumează. Programul începe peste vreo două ore;

— Ai vorbit cu ea?

— Două, trei cuvinte. Am salutat-o şi m-a întrebat de ce n-ai fost şi tu la masă.

— Şi cum te-ai descurcat la această întrebare?

— Mă iei peste picior?

— Nu. Întrebarea ei n-a fost întâmplătoare. Ce i-ai răspuns?

— I-am spus că prietenul, meu «e un tip mai special, sensibil, rafinat din punct de vedere muzical, că nu vrei în ruptul capului să scapi „programul artiştii”.

— Şi ea?

— Nimic. A deschis gura.

— Probabil a oftat?

— Nu. A căscat. Am vrut să te laud, să-i spun că ai studiat „Codul manierelor elegante”, că ştii să te porţi cu femeile, dar ea n-a avut urechi pentru mine. M-a expediat cu un singur gest.

Dunăreanu, întins pe saltea „zâmbi, apoi îşi consultă ceasul.

— Tu ai să pleci imediat după ce cobor eu. Nu uita, antrepozite, linia a patra. Ne întâlnim acolo cu câteva minute înaintea plecării trenului.

— Cunosc răspunsul de ce nu plecăm împreună, „că unul dintre noi trebuie să ajungă la Buru”. Dar spune-mi măcar unde sunt antrepozitele?

— Nu ştiu.

— Dar ai stat de vorbă cu unul care ştia.

— Sunt bucuros că am aflat şi atât. Nu eşti în stare să găseşti antrepozitele unei gări?

— Voiam săritură la punct fix. Sper să mă descurc.

DUNĂREANU COBORÎ ÎN LOCAL pe scara de serviciu şi se aşeză la aceeaşi masă unde stătuse şi cu o seară în urmă. În restaurant era fum, lume multă, gălăgie. Nimeni nu observase sosirea lui. Ofiţerii germani ocupau aceeaşi masă, din cauza căldurii aveau vestoanele descheiate şi beau bere din halbe mari din ceramică cenuşie. După fiecare sorbitură aveau obrazul plin de spumă, râdeau, erau în aşteptarea „programului artistic", în afară de restaurantul „Pisica Albastră", în Câmpia Turzii nu mai erau decât câteva birturi de cartier: celelalte localuri, ale evreilor, fuseseră sechestrate, transformate în magazii, în depozite militare. În fundul localului, din cauza gălăgiei, acordurile orchestrei abia se auzeau: cu toate astea, trei perechi se legănau pe parchetul din faţa estradei, dar numai una acapara privirile celor din apropiere: un plutonier maghiar, încălţat în cizme cu ţinte, târă după el o femeie înaltă, cu păr de culoarea, paiului. Plutonierul, năduşit de parcă ar fi cărat saci grei, îşi sălta picioarele în contratimp, se voia cu tot dinadinsul dansator de profesie şi totodată autoritar: o dirija pe lungană din şold, o răsucea pe genunchi şi o strângea pătimaş.

Dunăreanu tocmai consulta lista de bucate când apăru cântăreaţa: purta o rochie mai decoltată ca în prima seară, de o culoare nedefinită, un fel de lila spălăcit. Cercetă localul cu ochi de profesionist şi se aşeză la masa lui Dunăreanu:

— Sper că nu vă deranjez prea mult dacă mănânc la masa dumneavoastră? Fără să aştepte încuviinţarea se întoarse spre chelnerul cu coama albă; Emil!

— Imediat, domnişoară, şi porni spre uşile batante care dădeau spre bucătărie.

— De obicei mănânc în bucătărie, dar azi mă simt singură, se scuză cântăreaţa.

Ridurile de la ochi nu puteau fi mascate cu farduri;

erau adânci, vizibile. Lui Dunăreanu i se făcu milă de ea, îi zâmbi totuşi, să pară bucuros de companie. 1 Tocmai se întrebă ce ar putea să discute cu ea, când de la masa nemţilor se ridică un ofiţer înalt, îşi aranjă ţinuta, apoi cu paşi apăsaţi se apropie de masa lor. Se vru om de societate, scoase o carte de vizită şi o puse în faţa lui Dunăreanu.

— Îmi permiteţi? Şi, ca unul care şi-a făcut datoria, se întoarse spre Iulia şi-şi înclină capul. Vă invit la dans, *Fräulein*...»

Iulia îl privi mirată, parcă n-ar fi priceput invitaţia;

— Întâi aş fi vrut să mănânc.

Ofiţerul părea a nu înţelege româneşte, voia neapărat să danseze. Iulia se ridică plictisită, cuprinse braţul oferit şi porni spre estradă. Dunăreanu o urmări cum îşi leagănă şoldurile, apoi cercetă cartea de vizită: Johan Keller, *Sturmbandführer*, *SS*. Vârî cartea de vizită în buzunarul de sus al hainei şi cercetă localul. Până atunci nu avusese ocazia din cauza cântăreţei. Numai doi indivizi i se păreau suspecţi; cei care stăteau în apropierea mesei ofiţerilor germani. Unul dintre ei îşi ţinea pălăria pe masă, şi gusta tot timpul dintr-un pahar cu licoare roşiatică. În clipa aceea, de la masa nemţilor, un ofiţer se aplecă spre el şi-i şopti ceva la ureche. În timp ce ofiţerul îi vorbea, Dunăreanu avu senzaţia că individul cu pălăria pe masă se uită spre el. Întoarse capul în altă parte, îi pândi doar cu coada ochiului. Individul clătină de câteva ori din cap, se ridică în picioare şi porni spre Dunăreanu. Cu cântăreaţa alături s-ar fi simţit mai în siguranţă. Îl căută din priviri pe chelnerul cu coama albă: dar acesta era undeva în bucătărie. Se înşurubă în scaun şi-şi puse amândouă mâinile pe masă. Pentru orice eventualitate.

Individul ajunse la masa lui şi, impertinent, îşi trase un scaun sub el.

— *Dţeser Stuhle ist besetzt x3* spuse Dunăreanu, şi individul auzind că vorbeşte nemţeşte îşi pierdu din

siguranţă.

— Actele dumneavoastră!

Dunăreanu îl privi întrebător.

— Ich vreau inere papire…

Dunăreanu, voit indiferent, privi pe deasupra capului celui din faţa sa spre dansatori şi, scoţând din buzunarul de sus al hainei cartea de vizită primită cu câteva minute în urmă, i-o întinse. Era convins că are de-a face cu un agent.

Individul parcurse cele tipărite pe cartea de vizită şi, probabil, ultimele două litere, SS, avură o influenţă puternică asupra lui. Îşi plecă jenat privirile, vru să se retragă, dar Dunăreanu cu o mină îl prinse de braţ şi-l ameninţă cu degetul ca pe un copil.

Individul abia aşteptă să-şi elibereze braţul: se ridică în picioare, aranjă scaunul pe care stătuse şi se retrase cu umerii adunaţi. Pe drum se încrucişă cu Iulia şi cu ofiţerul înalt, le făcu loc şi privi cum acesta o conduce pe cântăreaţă la masa lui Dunăreanu. Ofiţerul îşi bătu călcâiele, îi mulţumi lui Dunăreanu pentru îngăduinţa de a-l fi lăsat să danseze cu dizeuza şi se-retrase la masa lui. Acolo, agentul tocmai făcea semn ofiţerului care îl trimisese că „totul e în regulă”.

— În noaptea asta ne mutăm, îi spuse Dunăreanu Iuliei cu un zâmbet forţat pe faţă. Zâmbetul era destinat agentului.

— Am senzaţia că vă bucuraţi, îi răspunse Iulia şi-l căută din priviri pe Emil. Acesta apăru cu braţul plin de farfurii.

— Dimpotrivă. Ne-am simţit foarte bine la dumneavoastră. Ca o dovadă, mi-ar plăcea foarte mult ca după program să reveniţi la masa mea.

— Dar asta-i o adevărată invitaţie.

— Nu chiar.

— Cum adică, nu?

— În timp ce aţi dansat, un agent mi-a cerut actele.

M-am legitimat cu cartea de vizită a ofiţerului german.

— Dar v-aţi descurcat foarte ingenios.

— Deocamdată. De acum încolo o să am nevoie de prezenţa dumneavoastră.

— În loc de legitimaţie.

— Din păcate, da… Mi-ar fi fost mult mai uşor să mint, să vă fac complimente…

— M-aş fi ridicat de la masă.

— Bănuiesc. De aceea am fost sincer. Încă n-am învăţat să mint.

— Mă mir. De când a izbucnit războiul minciuna s-a întins ca o molimă.

— Cred că am fost vaccinat împotriva acestei beli.

— Vaccinul v-a dat şi haz. Am descoperit că unii oameni mint fără niciun scop. Un client care stă o singură noapte cu mine, sau câteva ore, îmi face declaraţii de dragoste. De ce?

— Crede că vă face plăcere.

— Îmi face greaţă. Văd, şederea la mine nu v-a schimbat.

— Nu înţeleg.

— Aţi rămas tot fricos.

— Ştiţi, domnişoară, frica este ceva înnăscut. Nu poţi să te schimbi de pe o zi pe alta. Şi, în afară de asta, eu am şi motive să mă tem.

— Cu sinceritatea dumneavoastră n-o să faceţi carieră. Acum mincinoşii, lacomii sunt la modă. Am fost o singură dată la mare, la „Carmen Silva”. O singură zi şi a fost furtună. N-am putut să fac baie. Am descoperit însă un lucru extraordinar. Valurile au adus la suprafaţă tot gunoiul, algele, spuma, frunzele moarte, meduzele. Sunt convinsă că după furtună totul s-a dus la fund. Aşa va fi şi după război. Apele se vor linişti, nu se vor evidenţia decât cei buni, cei nealteraţi. O să revin.

— Vă mulţumesc.

— Nu e nevoie. Îmi fac un serviciu mie. Am cu cine

schimba o vorbă. Ştiţi ce discuţii se poartă în acest local!

— Îmi imaginez.

— Sunt convinsă că aveţi o imaginaţie foarte săracă. În acest local nu se schimbă idei, ci numai cuvinte.

Chelnerul aduse şi mâncarea lui Dunăreanu.

DUPĂ PROGRAM, Iulia mulţumi pentru aplauze şi se duse la masa lui Dunăreanu. Acesta îi turnă vin în pahar, dar cântăreaţa refuză cu un gest al capului.

— De obicei nu beau.

— V-aş cere o favoare faceţi o excepţie. Bând, părem mai intimi celor din jur.

Iulia duse paharul la gură şi îi zâmbi; era un zâmbet trist, obosit.

— Pentru intimitate;

— E o închinare frumoasă. Am auzit una la fel de frumoasă: „Să bem pentru cei care ne aşteaptă”. Dar cred că şi închinările, toasturile sunt minciuni. Oamenii beau. pentru că le place să bea.

— Mie nu-mi place să beau.

— De aceea mi-am permis această remarcă.

— Sunteţi precaut cu folosirea cuvintelor.

— Precauţia e o armă de apărare, domnişoară.

— Şi acum de cine vreţi să vă apăraţi?

— De mine. Dacă n-aş fi grăbit, dacă n-ar trebui să plec, mi-ar plăcea să mă mai întâlnesc cu dumneavoastră.

— Prea mulţi „dacă” pentru o plăcere atât de mică.

— Plăcerile nu se măsoară cu centimetrul.

— Există o unitate de măsură?

— Nu m-am gândit niciodată la asta, dar bănuiesc că există. Şi mai cred ceva: că fiecare om are propria lui unitate de măsură. Plăcerea despre care am vorbit eu are valoare numai pentru mine. Pentru un altul poate să nu însemne nimic.

— Şi nu se poate transmite?

— Nici la asta nu m-am gândit.

— Îmi pare foarte bine: lucrurile gândite, calculate

sunt totdeauna meschine.

— Sunt de aceeaşi părere: ar fi greu să-mi explic de ce-mi place culoarea galbenă sau mirosul teiului. Cred că aceste lucruri sunt date.

Iulia duse din nou paharul la buze:

— Pentru lucrurile date.

Când puse paharul pe masă apăru *Sturmbandführerul* şi-şi bătu călcâiele.

Resemnată, Iulia îl însoţi până la ring şi avu suficientă forţă să-i zâmbească în timpul dansului.

Agentul cu pălărie nu mai era în local: rămăsese doar colegul lui, cel scund, cu părul tuns scurt: părea ameţit, îşi turna din când în când rom în pahar, bea totul dintr-o singură sorbitură, se scutura ca şi cum ar fi avut friguri şi se strâmba.

Neamţul dansă până când se sfârşi muzica. O readuse pe Iulia la masa lui Dunăreanu cu un rânjet de om satisfăcut: se citea pe faţa lui că era mulţumit că-i făcuse figura civilului; îi dansase femeia toată seara.

Îi zâmbi şi Dunăreanu, apoi, când acesta se retrase, turnă din nou în paharul Iuliei. Să pară nemţilor că susţine o conversaţie, se întoarse spre ea.

— Dansează bine neamţul.

— Suficient de bine, răspunse ea fără să se atingă de pahar.

Un timp tăcură, şi când tăcerea se lungi peste măsură Dunăreanu se întoarse spre ea:

— Dacă nu vă deranjează am să vorbesc eu. V-ar interesa un anumit subiect?

— Unul singur. Vorbeşte-mi despre fericire.

— Fericirea este ceva de care îţi dai seama când n-o mai ai. Eu, dacă aş fi ministrul instrucţiunilor publice, aş introduce la şcoală ore despre fericire. Oamenii trebuie învăţaţi să fie fericiţi. Aşa cum învaţă să spună „bună dimineaţa!”, să scoată şapca în faţa semenilor mai în vârstă, aşa cum primesc poveţe să nu fure, să nu mintă, să

fie miloşi sau generoşi, aşa trebuie învăţaţi să-şi dea seama când sunt cu adevărat fericiţi.

Cântăreaţa, care până atunci păruse foarte atentă 3 a discuţie, se întunecă la faţă şi-l întrerupse brutal:

— Şi până când trebuie să stau la masa asta?

Dunăreanu o privi ca pe o străină.

— Până când plec.

— Şi de ce nu pleci?

Trecerea la persoana a doua suna vulgar. Poate şi pentru faptul că Dunăreanu îşi formase o altă imagine despre femeie.

— Pentru că nu pot ieşi pe uşa din dos. Şi în: stradă, singur, mi-e frică să ies.

— Şi dacă te însoţesc?

Dunăreanu răspunse cu întârziere: i

— Asta ar fi ideal. Împreună sunt convins că nu mă va legitima nimeni. Şi în stradă n-o să vă ţin mult. O să dispar la prima ocazie.

Ceru nota şi o conduse pe Iulia spre ieşirea principală. Nu-l opri nimeni şi, ajuns în stradă, nevăzându-l pe agentul cu pălărie, răsuflă uşurat. Becurile, vopsite pe jumătate cu albastru de camuflaj, aruncau cerculeţe palide pe trotuar.

Brusc, Iulia îl luă de braţ.

— De foarte mult timp nu m-am mai plimbat cu un bărbat care nu vrea să se culce cu mine. E o senzaţie ciudată.

Dunăreanu nu-i răspunse. Ar fi vrut să-şi consulte ceasul, dar nu voia tocmai acum să arate că se grăbeşte.

— Mai povesteşte-mi ceva. Vocea îi redeveni caldă ca la începutul discuţiei din local. Ceva frumos care să mă impresioneze. Aş vrea să plâng. De mult n-am mai simţit nevoia să plâng.

— Nu prea ştiu poveşti frumoase.

— În local mi-ai ţinut o lecţie despre fericire.

— Lecţii pot să ţin, dar poveşti nu ştiu. Dacă vreţi, vă

vorbesc despre balistică.

— Asta ce mai e?

— Un fel de fizică şi matematică cu care se calculează căderea ghiulelelor.

— Asta nu mă interesează.

— Îmi pare rău că nu găsesc un subiect interesant…

— Tipograful despre care ţi-am vorbit venea uneori la mine şi-mi povestea despre unul Max, un fel de revoluţionar cu barbă.

— Marx.

— E totuna. Dacă nu ştii altceva, povesteşte-mi şi tu despre el.

Un camion militar maghiar hodorogi pe caldarâm.

— Spune-mi, lui ia, tu de ce ne ajuţi? Trecu şi el la „tu” fără să-şi dea seama.

— Şi eu m-am întrebat de multe ori. Încercarea însă de a explica în cuvinte sună strident. Şi unei femei ca mine nu-i stă bine să folosească cuvinte mari. Îţi ajunge dacă-ţi spun că e război şi, în loc să cânt pe o scenă din Cluj, cânt la „Pisica Albastră”. E de-ajuns, nu? Ai fi putut să mă întrebi de ce nu m-am făcut croitoreasă. Ţi-aş fi răspuns şi la asta: nu-mi place să cos.

— Am înţeles. Nu vrei să-mi răspunzi.

— Bine, Mă crezi dacă-ţi spun că-mi iubesc ţara?… Ştii de ce am acceptat să te însoţesc? Pentru că nu voiam să mi se facă o vizită.

— La ora asta?

— Femeile de local nu au orar ca trenurile. Sunt la dispoziţia clienţilor.

— Ce înseamnă o vizită?

drăguţ din partea ta. E ca

— Îmi porţi de grijă? E şi cum mi-ai fi dat un bacşiş.

DEŞI TRIAJUL ERA ÎNVĂLUIT ÎN CAMUFLAJ, liniile ferate, strălucitoare, se vedeau ca ziua. Luna şi puzderia de stele conturau precis garniturile militare risipite pe şine. Luminiţele roşii şi verzi ale semafoarelor, ale acelor

colorau întunericul: de undeva se auzi ţignalul unei locomotive, apoi pufăitul unui ralanti. Mirosul aburului încins, izul prafului de cărbune umplu tot spaţiul dintre vagoane.

David veni la Triaj imediat după ce se întunecă: se ascunse la început în cabina de frână a unei cisterne, pe urmă vocile lucrătorilor de la căile ferate, minaţi de la spate de soldaţi maghiari, îl siliră să-şi caute adăpost în umbra alungită a unui gard de beton. Linia de lângă gard era moartă: pirul şi buruienile năpădiseră până şi traversele putrezite. În oraş nu se mai putea întoarce; patrulele militare împânziseră străzile, legitimau pe toţi trecătorii, indiferent de vârstă.

Minutele treceau greu, ţârâitul greierilor făcea şi mai monotonă aşteptarea. Îl invidia pe Dunăreanu: în loc să stea cu frica în sân între vagoane, stă la masă, în restaurant şi o ascultă mieunând pe *pisica albastră*. Desigur nu era o bucurie să fii înconjurat de nemţi, dar nici în Triaj nu le simţeai lipsa. Ar fi vrut să fie în vagon, să audă ţăcănitul roţilor la intersecţii. La vreo două sute de metri de el, într-un ţarc amenajat, mugeau vacile, aşteptând să fie învagonate. Soldaţii care le păzeau erau veseli, râdeau tot timpul.

Dunăreanu apăru cu un sfert de oră înainte de ora fixată. Se strecură în umbra unei garnituri, se asigură să nu fie văzut, apoi scoase numărul de matricolă de la gât şi suflă în el. De undeva de dincolo de vagoane îi răspunse acelaşi ciripit de pasăre. Mai suflă o dată şi se lipi de peretele unui vagon. După puţin timp auzi paşi, dar nu văzu pe nimeni prin apropiere. David apăru de sub vagon:

— Credeam că mă duc singur la Buru. De ce ai venit atât de târziu?

— A plecat trenul? întrebă speriat Dunăreanu.

— Nu, dar m-am plictisit singur. Vine cineva.

Se retraseră sub vagon. La timp. La capătul garniturii apărură doi soldaţi germani cu lămpaşe în mână.

Vorbeau tare despre un superior de-al lor pe care îl împroşcau cu invective. Cel scund părea mai pornit. Îl cunoştea mai de mult, îi fusese subaltern şi în Rusia. Trecură pe lângă cei doi ascunşi sub vagon, apoi Dunăreanu îşi consultă ceasul:

— La câte zici că-i dată pornirea!

— La 2 şi 20.

— Mai avem cinci minute.

— Eu totuşi propun să ne ducem acolo. Cine ştie ce mare ceremonial se face înainte de plecare.

Traversară două linii târâş şi se opriră în faţa unei garnituri scurte, formată numai din vagoane închise.

— Asta e trenul nostru, îl recunoscu David. Din păcate nu are nici vagon de dormit şi nici vagon restaurant.

— Într-adevăr păcat, îl aprobă Dunăreanu. Ai ochit un vagon pentru noi?

— Da. I-am rupt plomba şi am verificat dacă funcţionează uşa.

— E gol?

— Nu. Probabil se refugiază cineva. Un grangur. E plin cu mobile, covoare.

— Sau s-a devastat o casă.

— Vrei s-o lămurim?

— Nu. Vreau să urc în vagon şi să mă culc. Dacă zici că sunt mobile, poate găsim şi un pat.

Porniră spre vagonul ochit de David şi urcară fără dificultate deşi uşa scârţâi îngrozitor.

— Trag uşa la loc? întrebă David.

— Bineînţeles. Sau vrei să fim descoperiţi încă înainte de a pleca?

David trase uşa până ce în vagon se făcu întuneric de-a binelea. Fără geamurile de aerisire ar fi orbecăii ca chiorii. Dunăreanu descoperi sulurile de covoare, desfăşură unul şi se aşeză pe el.

— E persan veritabil.

După puţin timp se auziră din nou vocile celor doi soldaţi. Continuau să-şi împroaşte cu noroi superiorul.

— La Rostov eram cazaţi într-o şcoală cu geamurile sparte: afară erau 22 de grade minus, în clasă 20. De o săptămână mă ţinea planton trei. Într-o dimineaţă am vrut să-l împuşc. Cu orice risc. Mi-am scos şi arma de pe umăr, dar îmi îngheţaseră mâinile. Uite, la mina stângă şi acum. Ţin degetele îndoite. Ai o ţigară?

În liniştea nopţii se auzi hârşâitul unui chibrit, apoi unul din ei ridică lămpaşul. Lumina pătrunse prin crăpăturile uşii în vagon.

— Asta e deschis, constată unul dintre nemţi. Dunăreanu îl recunoscu după voce, era cel care ceruse ţigara. E al patrulea pe care l-au devastat cei din gară.

— Dă-l dracului, încercă să-l liniştească celălalt. Pune-i cârligul. Cine ştie dacă va ajunge vreodată la destinaţie.

Unul dintre ei împinse uşa până la capăt, celuilalt i se auziră cizmele căţărate pe scările de metal, apoi sunetul sec al cârligului căzut în belciug îi făcură pe cei doi din vagon să tresară. Nu avură timp să comenteze evenimentul pentru că se auziră clincăniturile tampoanelor şi trenul se puse în mişcare.

ŢĂCĂNITUL ROŢILOR LA INTERSECŢII se auzea, egal, ca o melodie ritmată.

— Dormi? întrebă David.

— Nu, îi răspunse Dunăreanu şi adăugă un căscat. Vreau să spun, nu încă.

— Atunci vreau să te informez că cea mai tristă soartă dintre vietăţi o au păsările.

— De ce?

— Pentru că trăiesc în colivii.

— Nu te bănuiam meditativ. Constatarea avea o tentă ironică, dar David răspunse neutru:

— Şi bineînţeles acum mă admiri.

— Nu. Ai un chibrit?

— Am.

— De ce ru aprinzi unul 7

— Fac economie.

— Tu nu ai decât calităţi.

— De ce nu-ţi aprinzi bricheta?

— Pentru că de-acum încolo benzină vom găsi mai greu decât chibrituri.

— M-ai convins.

Se căută după chibrituri, aprinse unul şi-l ridică deasupra capului. Era aşa cum afirmase încă înainte de a se urca în vagon: carcasa pe roţi era plină cu mobile, într-un colţ descoperi un pian. Îl cercetă îndeaproape:

— Un *Beckstein*. Vrei să-ţi cânt ceva?

Chibritul se stinse.

— Nu. Mai bine răspunde-mi la câteva întrebări: ce viteză poate să aibă trenul acesta?

— După câte mă pricep eu la trepidaţie, vreo 40 de kilometri pe oră.

— Înseamnă că peste vreo douăzeci de minute va trebui să coborâm.

— Te avertizez că vagonul nu e prevăzut cu semnal de alarmă. Şi, probabil, mai înainte n-ai fost atent, Vorbisem de păsări, de colivii…

— Dacă am fi păsări ne-am resemna.

David se duse la uşă, încercă s-o deschidă, dar nu reuşi.

— Cu o baionetă s-ar putea deschide foarte uşor. Salţi doar cârligul şi gata.

— Mai sacrifică un chibrit şi vedem ce găsim în vagon, îl îndemnă Dunăreanu.

David aprinse şi cel de-al doilea chibrit. Se ridică şi Dunăreanu în picioare.

— Ce zici de una din clapele astea de fildeş?

— Nu se poate, se împotrivi David. Să rupi clapa unui *Beckstein* e un sacrilegiu.

— Ai dreptate, încuviinţă Dunăreanu. Mai bine

mergem în colivia asta până la Berlin.

Chibritul îl arse pe David la degete. Pe întuneric, se apropie de pian şi forţă o clapă. Nimerise un „şi” din octava a doua şi nota sună strident.

— Vrei să-ţi luminez cu bricheta? întrebă Dunăreanu şi aşteptă să fie lăudat pentru dărnicie.

— Nu. Mă descurc şi pe întuneric. Poate odată or să mă întrebe copiii: Tată, tu ce ai făcut în timpul războiului? Şi am să le răspund că am jignit un pian.

Reuşi să demonteze clapa şi-o pipăi.

— Sper să reziste.

Dunăreanu îi veni în ajutor. Trase puţin de uşă, ca David să poată strecura fildeşul prin deschizătură.

— E prea mult. Cârligul trebuie să stea lejer.

— În locul tău m-aş apuca de fizică. Împinse uşa milimetric înapoi. Se auzi un clincănit metalic. Bravo, domnule locotenent, răsuflă Dunăreanu uşurat.

Îşi aprinse din nou bricheta şi-şi consultă ceasul.

— Suntem aproape de destinaţie. Cobori tu primul?

— Cum doreşti. Şi unde mă duc?

— Undeva în munţi, până dai de oamenii noştri. Cota 824. Popular, Râpa Dracului. Ar fi păcat să mergem împreună. Doi oameni, două drumuri, sunt două şanse. Unul din noi trebuie să ajungă.

— Îmi spui asta a cincea oară, ca unui copil prost. Am înţeles. Mergem separat.

Se duse la uşă şi o deschise: în vagon năvăli un aer rece de munte, cu iz de fag. O clipă David rămase în uşă, aprecie înălţimea terasamentului şi se aruncă în gol.

Dunăreanu aşteptă câteva minute, apoi sări şi el. Avântul luat era suficient să nu cadă pe spate, să se rostogolească prin iarba înaltă. De altfel nu era prima săritură de acest fel: sărise el în condiţii mult mai grele, pe pământ uscat, bătătorit, dintr-un camion, ca să-şi salveze viaţa. Fusese în recunoaştere şi rătăcise pe un câmp minat.

După ce se rostogoli de câteva ori, rămase întins pe iarbă până ce trenul se îndepărtă: bănuia existenţa unei santinele pe ultimul vagon, dar se înşelă. Trenul nu avea însoţitori, doar felinarul roşu, legat neregulamentar, se bălăngănea între tampoane.

De undeva din apropiere, dintr-un stufăriş, se auzeau broaştele: prevesteau ploaie.

Traversă dolma liniei ferate şi în faţă, învăluite în ceaţă, apărură colinele Turzii cu liniile lor dulci şi, dincolo de ele, piscurile înalte ale Burului.

CÂND RĂSĂRI SOARELE, Dunăreanu avea în urmă trei ore de mers: depăşise de mult primele coline, se angajase în căţărarea unei pante abrupte, presărată cu bolovani crescuţi parcă din iarbă. Nu descoperise nicio potecă până atunci, urcuşul era greu, hotărî ca din două în două ore să se oprească pentru o jumătate de ceas să-şi tragă sufletul. Nu era alpinist, dar ştia că mersul regulat, continuu, cu opriri prevăzute e mai spornic decât căţărarea forţată.

La marginea unui luminiş descoperi rămăşiţele unui ţarc părăsit. Jos, departe, soarele se reflecta în cele două şine şerpuitoare. Încă de la început, când sărise din tren, ştia că depăşiseră halta comunei, că trebuie să ţină mereu dreapta.

Trecuse de prânz când Dunăreanu descoperi prima potecă umblată. O cercetă îndelung şi constată cu bucurie că fusese folosită nu demult. Câteva pietricele dislocate de paşi certificau observaţiile. Urmă linia potecii, dar înaintă mult mai precaut. După vreo jumătate de oră de mers văzu fum deasupra unor fagi căţăraţi pe o buză abruptă. Fumul se înălţa drept, compact: nu era al unui foc de tabără, ci al unui horn. De asta era sigur. Învăţase să deosebească un fum de foc deschis de un fum de cuptor. Focul deschis răsfira fumul în toate părţile, nu reuşea să-l înalţe. De altfel, focul de tabără era mai uşor de depistat după miros decât după vedere.

Părăsi poteca şi continuă să urce muntele în direcţia fumului. Nu se înşelă: numai după câteva minute de mers descoperi poieniţa şi, la marginea ei, o casă de bârne cu cerdac înalt. Semăna cu cele construite pentru pădurari. Un lătrat de câine îl făcu să se retragă câţiva paşi, dar constată imediat că lătratul nu-l aviza pe el, ci pe nişte soldaţi germani care apăruseră în marginea luminişului. Câinele, un dulău imens, flocos, lătra din răsputei i arătându-şi colţii imenşi. Nemţii, după cum erau înşiruiţi, păreau membri ai unei patrule: purtau uniforma vânătorilor de munte, cu bocanci înalţi cu ţinte. Erau trei: primul, un plutonier mai în vârstă, burtos, năduşit de mers şi doi soldaţi tineri, arşi de soare.

Dulăul se dovedi agresiv, se apropie de pantalonii neamţului, lăsându-se pe picioarele din spate cu intenţia de a sări spre el. Subofiţerul încercă să-l sperie ridicând braţele, dar, văzând că nu-l poate domoli, scoase un pistol lung şi trase două focuri. O clipă câinele rămase nemişcat, spuma din gură i se înroşi, apoi chelălăi, se forţă să se ridice în două labe, dar nu mai avu putere: căzu la pământ, se chirci şi-şi trase labele sub el.

Atrasă de împuşcături., din casă apăru o femeie îmbrăcată cu o fustă ţărănească" şi cu o le transparentă. Descoperi câinele întins la picioarele subofiţerului, şi începu să ţipe:

— Ce aţi făcut, nenorociţilor?! Mi-aţi omorât câinele!

Subofiţerul aşteptă ca femeia să coboare scăr. le cerdacului şi abia atunci îi răspunse:

— Ei, na… Faci tărăboi pentru un câine spurcat. Oamenii mor cu miile pe front şi nu-i plânge nimeni. Privind femeia din faţa lui, trăsăturile i se destinseră şi zâmbi larg cu buzele până la urechi: dacă ştiam că la ocolul ăsta locuieşte o femeie atât de frumoasă, treceam mai demult pe aici. Se întoarse spre unul dintre soldaţi: nu-i aşa, Karl?

Karl, mărunt şi îndesat, zâmbi şi el: i se citea pe faţă

plăcerea de a-l asculta vorbind pe subofiţer.

— Unde-i şeful? întrebă subofiţerul.

— Ce fel de şef? răspunse femeia tot cu o întrebare.

— Soţul. Doar nu trăieşti singură în mijlocul pădurii.

— E pe front, îl înfruntă femeia.

— Lasă că o duce el bine acolo. Şi noi suntem pe front şi uite ce bine ne merge. Nu-i aşa, Karl?

Îndesatul îi zâmbi din nou. De sub bonetă i se vedea părul gălbui.

Subofiţerul se simţea bine, prinsese chef de vorbă.

— E frumos la dumneata, *knedige frâu*. Păcat că eşti încruntată. La noi în Tirol femeile ne primesc cu lapte. Ne dai şi nouă?

— N-am lapte!

— Atunci poate un pahar de apă, *knedige frau*, insistă subofiţerul.

Dunăreanu îşi schimbă poziţia cu multă atenţie, să nu facă zgomot.

Femeia răspunse cu întârziere;

— Izvorul e la doi paşi. Acolo, în orice caz, e mult mai proaspătă.

— Ştiu ce înseamnă la voi doi paşi. Poate să fie şi la un kilometru.

— Dacă patrulezi prin apropiere ştii unde este.

Văzând privirile lacome ale bărbatului se răsuci pe călcâie şi urcă din nou scările cerdacului. Intră în casă fără să se mai întoarcă spre nemţi.

Subofiţerul, care o urmărise din priviri, tresări la pocnetul uşii. Se întoarse spre soldatul îndesat:

— Ce zici, Karl?

— E tocmai cum vă place dumneavoastră, zâmbi acesta şi-i dădu un ghiont celuilalt soldat, care era preocupat de hoitul câinelui de la picioarele lui. Tu nu spui nimic, Sepi?

— Dacă îi place *Gruppenführerului*, ce să mai zic? Oftă, apoi privi iarăşi spre hoit.

Subofiţerul, mai mult să se dea mare în faţa subalternilor, urcă şi el scările cerdacului. Vru să intre, dar uşa era zăvorâtă pe dinăuntru. Bătu cu pumnii în tăblia uşii.

— Acum, din păcate, *kneclige frau*, n-am timp să stau. Dar peste o oră, două, după ce termin rondul, îţi fac o vizită. Poate te îmblânzeşti până atunci. Ai să vezi, o să ne distrăm bine.

Privi spre cei doi soldaţi: aceştia se amuzau copios. Numai în ochii lui Sepi se putea citi puţină invidie. Plin de el, subofiţerul coborî din cerdac, îşi potrivi boneta şi făcu semn celor doi să i se alăture.

Dunăreanu îi urmări până îi înghiţi pădurea, apoi se răsuci pe spate. Slăluse tot timpul într-o poziţie incomodă, gata oricând să-şi scoată pistolul din buzunar dacă ar fi fost nevoie. Ceaţa se topise de mult, cerul era înalt şi sticlos: píele mici, ca nişte bărcuţe, pluteau spre Cheile Tur/. Îi. Se întrebă ce ar fi făcut dacă mai întâi câinele l-ar fi dibuit pe el? Ar fi folosit oare arma ca neamţul, sau ar fi strigat după ajutor la cei din casă? Nu-şi răspunse la această întrebare. Închise ochii şi adulmecă mirosul otavei, dar nu se putu destinde: gândurile îl apăsau ca o povară. Se gândea la femeie, la cât de agresivă fusese cu nemţii. Cu felul ei de & vorbi, îşi face repede duşmani. Era convins că plutonierul se va întoarce. Chiar dacă ar fi fost şchioapă. Chiar şi numai din prestigiu. Ăsta era şi motivul pentru care nu se învrednici să se apropie de casă, să ceară lămuriri asupra drumurilor care duceau spre Râpa Dracului. În copilărie auzise de ea, dar nu fusese niciodată acolo. Femeia nu se putea să nu ştie: un om crescut în pădure ştie până şi sălbăticiunile care colindă prin apropiere. De altfel părea înfiptă şi sigură pe ea. De la distanţa asta n-a putut să-şi dea seama ce vârstă avea. După voce nu părea prea în vârstă. Dimpotrivă: douăzeci şi… Sau cine ştie? Trăind în sânul naturii s-a conservat mai bine. Auzi paşi şi tresări. Se răsuci pe o rână şi privi spre

casă: doar nu s-o fi întors atât de repede plutonierul? Nu. Paşii erau ai femeii: tocmai coborâse scările cerdacului cu o cofă în mină. Deşi era îmbrăcată la fel ca mai înainte, lui Dunăreanu i se păru ceva schimbat la ea. D». Descoperi după câteva secunde: îşi pusese broboada pe cap. Dacă se duce la izvor după apă, nu e prea inteligentă, constata Dunăreanu. Abia îi trimisese pe nemţi acolo.

Femeia porni spre desiş. Într-acolo să fie izvorul? Era puţin probabil. Drumul spre apă trebuia să fie umblat, bătătorit. Dar atunci de ce a luat-o spre desiş? Se ridică în picioare, traversă cu paşi mari luminişul şi le mulţumi în gând nemţilor că au lichidat dulăul. Cu el prin apropiere ar fi. trebuit să ocolească toată râpa, s-o poată urmări. Dar de ce o urmăreşte în fond? Să-i cunoască drumurile, împrejurimile-casei? Poate va fi necesar să stea mai mult timp prin apropiere. În orice caz azi va trebui să mănânce aici. Cum şi în ce fel încă nu ştia. Ce-ar fi s-o strige sau s-o ajungă din urmă şi s-o întrebe direct: Pe unde vine cota 824, cocoană? A, nu ştii de cotă? Bine, spune-mi care e drumul care duce la Râpa Dracului?

Ajunse la locul unde femeia intrase în desiş. Se opri o clipă şi trase cu urechea. Desluşi foarte vag paşii ei pe frunzele uscate. Însemni că e precaută. La fel va trebui să fie şi el. Călca atent, ocolind ramurile lăsate ale copacilor, ca să nu fie nevoit să le dea la o parte, să nu facă zgomot. Era convins că femeia avea auzul mai adaptat foşnetelor din pădure decât el. Înaintă anevoios, oprindu-se, din când în când, să perceapă direcţia în care se afla ea. Era convins că femeia n-o să-i dea nicio lămurire. Chiar dacă ar şti ceva despre cota 824, oricum nu s-ar destăinui unui străin. Îmbrăcat civil, nu arăta a sportiv pasionat de tainele naturii. Mai degrabă aducea cu un agent decât cu unul care ar vrea să se ascundă. Dintr-odată nu mai auzi niciun zgomot în faţa lui. Asta putea însemna că fusese descoperit, că femeia s-a oprit şi aşteaptă să vadă cine o urmăreşte. Dunăreanu încremeni în spatele unui copac şi

stătu câteva clipe nemişcat, pe urmă se întrebă dacă nu cumva femeia se îndepărtase şi de aceea nu-i mai auzea paşii. S-o urmărească, risca până la urmă să se dea de gol. Să stea pe loc ar fi putut s-o piardă. Şi cine ştie unde voia să se ducă? Din principiu ura pasivitatea. Porni după ea, grăbit, chiar mai puţin atent decât înainte: uneori trosnea o crenguţă sub tălpi, alteori călca greu pe o rădăcină de la suprafaţă. După vreo cincizeci de paşi ajunse la un drumeag bătătorit. De aceea nu-i mai auzise paşii. Lutul galben înghiţea orice zgomot. Dunăreanu începu să meargă mai repede şi, după o cotitură, o descoperi: nu părea grăbită, îşi legăna lent şoldurile. Fără îndoială nu se ducea după apă. Cine ar fi fost prost să care apă de la o asemenea distanţă? Când îţi ridici o casă – şi pădurarii aveau suficientă experienţă – o durezi în apropiere de apă.

Dunăreanu era convins că femeia se ducea după lapte undeva, la o stână apropiată. Urmărind-o, ajunse la un izvor cu unde repezi. Femeia înaintă pe firul apei şi, ajunsă într-un luminiş, se opri, se uită în jur, apoi se apropie de peretele unri înălţimi plin cu rădăcini. Dislocă o piatră şi se lăsă în genunchi.

De teamă să nu fi o văzut, Dunăreană rămase în desiş, deşi curiozitatea îl rodea ca un vierme. Ştia însă că nu are voie să rişte. Femeia puse pietroiul la loc, apoi se apucă să adune crenguţe uscate şi aprinse un fo’. Când flăcările se întăriră, adună frunzele cu picioarele şi le aruncă peste flăcăii. Un fum negru, dens se încolăci deasupra pădurii. Fără îndoială era un semnal. Semnal pentru cine? Cine putea vodca fumul în mijlocul pădurii? Numai cineva de departe şi de undeva de sus. Poate chiar cei de la cota 824. Cu treaba terminată, femeia luă cofa şi coborî o râpă abruptă pe care Dunăreanu n-o văzuse până atunci. Cu paşi de pisică se apropie de foc. Sub el, la vreo douăzeci de metri, în direcţia unde dispăruse femeia, izvorul se prăvălea în vale peste nişte stânci. Femeia, ajunsă în apropierea căderii de apă, începu să se dezbrace.

Razele soarelui, fărâmiţate de crengile fagilor, o luminau ca nişte reflectoare. Netemându-se că se va întoarce curând, Dunăreanu se repezi şi dislocă şi el pietroiul, – şi descoperi într-o groapă săpată cu mâna o mulţime de grenade. Să le fi adus femeia în cofă? Nu se frământă prea mult ca să găsească răspunsul. Puse pietroiul la loc şi privi spre cascadă. Femeia stătea cu mâinile ridicate, bucuroasă de biciuirea rece a apei.

Poate şi din cauza luminii piezişe, pielea femeii părea poleită cu aur: avea trup zvelt, umeri rotunzi şi sâni mari, cu sfârcuri ridicate în sus, obraznice. Părul lung, negru îi acoperea jumătate din spate, distonând cu peisajul pastelat. Pe faţa ei se putea citi plăcerea provocată de apă: trebuia neapărat să fi trăit în pădure, ca să poţi suporta apa rece a izvorului. Dunăreanu, deşi ar fi vrut să caşte ochii la ea, se retrase în ascunzătoarea de unde privise dislocarea pietroiului şi-şi aprinse o ţigară. Era bucuros că se luase după nevasta pădurarului. Oare chiar o fi nevasta pădurarului? Aşa îi spusese subofiţerului în faţa casei.

Aşteptă aproape o jumătate de oră până apăru femeia. Trecu la câţiva metri de Dunăreanu şi atunci o văzu pentru prima oară de-aproape. Avea părul ca smoala, căzut pe umeri, şi faţa arsă de soare. Ia i se lipise de trup, scoţându-i în evidenţă sânii, umerii. Era înaltă, clădită bine, cu pas arcuit, ca oamenii care au trăit la munte. Merse exact pe drumul pe care venise, aşa că Dunăreanu o putu urmări uşor, de la distanţă. Rămăsese mult în urma ei, chiar o pierduse din vedere când auzi zgomot în spatele lui. Se retrase în desiş şi numai după aceea întoarse privirile înapoi, dar nu văzu pe nimeni. Pe urmă, de după o cotitură apăru subofiţerul german: părea bine dispus, fluiera o melodie ştiută numai de el. Faţa roşie plesnea de sănătate. Dunăreanu se răsuci după trunchiul unui copac să nu fie văzut. O crenguţă îi trosni sub picioare şi neamţul se opri: rămase o clipă cu piciorul suspendat, aşteptând continuarea zgomotului, să-i identifice direcţia, încet,

desfăcu tocul pistolului, apoi scoase şi arma. Subofiţerul nu trebuia să ajungă la nevasta pădurarului, hotărî Dunăreanu. Se aplecă, ridică un pietroi şi aşteptă ca neamţul să pornească, să ajungă în dreptul lui. Acesta însă continua să stea pe loc, ciulindu-şi urechile. Porni după câteva secunde, atent, cu degetul pe trăgaci. Dunăreanu aruncă piatra, peste capul neamţului, într-un tufiş. Aşa cum se aşteptase, subofiţerul se întoarse într-acolo şi dintr-un singur salt îi sări în cârcă. Şi încă înainte de a ateriza pe umerii lui, din zbor, îi prinse braţul în care ţinea arma, îl răsuci şi pistolul căzu în iarbă. Dar nici el, nici neamţul nu se uitară după pistol. Din cauza greutăţii, subofiţerul căzu în genunchi, dar încă în timpul căderii se răsuci spre atacant. Era mai mult gras decât vânjos, dar kilogramele îi fură de folos. Se rostogoli peste Dunăreanu şi acesta, imobilizat, n-avu cum să-l apuce. Neamţul încolăci braţul după ceafa lui Dunăreanu şi căpitanul abia reuşi să scape de strânsoare. Pentru asta însă trebui să se rostogolească într-o parte. Când se ridică, subofiţerul era deja în picioare. Un timp se priviră în ochi, încercând fiecare să descopere teamă în pupilele celuilalt, – apoi neamţul, brusc, îşi trase baioneta din teacă. Cu arma în mână încordarea îi dispăru, deveni sigur pe el. Şi Dunăreanu la fel. Exersase de sute de ori evitarea atacului cu baioneta. Dunăreanu prevăzuse toate mişcările neamţului: un pas îndărăt, avânt şi salt înainte. Îl prinse de braţ, exact la încheietură, cum scria în instrucţiuni, îl răsuci puternic spre el, neamţul icni, îşi văzu cizmele proiectate pe crengile arborilor, apoi se răsuci în aer şi căzu la rădăcina unui. copac. Un ţipăt sfâşietor se frânse de trunchiurile arborilor, apoi un geamăt scurt, bolborosit îi părăsi gitlejul. Căzuse în propria lui baionetă. Când Dunăreanu îl răsuci cu faţa în sus, nu mai respira: rămăsese cu ochii deschişi, în care se oglindeau crengi desfrunzite.

Dunăreanu îl dezbrăcă şi-l târî în desiş: un subofiţer german mort putea să aibă urmări: razii şi chiar

represiuni. Mai bine să creadă lumea că e dispărut, pentru că dispărut putea să însemne şi dezertor. În orice caz, pentru un subofiţer „dispărut” nu era cazul să se facă vâlvă.

CU UNIFORMA SUBOFIŢERULUI SUB BRAŢ, Dunăreanu se apropie de casa pădurarului cu multă precauţie. Ocoli clădirea să nu fie văzut dinspre uşă, dacă aceasta s-ar fi deschis cumva, şi se strecură sub cerdac, unde erau stivuite lemnele de foc. Găsi o ascunzătoare pentru uniformă, apoi îşi controlă ţinuta, dacă n-are cumva pete de sânge pe haină, şi urcă tiptil scările. Ajuns la uşă, ciocăni politicos, ca şi cum ar fi venit în vizită.

— E deschisă! se auzi vocea femeii din interior.

Lui Dunăreanu i se păru suspectă această primire. Chiar aşa să-l aştepte pe neamţ? Se retrase din cadrul uşii, apăsă pe clanţă şi deschise uşa cu piciorul. În – clipa următoare, un jet de apă fierbinte trecu pe lângă el, simţi mirosul aburului încins, şi imediat apăru în prag. Femeia ţinea încă în mână ligheanul din care zvârlise apa Dunăreanu se rezemă cu un braţ de tocul uşii şi spuse zâmbind:

— Nu prea eşti ospitalieră.

Buimăcită de apariţia unui bărbat necunoscut, femeia nu ştiu ce să-i răspundă. Aruncă ligheanul spre el. Dunăreanu prinse ligheanul din zbor şi îl aşeză pe un scăunel, ca şi cum intrarea în casă ar fi decurs normal. Trase uşa după el şi puse zăvorul. Cel puţin de la spate voia să fie asigurat.

— Cine eşti dumneata? întrebă femeia după ce se retrase până aproape de plită.

Derutată, privea printre gene: pupilele i se strânseseră, păreau gămălii de ac şi aruncau scântei. Dunăreanu n-o slăbi din priviri: femeile încolţite erau mai rele decât animalele sălbatice.

— Ce importanţă are cine sunt? în timp ce vorbea inventarie încăperea. Nu erau decât ei doi în cameră. Dacă

vrei pot să mă prezint.

— Nu mă interesează! sâsâi ea printre dinţi.

E speriată, constată Dunăreanu. Asta era bine. Îi zâmbi, s-o deruteze şi mai mult.

— Cu o clipă în urmă m-ai întrebat cine sunt.

— Cine eşti, nu cum te cheamă.

— Ai fi putut întreba asta înainte de a fi vrut să mă opăreşti.

— Credeam că vine altcineva.

Deodată, femeia se aplecă şi puse mina pe coada securii, dar n-avu timp s-o ridice. Dunăreanu se repezi la ea, îi smulse securea din mână şi o înfipse în grinda unde era agăţată lampa. Sticla tremură cu un clincănit uşor. Dunăreanu se întoarse spre ea şi spuse încet, silabisind cuvintele:

— Dacă vrei să păstrăm relaţii normale îţi dau un sfat: astâmpără-te!

Femeia se simţi încolţită. Întrebă cu voce tremurată:

— Ce vrei?

— Întâi aş vrea să mănânc, răspunse Dunăreanu calm.

— N-am nimic de mâncare.

— Trebuie să ai, pentru că mi-e foame. Şi când mi-e foame-devin rău. Şi ar fi păcat să-ţi faci impresie proastă despre mine.

— Dacă îţi dau de mâncare pleci?

— Numai dacă nu mă reţii, îi zâmbi Dunăreanu;

— Fii liniştit, nu te reţin. Am ouă şi slănină.

— Va fi un adevărat ospăţ.

Nu mâncase de aproape o zi: privi cum femeia alege tigaia de pe blidar, cum scoate ouăle dintr-un coş. Trebuia să fie prudent cu ea. Nu părea să aibă mai mult de 25 – 26 de ani: era vânoasă, cu mâini şi braţe puternice. Părul negru scotea şi mai mult în evidenţă culoarea verzuie a ochilor: îi avea mari şi senini.

Dunăreanu ochi un scaun de lângă masă şi se aşează:

— Îmi permiteţi să iau loc?

— Te-ai aşezat – înainte să mă întrebi.

— Din obişnuinţă.

— Faci ce vrei.

— Nu e b-ine să mă laşi să fac ce vreau. Sătul, cine ştie ce ar putea să-mi treacă prin minte.

Femeia se întoarse spre el.

— Ai spus că după ce mănânci pleci.

— Dacă ţi-am promis, să ştii că mă ţin de cuvânt.

— Sper.

Afară soarele căzu după coline şi brusc se întunecă, – Femeia primeni focul, apoi se duse la grinda din mijlocul încăperii, luă lampa de petrol, o aprinse şi o puse pe masă în dreptul ferestrei.

— Ia-o de acolo c-o sparg! Cui îi semnalizezi?

— Nimănui, răspunse femeia şi aşează lampa înapoi pe grindă. Cui să semnalizez?

— Celui căruia i-ai semnalizat şi în pădure.

— Eu? se strădui femeia să pară mirată.

— Da. S-a văzut fumul de la o poştă. Dar acum sunt prea obosit ca să-ţi cer lămuriri. Răspunde-mi numai la o singură întrebare: sunt mulţi nemţi prin apropiere?

— Nu ştiu, răspunse femeia fără să se întoarcă de la plită.

Amestecă ouăle cu o lingură de lemn, apoi luă tigaia de pe foc şi o puse pe masă în faţa lui Dunăreanu. Din sertarul mesei scoase tacâmuri”.

Mirosul slăninei gâdilă nările lui Dunăreanu. Începu să înfulece:

— Am auzit că au fost paraşutaţi doi cam> ni.

— Îi cauţi în zadar. Au fost arestaţi de nemţi.

— De unde ştii că au fost paraşutaţi doi oameni?

— Dumneata mi-ai spus.

— Dar de unde ştii că au fost arestaţi?

— Aşa vorbesc oamenii.

— Spui asta ca şi cum ai trăi în piaţa Mare din

Câmpia Turzii. Locuieşti în pădure. Răspunde-mi!

— Şi în pădure sunt oameni. Şi azi a trecut o patrulă pe aici. Şi o să vină un subofiţer să mă viziteze. Dacă n-ai acte în regulă o păţeşti.

— Poate mă ascunzi?

— Doar nu-s nebună, să mă aresteze şi pe mine!

— Fii liniştită, neamţul nu mai vine.

— De unele ştii?

— M-am întâlnit cu el şi l-am lămurit să se întoarcă, acasă.

— Şi de ce-i cauţi pe cei doi paraşutaţi?

— Nu-i caut, răspunse Dunăreanu cu gura plină.

— Atunci de ce eşti aici?

— M-am rătăcit. Sunt un alpinist pasionat. Ştii, aş vrea să ajung până la Râpa Dracului.

— Râpa Dracului e la trei kilometri de aici.

— Ţi-am spus că m-am rătăcit.

— Cred că eşti de la poliţie. De la poliţia secretă. Au mai fost pe aici.

Dunăreanu ridică privirea spre ea. Prin ia transparentă i se întrezăreau sânii. Avea sfârcuri neobişnuit de mari.

— Şi cei de la poliţia secretă-fac alpinism?

— La fel ca şi dumneata. Sau poate eşti chiar neamţ.

— Iar dumneata după accent, pari unguroaică.

— Dacă nu cunoşti accentul ardelenesc înseamnă că nu eşti de prin partea locului.

Simţindu-se privită, aduse din cofă un pahar cu apă, apoi se retrase lângă plită.

— De ce ai plecat de lângă masă?

— Nu-mi place cum mă priveşti.

— Nu e nevoie să te fereşti de mine. Te-am văzut şi la cascadă. În viaţa mea n-am văzut o cascadă atât de frumoasă.

— Înseamnă că m-ai urmărit? spuse femeia cu voce

stinsă.

— Nu. Am trecut întâmplător pe acolo. Şterse tigaia cu o bucată de pâine. Poate nu mă pricep la accent, dar după felul cum vorbeşti nu pari ţărancă.

— Nici nu sunt.

— Atunci ce eşti?

— Mă mir că n-ai observat până acum. Sunt o prinţesă.

— După cum arătai sub cascadă să ştii că aduci.

— Să-ţi fie ruşine!

— Îmi este, zâmbi Dunăreanu. Mulţumesc pentru masă.

— Te-ai săturat?

— Da.

— Înseamnă că pleci.

— Încă nu. Întâi fumez.

— Dacă pleci imediat îţi dau şi un pahar de vin.

— Îmi pare rău că nu sunt băutor. Vinul e singurul lucru pe care mi l-ai oferit. E otrăvit?

— Mă crezi chiar atât de rea?

— Da.

— Îţi mulţumesc, sâsâi ea printre buze. Din păcate n-am otravă în casă!

— Ai fi pus şi în tigaie?

— Bineînţeles!

Dunăreanu îşi alese o ţigară mai moale, o frământă între degete, o umezi cu limba şi abia după aceea o aprinse. Savură primul fum:

— Îţi aprinzi ciudat ţigările, observă ea.

— Un fumător înveterat are tabieturi. Mie de exemplu nu-mi place tutunul uscat. Iar pentru acel „bineînţeles” că m-ai fi otrăvit, nu pot decât să te apreciez. Eşti sinceră, şi sinceritatea e cea mai mare calitate a unei femei.

Simţindu-se privită, femeia încrucişă braţele pe piept. Aşteptă ca Dunăreanu să termine de fumat. Acesta

însătrăgea rar din ţigară, urmărind fumul care se încolăcea spre tavan. Prin fum cercetă încăperea. Camera în care se aflau era de fapt toată casa. Grinda din mijloc şi pereţii de bârne susţineau întreg acoperişul. Deasupra laviţei late, acoperită cu cergă, era un fânar. Nu se vedea decât deschizătura îngustă. Pereţii erau tapetaţi cu scoarţe, iar deasupra plitei domina blidarul, din lemn ars. Dunăreanu se uită în jur după o scrumieră şi, negăsind-o, – tinse ţigara în tigaie. Femeia abia aşteptă momentul.

— Ai terminat ţigara, pleci?

— Din păcate n-am încotro.

Se ridică în picioare. Femeia îi ajungea până la umăr.

— Sper să nu ne mai vedem, mormăi ea.

Dunăreanu îi zâmbi:

— Ar fi păcat. Ne-am înţeles foarte bine. Încă o dată îţi mulţumesc pentru masă. Deschise uşa, dar rămase în prag. O ploaie măruntă, abia vizibilă, îi biciui faţa. De pe streaşină stropii cădeau mai mari. Se întoarse spre femeie, închizând uşa după el: Ai ghinion, doamnă. Plouă. Şi eu sunt foarte sensibil la ploaie. Când am fost mic am avut dublă pneumonie.

— Şi ce vrei să faci? întrebă ea disperată.

— Încă nu ştiu. Probabil o să mă culc. N-am mai dormit de aproape trei zile.

— Te priveşte personaj.

— Nu e chiar aşa. Te priveşte şi pe tine. Vom petrece noaptea împreună.

— Nu cred.

— O să te convingi: Trebuie să dorm. Aş fi dormit în sânul naturii, dar chiar să mă culc în ploaie, ar fi păcat…

— N-ai loc în casă!

— Am. Într-o încăpere ca asta am dormit odată 17 persoane. Înţelege-mă, trebuie să dorm.

— Bine, răspunse femeia cu voce schimbată şi-şi lăsă privirile în jos. Faci ce vrei.

— Prea repede te-ai lăsat convinsă. Ştiu ce-ţi trece

prin cap.: că o să adorm şi-mi dai cu ceva în cap.

— Ai fi bun de ghicitor.

— Chiar ai fi în stare?

— Da.

— În aceste condiţii sunt nevoit să-mi iau măsuri de precauţie. Te culci lângă mine.

— Asta niciodată!

— Ba da. Făcu un pas spre ea. Dar fii liniştită, nu-ţi fac nimic. Nu eşti genul meu. Dacă mi-ai fi plăcut, ţi-aş fi făcut curte încă la cascadă.

Femeia căută privirile lui Dunăreanu. Pentru prima oară deveni cu adevărat femeie.

— Ai spus că am arătat ca o prinţesă.

— Da, dar mie nu-mi plac prinţesele. Te rog urcă în pat. Nu e nevoie să te dezbraci. Şi pentru că ea nu schiţă niciun gest, mai făcu un pas spre ea. Vrei să te conving?

Femeia se feri din calea lui şi, retrăgându-se, ajunse la marginea patului. Neavând încotro se aşeză.

— Nu aici! o avertiză Dunăreanu. Asta e locul meu. Dacă dorm lângă perete visez urât. Te rog să te culci tu acolo.

Speriată, femeia îşi săltă picioarele şi se ghemui lângă perete. Pe acoperiş se auzea răpăitul ploii: suna sec de parcă ar fi plouat cu măzăriche.

Câteva clipe, Dunăreanu rămase lângă pat, privi femeia cu picioarele adunate sub ea, pe urmă se duse la lampă şi suflă în sticlă. În încăpere se făcu întuneric, nu se mai vedea decât pâlpâirea opaiţului de sub o iconiţă: suficient ca să distingă mobilele din cameră. Dunăreanu se reîntoarse la pat, se întinse şi-şi puse braţele sub ceafă. Femeia, vru să „se retragă şi mai mult, dar nu mai avea unde. Se rezemă doar cu spatele de peretele din capul patului. Mai târziu, când Dunăreanu se obişnui cu întunericul, cercetă cu atenţie fânarul din dreptul patului. Nu era greu să te caţeri acolo, trebuia doar să te salţi până la grinda transversală şi să te sprijini cu picioarele de

capătul unei bârne. Poate n-ar fi fost rău să se culce acolo, dar nebuna asta din pat era în stare să dea foc casei numai să scape de el. Îi auzi respiraţia întretăiată.

— Nu dormi?

— Nu.

— De ce ai făcut foc lângă cascadă?

— Totdeauna fac foc când mă îmbăiez. Trebuie să mă usuc undeva. Uneori apa e rece.

— Azi nu te-ai uscat lângă foc. Mi-ar fi plăcut spectacolul.

— Eşti un măgar!

— Iartă-mă. Deci de fiecare dată când faci baie semnalizezi. Cui?

— Nu înţeleg ce vrei să spui cu semnalizarea?

— Nu te preface. Când faci foc pentru căldură nu arunci frunze putrezite în flăcări. Arunci frunze în foc ca să se vadă fumul.

— Aş vrea să te ucid, spuse femeia printre dinţi.

— Să ştii că nu eşti originală. Nu eşti singurul om care ar vrea să mă ucidă. Dar acum, hai să dormim. Şi în loc de noapte bună aş vrea să-ţi mai dau un sfat: eu dorm foarte uşor. Dacă respiri mai tare, mă trezesc. Şi când mă trezesc brusc, sunt buimăcit şi nu răspund de mine. Pot să fac şi prostii. Sper că ai înţeles ceea ce am vrut să-ţi spun? Ar fi păcat să stricăm noaptea asta frumoasă. Arătă cu bărbia spre iconiţă. Dacă vrei să te rogi, roagă-te. Am surprins-o şi pe mama uneori. Făcea mărunt din buze.

— Cred că la voi în familie nu s-a rugat nimeni niciodată, răspunse ea cu venin.

— Dacă m-ai cunoaşte mai bine, ţi-ai schimba părerea. Vrei să mă prezint, totuşi?

— Nu e nevoie. Te voi ţine minte fără să-ţi ştiu numele.

— Acum ţi-am descoperit încă o calitate. Ai memorie.

— Şi când urăsc pe cineva, memoria îmi funcţionează impecabil.

SEPI ŞI KARL îşi puseră mantalele de cauciuc peste cap nu din cauza ploii, ci ca să-şi ferească ochii de crengile care atârnau deasupra potecii. Ex-au încă buimăciţi de somn, fuseseră treziţi de planton şi trimişi după subofiţerul plecat în „misiune specială”. Norii joşi întunecaseră şi mai mult pădurea, rar observau o scoarţă lucioasă de copac sau câte o băltoacă pe marginea potecii.

— Numai să nu se supere bătrânul că-l deranjăm, strigă Karl spre Sepi, mai mult să verifice dacă acesta nu rămăsese prea în urmă.

— Să se supere! îi răspunse Sepi tot cu voce tare şi-şi feri faţa de stropii care se prelingeau de pe marginea mantalei. Al dracului boşorog! Ne ia tot caimacul. Ai văzut ce ţâţe avea *Die knedige frau*?

— Asta mi-a plăcut şi mie.

— Şi învăţătoarea aia din Cernăuţi?

— Şi aia arăta bine, dar nu era ca asta. Dar dacă bătrânul ne lasă şi pe noi?

— Ce să ne lase?

— Să ne uscăm. Intrăm sub plapumă lângă ea şi te usuci ca un smochin.

— Abia ai făcut ochi şi te gândeşti la prostii.

BRUSC, DUNĂREANU PUSE MÂNA pe braţul femeii şi se ridică în coate.

— Ce-i? întrebă ea speriată.

— Nimic. Mi s-a părut că aud paşi.

— Aici nu umblă nimeni noaptea.

— Ssst… O strânse mai puternic de braţ. Să nu mai scoţi niciun cuvânt 1

Se ridică din pat, scoase pistolul din buzunar şi se duse tiptil până la uşă. Acum paşii se auzeau clar pe scările cerdacului.

— Helmuth, Helmuth!…

Dunăreanu recunoscu vocea soldatului căruia subofiţerul îi spusese Karl.

Cu paşi de pisică se apropie de pat.

— Au venit nemţii, şopti femeii. Îl caută pe plutonierul care a spus că-ţi face o vizită. Dezbracă-te!

— Cum să mă dezbrac?

— Dezbracă-te am spus!

Cei de afară loveau uşa cu pumnii.

— Helmuth!…

— Tu nu înţelegi?! Trebuie să fii dezbrăcată când deschizi! Altminteri nemţii intră la bănuieli.

— Helmuth! se auzi din nou vocea lui Karl. Dunăreanu se urcă pe pat şi de acolo se căţără în fânar.

Scoase pistolul să-l vadă şi ea.

— Fii foarte deşteaptă, o povăţui, dar femeia nu-l mai auzi. Îi întoarse spatele să-şi schimbe bluza cu cămaşa de noapte…

Soldaţii de pe cerdac începură să lovească uşa cu bocancii.

— Herr Gruppenführer!

Femeia îşi aruncă bluza şi fusta pe spătarul unui scaun, apoi se apropie de uşă. În pâlpâirea opaiţului aducea cu o stafie.

— Ce vreţi? întrebă şi căscă tare să fie auzită şi de afară.

— Să vină Helmuth!

— Nu e niciun Helmuth aici.

— Deschide uşa!

— N-o deschid. Sunt singură. 1 Femeia trase zăvorul şi, în timp ce soldaţii năvăleau în încăpere, se duse la lampa din grindă şi o aprinse. Nemţii erau uzi leoarcă, îşi scuturară mantalele şi se mirară că nu-l văd pe Helmuth. Dar femeia în cămaşă de noapte îi impresionă mai mult.

— Unde e Helmuth? întrebă Karl. A spus că vine aici.

— Dar cine e Helmuth? făcu pe naiva femeia.

— Subofiţerul care ţi-a împuşcat câinele. Ţi-a promis că-ţi face o vizită.

— Cine ştie câtor femei le-a promis că le vizitează. Sepi îşi mai roti privirile prin încăpere şi se apropie de

plită, unde mai mocnea jarul. Îşi încălzi mâinile.

— Ce mai vreţi? ţipă femeia spre el. Helmuth al vostru nu e! Plecaţi!

— Doar n-oi fi atât de rea să ne goneşti în ploaie?

— Mă duc jos la Buru şi vă reclam la Comandament. Aici nu-i azil!

— De ce te superi, *knedige frau*? interveni şi Karl în discuţie şi se aşează la masă. Am venit să-l căutăm pe Helmuth. Ţi-am, adus puţină ciocolată şi poate te mai îndulceşti. Şi cine ştie, poate chiar o să ne distrăm. Cu ce suntem noi mai prejos decât Helmuth?

— Plecaţi de aici!

Karl în loc să se ridice de la masă îşi întinse comod picioarele. Scoase din buzunar un pachet de ţigări şi-l întinse femeii.

— Mildesorte, knedige frau.

— Nu fumez, refuză ea categoric.

— Nu? se miră Karl şi arătă spre tigaie. Asta ce e?

Femeia răspunse după o scurtă ezitare:

— Nu fumez noaptea, dar ziua da.

Karl se ridică de la masă, înconjură încăperea, se aplecă şi se uită sub pat. Nu i se păru nimic suspect. Întinse din nou pachetul spre ea.

Femeia scoase o ţigară, o frământă între degete, o umezi cu limba şi văzând faţa mirată a lui Karl îi dădu explicaţii:

— Nu-mi place tutunul uscat.

Sepi şi. Karl schimbară priviri între ei. Femeia mai trase un fum, apoi se apropie de grindă şi puse mâna pe secure.

— Gata. Am fumat, m-aţi văzut şi în cămaşă de noapte, ajunge pentru azi. Afară de aici!…

Şi pentru că cei doi nu făcură nicio mişcare se duse la uşă, o deschise, apoi ridică securea deasupra capului.

— Plecaţi odată!…

— Hai, mă, că asta-i nebună, se sperie Sepi şi-şi saltă

gluga pe cap.

Femeia zăvorî uşa în urma lor şi aşteptă până nu li se mai auziră paşii. Abia atunci, sfârşită, se rezemă cu spatele de uşă.

Dunăreanu coborî din fânar, se apropie de ea şi-i scoase ţigara dintre degete.

— Sper că nu vrei să te laud.

— Du-te dracului!

Îşi dădu seama că era numai în cămaşa de noapte, scăpă securea din mână, apoi îşi încrucişa braţele deasupra sânilor şi fugi spre pat.

Trecu prin dreptu lămpii şi lumina îi contura coapsele. Când se ascunse sub cergă, Dunăreanu se apropie de masă şi se aşeză. Puse pistolul la îndemână, lângă tigaie, apoi trase un fum din ţigara neamţului.

— Stinge lumina! porunci femeia.

Dunăreanu sfărâmă şi a doua ţigară în tigaie, se ridică leneş de pe scaun şi suflă în lampă. Găsi patul şi pe întuneric.

— N-ai vrea să dormi acolo sus? întrebă femeia şi arătă cu bărbia spre fânar.

Dunăreanu clătină din cap:

— În pat, cred că-i mai comod totuşi. Şi în afară de asta nu-mi place să dorm singur. Dar nu te teme, ai fost corectă, voi încerca să fiu şi eu. În orice caz, te-ai comportat formidabil. Îţi mulţumesc.

Ea îl privi duşmănoasă.

— Când pleci, atunci să-mi mulţumeşti!

Dunăreanu se întinse pe pat, deasupra cergii. Privi un timp pâlpâirea opaiţului pe pereţii de bârnă şi spuse mai mult pentru el:

— Dacă chiar ai vrut să scapi de mine, de ce n-ai cerut ajutorul nemţilor?

— Pentru că ceea ce vreau să fac, fac şi singură: n-am nevoie de ajutorul nimănui.

Dunăreanu privi tavanul afumat.

— Cred că eşti în stare de orice. Nu e uşor să fii femeie şi să locuieşti singură în mijlocul pădurii. Bărbat n-ai?

— A murit în primele zile ale războiului. Brusc tresări: Dar de ce te bagi în viaţa mea? Te-am întrebat eu cine eşti?

— M-ai întrebat odată.

— Din prostie. Cine. spune adevărul despre el la răscruce de drumuri? Oricum ai fi minţit.

— Ai dreptate. Minţim pentru că ne temem să spunem adevărul. Dar ţie îţi mărturisesc o parte din el: azi am făcut două greşeli. Nu mi-am asigurat cea de-a doua ieşire şi am lăsat mucul în tigaie. Şi toate astea numai din cauza ta. Întotdeauna am spus că cel mai periculos lucru e să te încurci cu femeile.

— …Şi de ce e periculos să te încurci cu femeile?

— Pentru că, atunci, dumnezeu îţi ia minţile.

Femeia se ridică în coate şi vocea îi trăda emoţie:

— Zici că dumnezeu ţi-a luat minţile? De ce?

— Vrei să-ţi fac mărturisiri?

— Nu. Vreau puţin adevăr.

— Te-am văzut la cascadă, te-am văzut toată seara în ia ta transparentă, acum în cămaşă de noapte…

— Am înţeles. Privi spre fereastră şi descoperi pistolul pe masă. Ţeava chiar sclipi în pâlpâirea opaiţului. Nu mai vreau să te ispitesc. Îmi permiţi să mă îmbrac?

Dunăreanu se întoarse spre ea:

— Ţi-am spus, te-am văzut şi dezbrăcată. Încep să mă obişnuiesc cu tine goală.

— Da, dar la cascadă n-am ştiut că mă vezi.

— Oo, o dăm pe filosofie. Bravo…

— Şi aş mai vrea să te rog ceva: până mă îmbrac, rămâi cu privirile spre perete.

— Bine, doamnă. Du-te şi îmbracă-te.

Femeia ieşi de sub pătură, fără să-şi ascundă goliciunile, se rostogoli peste Dunăreanu, se apropie de

masă şi luă pistolul. Se întoarse spre pat.

— Ai avut dreptate: dumnezeu ţi-a luat minţile. Şi ai făcut şi cea de-a treia greşeală. Dunăreanu se întoarse spre ea. Nu te mişca!

Dunăreanu încremeni. Nebuna asta e în stare să tragă şi fără pricină. Vorbi calm, s-o îmbuneze:

— Nici nu vreau să mă mişc. Ţi-am spus că mi-e somn. Vreau să stau întins, asta e tot. Şi dacă tot ai arma în mână, păzeşte-mi somnul. Dar să ştii, încă n-o poţi folosi. Te-ar auzi nemţii. Şi poate te vor întreba de unde ai pistolul lui Helmuth.

— Le-aşspune adevărul: că l-am luat de la tine. Dar de unde ai tu pistolul lui Helmuth?

— L-am întâlnit când venea spre tine. I-am spus să renunţe, că-l opăreşti. Drept recunoştinţă mi-a făcut pistolul cadou. Dar tu de ce opăreşti vizitatorii?

— Pentru că opăriţilor le dai mai uşor cu securea în cap. Mai am unul înmormântat în spatele casei.

Dunăreanu îi urmărea fiecare mişcare cu atenţie.

— Eşti o femeie periculoasă. Acum îmi pare rău că m-am abătut pe aici. Ar fi trebuit să trec fără să-ţi dau bună ziua.

— Nu e târziu să pleci nici acum. Hai, scoală-te! Şi îţi atrag atenţia că, la cea mai mică mişcare în plus, frag. Şi n-ai avea nici măcar satisfacţia să ştii că eşti primul bărbat împuşcat de mine.

Cu mişcări încete, precaute, Dunăreanu se ridică în şezut, apoi în picioare. Femeia continuă să-l dirijeze:

— Aşa, întoarce-te cu spatele spre mine şi ţine mâinile la ceafă. Dunăreanu îşi ridică braţele şi se întoarse cu spatele spre ea. Acum vino spre uşă. Paşi mici… Aşa… îmi place când eşti ascultător. Hai, încă un pas şi trage zăvorul!

Dunăreanu rămase cu mâna stângă la înălţimea capului, cu dreapta pipăi zăvorul. Umbrele lor proiectate pe uşă erau puţin mai mari decât în realitate, dar suficient

de proporţionate ca Dunăreanu să poată calcula locul unde bănuia mâna cu pistolul.

Zăvorul întâi trebuia răsucit, apoi tras. Descoperi că umbra capului femeii se pleacă spre stânga: probabil voia să urmărească deschiderea zăvorului. E foarte imprudentă, constată Dunăreanu şi, încă înainte de a se întoarce spre ea, îi prinse braţul cu arma şi o ridică spre tavan. Smucitura fu bruscă, neaşteptată şi mai puternică decât ar fi trebuit. Femeia scoase un geamăt, apoi cu mâna cealaltă izbi în faţa lui Dunăreanu. El îi scoase întâi pistolul din mână şi abia după aceea o imobiliză, strângând-o aproape de el. Femeia se mai zbătu puţin, apoi, obosită, se lăsă moale în braţele bărbatului. Dunăreanu îi simţi respiraţia fierbinte, îi privi buzele întredeschise, dinţii albi, umezi. Se aplecă spre ea. Femeia îşi încleşta buzele, dar nu se putu împotrivi decât câteva secunde, apoi slăbi încleştarea. Mâna şerpui spre ceafa bărbatului, o cuprinse cu tot braţul şi-l trase spre ea. Apoi nu mai putu să reziste ispitei şi lovi cu furie în faţa bărbatului. Palma venise pe neaşteptate, Dunăreanu ridică mirat privirile: avea un zâmbet îngheţat pe buze.

— Să ştii, femeie, că tot sunt în câştig: sărutul tău valorează două palme.

— Şi mie nu-mi place să rămân datoare, răspunse ea printre dinţi şi-i mai trase o palmă.

Dunăreanu o privi printre gene şi o tristeţe ciudată puse stăpânire pe el:

— Valorează două, dar nu atât de tari.

Făcu un pas, şi femeia nu se retrase: îşi lăsă doar capul pe spate şi-şi deschise provocatoare buzele. La fiecare respiraţie îi tresăreau sânii. Dunăreanu se aplecă spre ea, pe urmă se răzgândi şi se duse la masă. Îşi aprinse o ţigară.

— Du-te şi culcă-te! Era să fac şi cea de-a patra greşeală.

— Poate au fost palmele prea tari? întrebă ea tot

provocatoare.

— Nu. Au fost date cu ură. Culcă-te!

Cu mişcări voit leneşe, femeia trecu prin faţa lui şi se întinse pe pat. Un timp privi tavanul afumat, apoi spuse fără să se întoarcă spre Dunăreanu:

— Tu nu te culci?

Nu era întrebare, ci mai mult un îndemn.

— Nu. Aştept să se oprească ploaia şi plec. Nu-mi plac femeile isterice. Cred că m-am purtat destul de corect.

Privi fumul: în pâlpâirea opaiţului fumul se destrăma în fuioare din ce în ce mai subţiri, apoi le înghiţea întunericul.

Femeia se ridică în şold şi, fără să-i pese că sprijininau-se într-o mină şi-a dezgolit umărul, spuse cu voce împovărată:

— Acum vrei să mă rog să vii lângă mine?

Dunăreanu stinse şi cea de-a treia ţigară în tigaie, apoi se apropie de pat şi se întinse. Femeia se aplecă spre el:

— Toţi bărbaţii sunteţi la fel: plini de orgoliu.

APĂRUSERĂ ZORILE când femeia obosită se strânse la umărul lui: îi zvâcneau tâmplele de parcă ar fi avut încă o inimă sub ţeastă şi respira greu, întretăiat. Spuse fără să se uite la el, deşi în lumina lăptoasă i-ar fi putut distinge trăsăturile:

— Îmi pare rău că nu m-ai întrebat cum mă cheamă. Lui Dunăreanu, femeia ghemuită ca un melc zise păru mică, fragilă. În pat îşi pierduse forţa, vigoarea, rămăsese pur şi simplu femeie. Atât.

— Acum e târziu dacă te întreb?

— Nu.

— Cum te cheamă?

— Ana.

Dunăreanu repetă numele:

— Ana.

— Îţi place?

— E scurt.

— Asta nu e o apreciere.

— Ba da. În timp ce rosteşti un nume obişnuit, pe ăsta îl ronţăi de mai multe ori. Şi, citit de-a-miărateiea, e tot Ana. E ca şi tine. De oriunde te-aş lua eşti mereu aceeaşi.

— Şi pe tine cum te cheamă?

— Ion.

— Şi numele tău e scurt. Şi, citit aşa cum spui tu „de-a-ndărătelea", înseamnă „noi". Tu şi cu mine. Aş vrea foarte mult să renunţi la alpinism.

— Şi ce să fac?

— Rămâi aici. Războiul oricum n-o să mai dureze mult. Pe urmă, vedem. Decidem atunci.

— Numai cei slabi amână data deciziei.

— Şi atunci ce vrei să faci?

— Măjntrebi pentru că nu mă cunoşti. Sunt încăpăţânat. Mi-am pus în cap să urc la Râpa Dracului.

— De ce?

Ca să-mi încrestez în scoarţa unui copac iniţialele. Poate îmi spui şi drumul care duce într-acolo.

— N-am auzit în viaţa mea de Râpa Dracului.

— Ieri mi-ai spus că e la trei kilometri.

— Ţi-am spus aşa pentru că nu ştiam cine eşti.

— Acum ştii?

— Da. Eşti Ion.

— Atunci hai să închidem ochii. Mor dacă nu dorm.

CÂND SE TREZI DUNĂREANU, Ana nu mai era lângă el în pat, îi simţi doar izul cărnii pe pernă, sub cergă. Dinspre plită apăru şi un alt miros: al slăninei prăjite. Femeia se agita în jurul tigăii, nu-şi legase în faţa cămăşii de noapte decât un şorţ roşu cu picăţele şi avea părul despletit, căzut peste umeri. Dunăreanu se sculă din pat şi porni în vârful picioarelor spre plită: ea îi auzise paşii, dar nu se învrednici să se întoarcă spre el. Dunăreanu îi

cuprinse ochii cu palmele:

— Cine-i?

— Nu ştiu, răspunse Ana, aşpoi se întoarse şi cuprinst pieptul lat al bărbatului. Continuă cu faţa lipită de umărul lui: Nu e ciudat că ieri aş fi vrut să te ucid şi azi mi se pare că fără tine casă ar fi goală?

— Nu e ciudat, Ana. E război. Valorile nu sunt la locul lor. Totul e cu fundul în sus. Acum nu contează decât victoria. După aceea lucrurile se vor aşeza, ne vom bucura de duminici, de apusurile de soare, de culoarea albastră a cerului. Se aplecă şi adulmecă slănina prăjită. Miroase frumos.

— Degeaba te linguşeşti. Până nu te speli nu primeşti de mâncare.

Dunăreanu coborî scările cerdacului şi căută butoiul cu apă de ploaie din colţul casei. Soarele răsărise de mult, poleia cu aur frunzele arămii ale fagilor, reflectându-se în ochiurile mici ale ferestrei din verandă. Îşi vârî capul în butoi: apa era rece, mirosea a stătut.

Dunăreanu hotărî să se spele la izvor. Urcă scările, încă în cerdac îl izbi mirosul lânii arse, apoi, când păşi pragul încăperii, îşi văzu haina furată în Câmpia Turzii în foc.

— Ce faci? Ai înnebunit?…

— Se repezi în plită, dar nu mai avea ce salva.

— Nu. Am găsit soluţia să te conving să rămâi. Doar n-o să pleci la Râpa Dracului în izmene. Încă nu te-ai spălat?

Dunăreanu îşi strânse fălcile.

— Mă duc acum.

Cobori din nou, se duse în spatele lemnelor stivuite şi îmbrăcă uniforma lui Helmuth.

Ana tocmai punea farfurii pe masă, când Dunăreanu apăru în prag: salută cu mâna întinsă înainte:

— Heil Hitler!

Ana ridică privirile spre el şi nu vru să-şi creadă

ochilor.

— Ce-i cu tine? Eşti neamţ?

— Bineînţeles. De multe cri am vrut să mă prezint, dar nu m-ai lăsat. Îşi aduse aminte de cartea de vizită a neamţului. Iohan Keller, *Sturmbandführer* SS.

Femeii îi năvăli sângele în obraz, apucă o farfurie de pe masă şi o aruncă spre el.

Dunăreanu abia avu timp să-şi ferească faţa: porţelanul se lovi de tocul uşii şi se sparse în sute de cioburi albe. Îşi dădu seama că nu se mai putea sta de vorbă cu Ana, făcu stânga împrejur şi coborî în fugă scările cerdacului.

Ana căzu istovită pe scaun şi-şi lăsă fruntea pe tăblia mesei. Dar nu rămase aşa decât câteva clipe: sări în picioare, fugi la pat şi scoase de sub saltea o carabină, în drum spre fereastră trase piedica, înfipse ţeava într-un ochi de sticlă şi încercă să prindă în cătare spatele neamţului. Acesta tocmai ajunsese la liziera pădurii.

Gloanţele îi şuierară în apropierea urechii, se încovoie şi continuă fuga în zigzag până se pierdu în pădure.

SERGENTUL GAVRILĂ TĂMAŞ ÎMPLINISE 50 DE ANI şi era socotit cel mai bun transmisionist al regimentului. De altfel, pentru această calitate fusese ales în echipa care urma să fie lansată în spatele frontului inamic. La prima triere, generalul Florescu se opusese, socotindu-l bătrân, şi voise să-l şteargă de pe listă. Locotenentul Neaeşu insistase pentru el:

— E foarte bun transmisionist, domnule general. Şi are încă un merit pentru care nu poate fi înlocuit. E chiar din Buru. Un timp a fost pădurar în regiune „cunoaşte toate coclaurile.

— Dacă ai fi început cu acest argument nu m-aş fi împotrivit. De altfel, tu răspunzi de echipa ta. Oamenii pe care i-ai ales cred că citesc hărţile.

— Ca pe o scrisoare, domnule general.

— Îmi permiţi să te verific?

— Dacă doriţi…

— Acţiunea e prea importantă ca să mergem la risc. Cheamă-l pe Tămaş ăsta.

Pe comandantul Diviziei, Tămaş nu-l văzuse niciodată până atunci. Intră în clădirea Statului-Majer şi, ajuns în faţa generalului îşi bătu călcâiele şi ridică degetele la tâmplă:

— Ordonaţi, domnule general.

Generalul îl cercetă îndelung: Tămaş avea o faţă ridată, de om obosit. Purta în cârcă trei ani de front. Numai ochii îi erau vii, şireţi.

— Vezi cerculeţul acela roşu de pe hartă?

Tămaş se întoarse spre hartă: era nordul Ardealului şi într-un loc descoperi şi cerculeţul însemnat cu creionul roşu.

— Da. domnule general.

— Spune-mi, ce reprezintă.

Nu i se spusese de ce a fost chemat la general, crezuse că i se va ţine un discurs patriotic şi i se va vorbi despre importanţa acţiunii pentru. care fusese mobilizat. Se apropie de hartă, scoase din buzunarul de sus al vestonului nişte ochelari cu lentilele prinse în ramă de sârmă şi cercetă interiorul cercului roşu. Citi numele comunei Buru şi dintr-odată faţa i se însenină. La oco.1 avusese hărţi mult mai amănunţite.

— Ei? întrebă generalul.

— Harta nu e bună.

— Nu te-am întrebat clacă e bună sau nu. Ce reprezintă?

— Înălţimile de lângă Buru.

— Şi de ce crezi că harta nu-i bună?

— M-am exprimat greşit, domnule general. Am vrut să spun că nu-i detaliată. Nu-i menţionată nici Ciucea.

— Ciucea ce-i?

— Un izvor, domnule general. Sare peste patru

prăpăstii. Dunga, Mestecăniş, Huţa şi Strâmba. La Strâmba face o cascadă de peste douăzeci de metri înălţime. E drept, o cunosc puţini, e greu să ajungi până acolo. Am văzut un semn şi la cota 824. Noi o numim flâpa Dracului. E acolo şi o peşteră cu două ieşiri. Nu poţi ajunge la ea decât coborând pe frânghii.

— Cunoşti bine regiunea?

— Ca buzunarele, domnule general.

— Atunci o să-l însoţeşti pe domnul locotenent Neacşu.

ÎN TINEREŢE, GAVRILA TĂMAŞ fusese oier, bătuse ţinuturile dintre Cheile Turzii şi Semenic: cunoştea fiecare coamă de deal, ar fi putut spune unde-i iarba cea mai grasă în aprilie, unde te puteai adăposti de vânturile iuţi ale munţilor, unde trebuiau atacate povârniş urile. Ar fi putut recunoaşte cu ochii închişi o oaie după behăit, prevedea furtuna cu câteva ore înainte de a apărea norii prevestitori şi alegea dintr-o singură ochire ascunzişurile cele mai bune.

La poalele Semenicului o văzuse pentru prima oară pe Ioana şi de atunci nu trecuse noapte să nu se gândească la ea: şi-o imagina alături de el în cort, pe şuba miţoasă. Şi-o închipuia şi ziua, alergând după mioare, culcată pe otava de sfârşit de iunie, bătând jintiţa. O întâlnise şi cu adevărat pe câte o coamă de deal şi-i făcuse semn să se apropie. Ea venise cu ochii în pământ de parcă s-ar fi ruşinat că-i avea mai albaştri decât cerul, că avea mâinile şi respiraţia fierbinţi:

— Zii, cum te cheamă?

— Ioana.

— Ai fost vreodată la lacul Grundului?

— Am fost. e

— Şi?

Ioana nu ştia ce să răspundă.

— Te-ai uitat în el?

— M-am uitat.

— Şi ce ai văzut în lac?
— Pietre.
— Şi deasupra pietrelor?
Iar n-a ştiut ce să-i răspundă.
— Îţi spun eu: faţa ta frumoasă.

Ioana se înroşea, îşi muşca buzele şi atunci îi apăreau gropiţe în obraji. Fugea ca o căprioară, n-atingea cu picioarele desculţe decât vârful ierbii.

Anume iernase în anul acela la poalele Semenicului, în Dognecea, s-o vadă în fiecare zi. În cea de-a treia iarnă, când Ioana împlinise optsprezece ani, Gavrilă Tămaş îşi luă inima în dinţi şi-i ceru mina. Tatăl fetei, baciul Avram, nu se opuse.

Ioana era frumoasă şi zestrea şi mai şi: patruzeci de cârlani cu coarnele răsucite ca nişte arcuri de canapea. Nimeni nu ştia că plămânii miresei erau măcinaţi de oftică. Gavrilă Tămaş o crezuse fierbinte de dragoste şi în zadar a jumătăţit turma pe doctorii, n-a putut s-o salveze. A înmormântat-o pe o coastă de deal lângă Buru, la rădăcinile unui gorun. Ştiind că nu-l mai aşteaptă nimeni la sfârşit de octombrie, Gavrilă s-a lăsat de oierit şi s-a înscris la o şcoală de pădurari. A primit ocolul din apropierea gorunului; fără femeie anii au început să gonească, să semene între ei. Gorunul înmugurea, apoi îşi arunca frunzele şi, după ce se topea zăpada, înmugurea din nou.

Numai războiul l-a trezit din hibernarea în care voit se scufundase. A bătut stepele întinse, fără ridicături, cu moartea mereu în faţa ochilor: a devenit ursuz şi rău. Întoarcerea armelor împotriva celor care au ciuntit ţara l-a prins la Sfântu Gheorghe şi Gavrilă Tămaş a fost mereu în primele rânduri. La Uioara de Sus a aflat că ungurii au invadat Turda şi s-a prezentat voluntar pentru acţiunea de la Buru.

— Ţi-o fi greu, bace Gavrilă, a încercat să-i domolească elanul locotenentul Neacşu.

Luptaseră alături 29 de luni.

— M-aţi văzut pe mine vreodată obosit? Şi, în afară de asta, cunosc regiunea ca nimeni altul. Şi nici radiofonist ca mine nu găsiţi.

A urmat vizita la comandantul Diviziei, pe urmă cele trei zile de pregătire.

Ceilalţi. doi ortaci erau tot din compania lui. Puştiul, un ostaş în termen, Petre Gândea, un oltean hâtru şi şiret, şi pirotehnicianul Cazacu. Fusese inginer la o fabrică de muniţii şi nu fără pricini trimis disciplinar pe front. Era un om închis, mut, rar dacă scotea trei cuvinte unul după altul.

Lansarea în spatele frontului inamic a decurs normal: au luat legătura cu chelnerul de la „Pisica Albastră", cu ceferistul de pe podul cel vechi şi au urcat munţii. Legătura cu cei de la Câmpia Turzii o ţineau cu una, Ana. O femeie trimisă de nu se ştie cine la ocol. Numai comandantul detaşamentului, locotenentul Neacşu, nu era mulţumit de ea: ar fi vrut la Ocolul Silvic un bărbat în stare să transporte alimentele până la pisc, nu o femeie şireată, cu mers de pisică. E drept nu i-a putut „imputa nimic, ea le-a adus şi acumulatorul în locul celui descărcat din greşeală de Gândea. Din cauza lui, peste zece zile legătura radio cu Statul-Major fusese întreruptă. Lui Gândea i s-a interzis folosirea aparatelor de emisie-recepţie şi a fost însărcinat cu paza adăposturilor: îşi construise un post de observaţie printre ramurile înalte ale unui copac.

— Nea Tămaş, vino până aici! se auzi vocea puştiului. Vino repede!

Din peşteră apăru şi locotenentul.

— Ce-i?

— Ne strigă puştiul.

Porniră amândoi spre punctul de observaţie.

— Probabil a semnalizat femeia, spuse locotenentul.

— Nu cred, e vânt, domnule locotenent. Pe vânt fumul se risipeşte, nu-l putem repera.

Locotenentul era din Avrig, cu mustăţi răsucite

ungureşte şi minte de om bătrân, cu experienţă. Zilele de inactivitate îl dureau fizic.

Ajunseră la postul de observaţie şi Gândea le coborî scara de frânghie. Urcă numai locotenentul. De când fuseseră paraşutaţi în spatele frontului, locotenentul devenise sever, tipicar.

— De ce ne-ai chemat?

— Se apropie un neamţ.

Îi întinse binoclul.

Locotenentul cercetă direcţia indicată de puşti şi descoperi şi el mogâldeaţa printre copaci.

— Nu pare înarmat.

— Eu cred că s-a rătăcit, îşi spuse părerea Gândea. Merge alături de potecă.

— Poate dinadins. Dacă nu vine spre noi îl lăsăm să treacă.

Cu câteva zile în urmă puşitul observase şi o patrulă formată dintr-un subofiţer şi doi soldaţi, dar patrula nu se abătuse de la potecă şi o lăsaseră să treacă. Cel mai bun lucru era să nu se descopere, să nu-i alerteze pe nemţi. Uneori, noaptea, de pe versantul sudic se auzeau împuşcături. Tămaş îi asigurase că erau braconieri.

— Asta care vine are ghinion, spuse locotenentul fără să ia binoclul de la ochi. Vine spre noi. Pregăteşte-te…

Gândea luă carabina de pe cracă şi o puse la umăr.

— Nu se va auzi împuşcătura?

— Ba da. Dar aici sunt trei ecouri. Nu se poate stabili de unde vine. Sper să nu fie nevoie de două gloanţe.

Gândea ţinti atent, aşteptă ca neamţul să apară de după un arbore şi trase trăgaciul.

Detunătura hăui printre copaci, se auzi multiplicată de dealul de dincolo de râpă, apoi încă o dată, mai slab, dinspre răsărit.

Neamţul rămase o clipă nemişcat, fără să-şi termine pasul, duse mâna la umăr, chircindu-se, şi abia după aceea se răsuci şi căzu printre frunze. Locotenentul urmări toate

mişcările dezarticulate ale neamţului până când acesta înţepeni cu faţa spre cer.

— Gândea!

— Ordonaţi, domnule locotenent.

— Ţinteşti bine. Du-te, târăşte-l şi aruncă-l în prăpastie.

Gândea îl lăsă pe locotenent să coboare întâi, apoi sări şi el la rădăcina” copacului.

— E primul cm împuşcat de mine.

— Când ajungi la al zecelea, vii şi-mi raportezi. Executarea!

Soldatul dispăru în pădure.

Un – vânt rece făcu să vibreze crengile, şi frunzele moarte se risipiră pe jos.

— Şi eu cred că a fost unul rătăcit, spuse Gavrilă locotenentului. Sau un dezertor. În orice caz e primul care s-a apropiat de râpa noastră. Putea fi un cercetaş?

— Nu, spuse foarte sigur pe el locotenentul. Nemţii nu trimit oameni solitari în recunoaştere.

— Atunci sunt convins că era un dezertor.

— Înseamnă că şi nemţii l-ar fi împuşcat.

— Asta nu mă încălzeşte cu nimic, domnule locotenent.

— Nici pe mine. Sunt bucuros că n-a dat de noi şi că sigur nu va putea vorbi de existenţa noastră. Dacă totul merge normal, azi sau cel târziu mâine vor sosi şi cei paraşutaţi.

— Dacă totul ar fi mers normal ar fi trebuit să sosească de ieri.

— Şi noi am ajuns cu două zile întârziere la cotă.

Din desiş apăru puştiul. Avea faţa răvăşită.

— Au apărut şi alţii? întrebă locotenentul îngrijorat.

— Nu, domnule locotenent bâlbâi ostaşul. Neamţul nu e mort.

Neacşu se încruntă. Era singura variantă la care nu se gândise.

— Şi ce vrei? Să-i dăm îngrijiri medica.» >? îl împuşti şi-l arunci în prăpastie.

— Eu nu pot să omor un omfără apărare.

— Înseamnă că ai uitat de jurământu) făcut înainte de a pleca în misiune.

— Nu l-am uitat. Dar nu pot face una ca asta. E inuman.

Locotenentul privi lung faţa speriată a soldatului.

— Ascultă, soldat Gândea. Tot războiul e inuman. Crede-mă, şi eu aş prefera să construiesc case decât să omor oameni, dar acum n-am altă alegere. Înfigi baioneta în el, să nu faci mult gzomot. Executarea!

Gavrilă aşteptă ca puştiul să dispară în pădure, apoi îşi aprinse o ţigară:

— Să ştiţi, domnule locotenent, că o asemenea sarcină nu e uşoară.

— Ştiu, răspunse locotenentul cu întârziere. Îţi aduci aminte de soldaţii noştri care făceau baie în Arieş şi au fost arşi cu aruncătoare de flăcări?

— Eu n-am fost împotriva împuşcării lui. Spuneam doar că e greu de executat.

— E bine că în război ordinele se execută fără prea multă meditaţie. Poate de munca noastră de aici depinde rezultatul întregii încercuiri, O mică parte din desfăşurarea războiului e în mâinile noastre. N-avem voie să ne tocmim.

Puştiul reapăru alergând.

— N-am auzit împuşcătura! îl ţintui locotenentul.

— Nici n-am tras, spuse Gândea gâfâind.

— L-ai aruncat direct în prăpastie?

— Nu. I-am dat apă. Mi-a cerut-o pe româneşte. Locotenentul îşi pierdu răbdarea; deveni pământiu şi rosti cuvintele printre dinţi:

— Mulţi nemţi ştiu româneşte.

— Dar ăsta nu e neamţ. Avea vestonul descheiat şi i-am văzut matricola noastră. Era să fac o crimă.

ANA SE DEZMETICI CU GREU: îi secaseră lacrimile, casa i se părea străină şi ar fi vrut să stea în neştire cu coatele rezemate de tăblia mesei. Cum de a putut să doarmă cu el, să-şi înşurubeze capul sub bărbia lui, cum de a putut să-i asculte respiraţia şi nu l-a strâns de gât? I-a sucit capul cu minciuni, că a vrut să se facă sticlar, că a copilărit în Turda.

Înainte de venirea ei la ocol primise sarcini suficient de clare: să lichideze orice om care se interesează de cota 824, orice om care nit cunoaşte parola. N-avea nici măcar justificarea că nu i-a cerut parola. Cu ce a orbit-o de i-a încolăcit gâtul, că s-a lipit, de el? Neamţul, şiret, nu s-a dat de gol la sosirea patrulei: a pus-o chiar să se dezbrace, să-i fie mai uşor după plecarea soldaţilor. A avut chiar tăria să-i zâmbească după ce l-a pălmuit. Fără îndoială cu asta i-a adormit vigilenţa. Cu asta şi cu felul cum arăta. Dar nu arăta deloc bine: dimpotrivă, acum încercând să-şi aducă aminte de el i se păru respingător. Trebuia neapărat să-i anunţe pe cei de sus. Ascunse puşca sub saltea, închise uşa şi porni spre cascadă.

Fumul focului încropit nu se înălţă spre cer, ci se risipi în desiş, înotând deasupra ierburilor. Mai târziu, vântul îl destrămă şi mai mult. Înciudată că nu-i poate anunţa pe cei de la Râpa Dracului, fu nevoită să încarce rucsacul cu alimente şi s-o ia pieptiş spre creste. Numai să nu ajungă prea târziu. Neamţul o înşelase. Nici măcar intuiţia feminină nu i-a fost de niciun folos. Poate şi faptul că vorbea perfect româneşte a derutat-o. Era totuşi bucuroasă că i-a ars hainele: îmbrăcat civil, ar fi putut să-i înşele şi pe cei de sus. Aşa cel puţin vor şti cu cine au de-a face. Drumul spre râpă îl cunoştea bine; îl mai îndrepta cu scurtături, numai din cauza rucsacului trebuia să facă mici halte, să-şi tragă sufletul.

Ajunse la ţintă după apusul soarelui; coborî spre peşteră sprijinindu-se de frânghia legată de rădăcina unui gorun imens, cu frunzele ruginite.

Strigă parola şi apăru pirotehnicianul.

PE DUN ARE AN U L-AU TRANSPORTAT cu greu până în peşteră. L-au coborât înfăşurat într-un cearşaf pe frânghii şi l-au întins pe un prici. Felinarul de furtună abia lăsa să i se vadă trăsăturile.

— Nici acum nu şi-a revenit? întrebă locotenentul nerăbdător.

Vântul îi purtă vocea până în adâncurile neumblate ale grotei. Din cauza curentului, flacăra lămpii fila, deformând umbrele celor din apropiere.

— Nu, domnule locotenent, îi răspunse Gavrilă. Cred că a pierdut mult sânge. Se aplecă asupra rănitului şi-i descheie uniforma. Descoperi o tăietură în dreptul inimii. Da uniforma asta a mai fost sfâşiată o dată…

Locotenentul privi şi el ruptura îmbibată cu sânge.

În clipa aceea apăru şi Ana: era transpirată, moartă de oboseală. Abia îşi trăgea sufletul. Pirotehnicianul o ajută să-şi scoată rucsacul şi nu se lăsă impresionat de gâfâiala ei. O întrebă direct, de parcă distanţa de unsprezece kilometri ar fi parcurs-o cu tramvaiul:

— Ce ne-ai adus, domnişoară?

— Ca de obicei.

Se rezemă de peretele de stâncă în dreptul felinarului. Flacăra o lumina ciudat, aducea cu o statuie albă de ipsos. Când se obişnui cu semiîntunericul îl descoperi pe Dunăreanu. La început nu-i veni să-şi creadă ochilor, apoi încremeni şi un rictus nervos o desfigură. N-avu putere să ţipe, deschise doar gura, pe urmă, cu un efort de care nu se mai credea în stare, se dezlipi de zid şi fugi spre prici.

Îl prinse pe Dunăreanu de uniforma plină de sânge închegat şi începu să-l zgâlţâie. Capul acestuia căzu într-o parte ca şi cum s-ar fi dezlipit de corp. Locotenentul şi Gavrilă abia reuşiră s-o îndepărteze de cel împuşcat.

— Ai înnebunit! o cuprinse Neacşu de umeri, apoi o îmbrânci spre peretele grotei.

Ana îşi pierdu echilibrul, căzu în genunchi, nu pricepu atitudinea celor doi şi se ridică agresivă. Vru să alerge din nou spre Dunăreanu. Tămaş îi tăie calea:

— Ce-i cu tine? Ţi-ai pierdut minţile? Nu vezi că e rănit?

— Împuşcaţi-l! ţipă ea ieşită din minţi. E neamţ împuţit! Din cauza lui am urcat muntele, să vă previn. Voia cu tot dinadinsul să urce la Râpă. Se zbătu în braţele lui Tămaş. Împuşcaţi-l!…

— Îl confunzi femeie, încercă s-o liniştească locotenentul. E ofiţer român… îl aşteptăm de câteva zile. E omul trimis de Statul-Major.

— Vă trişează! îl cunosc bine. Ieri seara a vrut să mă tragă de limbă. Nu e omul pe care îl aşteptaţi. A avut şi haine civile…

— Nu ţipa „o zgâlţâi locotenentul. Dacă eşti» isterică, du-te acasă. Cunoaşte parola, înainte de a leşina mi-a vorbit de viaduct.

Ana îşi lăsă capul în piept. Cum a reuşit acest imbecil să-i ducă pe toţi de nas? Cum să-i lămureacă, să-i convingă că au de-a face cu un spion? Tremura din tot corpul şi o năpădiră sudorile reci.

— Ce-i cu tine? încercă s-o descoase Gavrilă. Parcă ai fi apucată! îl cunoşti mai de mult?

— De o zi. De când a dat târcoale ecolului. Eu zic să-l verificaţi bine.

Era tot ceea ce socotea că putea să adauge.

— Lasă tu asta în seama noastră, i-o aruncă locotenentul. Ne-a spus câteva cuvinte şi despre tine.

Ana păli şi trebui să se rezeme de perete să nu cadă. Cine ştie ce-o fi spus spurcatul? Poate a amintit de cascadă şi de noaptea petrecută împreună.

— Şi ce-a spus? întrebă speriată şi-şi muşcă buzele.

Răspunse Gavrilă în locul locotenentului:

— N-am înţeles prea bine, că a leşinat. Ne-a spus că…

— Minte! îngână Ana.

— Cum adică minte? tresări Gavrilă. Nici nu ştii ce voiam să spun şi spui că minte.

— N-are importanţă. V-am spus că-l cunosc. Minte tot timpul.

— Gândeşti ca o găină, dădu Govrilă din mâini. Mai bine ajută-ne să-i schimbăm bandajul. Pe urmă o să-l ducem jos.

— Unde jos?

— Cum unde? La tine!

— La mine nu-i în siguranţă. Au început nemţii să dea târcoale ocolului. Mai bine ţineţi-l aici.

— La tine are o şansă să supravieţuiască, aici n-are niciuna. Şi dacă se întâmplă ceva, semnalizezi. Hai, se aplecă la urechea ei, locotenentul e foarte supărat pe tine.

— De ce?

— Îţi spun eu altă dată. Şi nu mai pune întrebări, nu vezi că moare?

Ana îşi scoase broboada:

— Spirt aveţi?

— Ai noroc că nu l-am băut pe tot.

— SUS MÂINILE! se auzi din deschizătura grotei şi toţi se întoarseră într-acolo. Proiectat pe cerul roşiatic, un individ îmbrăcat într-o scurtă de piele ţinea o armă întinsă spre ei. Mai sus mâinile, locotenentule, şi dacă te mai retragi un pas, trag! Şi tu, aia cu fustă!

— Nu vezi, moare un om! îşi reveni Ana şi arătă spre prici.

David îl recunoscu pe Dunăreanu: vorba îi deveni şi mai aspră.

— Cine l-a împuşcat?

Întrebarea suna. ca o ameninţare. Nebunul cu scurta de piele era cu degetul pe trăgaci, nu părea omul cu care să te tocmeşti. Locotenentul socoti că e de datoria lui să-i dea lămuriri.

— Noi. Omul cu scurta de piele întoarse arma spre el

Nu trage până nu mă asculţi până la capăt. Era îmbrăcat în uniformă germană, nu puteam să-l lăsăm să se apropie de noi.

Omul cu scurta de piele scrută feţele celor din grotă.

— Voi cine sunteţi? Şi pentru că nu-i răspun se nimeni, adaugă: Şoimii?

— Pleşuvi, răspunse cu un oftat locotenentul.

— Atunci de ce dracu' nu vorbiţi! se înfurie David. Aruncă arma şi se repezi la prici, îngenunche în faţa lui Dunăreanu şi-i şterse transpiraţia de pe frunte.

— Ioane!... Ioane, ce-i cu tine? Se întoarse spre Ana. E grav?

Ana. impresionată ele îngrijorarea bărbatului cu scurta de piele, răspunse cu întârziere:

— Nu ştiu. Numai un doctor ar putea să ne spună.

— Şi de ce n-aţi adus un doctor?

— Pentru că primul medic e la 15 kilometri de aici. Dar nu distanţa ne impresionează, ci doctorul: e german. Lucrează la spitalul militar din Buru.

Locotenentul, care ridicase arma aruncată de David, deveni agitat:

— Fraţilor! asta e arma lui Gândea. Se postă în faţa lui David.

— De unde o ai?

David îi răspunse fără să-şi ia privirile de la Dunăraenu:

— O avea un flăcău în pădure.

— Şi ţi-a dat-o el?

— Nu. I-am luat-o să nu facă prostii.

— Sper că nu l-ai omorât? întrebă îngrijorat locotenentul.

— Nu. L-am îndoit puţin. Dar nu vă temeţi, îşi revine. Locotenentul se întoarse spre Gavrilă.

— Du-te şi ad. a-l aici.

— Îl găseşti undeva într-un copac, îi spuse David. Numai să nu fi căzut, că nu prea stătea pe picioare. Întinse

mâna spre locotenent: Mă numesc David. Am fost trimişi de Statul-Major.

— Înseamnă că ştii şi când va trebui să acţionăm la Viaduct.

— Bineînţeles.

ÎNCĂ ÎN NOAPTEA ACEEA îl transportară pe Dunăreanu în casa Anei: era o noapte fără lună, – cu vânt, trebuiră să pipăie întunericul, să încerce fiecare pas, mai ales la coborâşurile abrupte. Gavrilă avea tot timpul senzaţia că aude paşi în urma lui; îl ruga pe David să oprească, să tragă cu urechea. În urma lor se răsturnau doar pietre dislocate de paşi şi se auzea vântul jucându-se printre crengi. Ana, care cunoştea drumul, mergea înainte, încerca să lumineze poteca cu lămpaşul de furtună, dar mai mult îi încurca pe cei doi împovăraţi.

Ajunseră la ocol mult după miezul nopţii şi Gavrilă înjură că trebuia să facă şi drumul întors.

În casă, David cercetă rana lui Dunăreanu şi se mai linişti puţin: glonţul îi perforase umărul stâng, dar nu-şi putu da seama dacă îi sfărâmase şi rotula sau nu. În orice caz, glonţul rămăsese undeva în omoplat, în spate nu avea nicio rană.

— Doctorul trebuie neapărat să-i scoată plumbul, să nu facă vreo infecţie. Spuneai că există doctor la Buru.

— La spitalul militar german.

Încercă să-i potrivească perna sub ceafă lui Dunăreanu.

— Cum adică spital militar? Comuna abia a fost ocupată de ei de vreo două săptămâni.

— Au improvizat unul în clădirea şcolii. Răniţii de pe front sunt aduşi direct aici.

— Atunci e simplu. Invităm unul să-l opereze.

Ana îl privi ca pe un smintit.

— Crezi că va veni un medic german să vindece un ofiţer român?

— Dacă-l rugăm frumos o să vină, zâmbi David.

Ana nu-i mai răspunse: răcori fruntea lui Dunăreanu cu o cârpă muiată în apă.

David, să nu adoarmă, perie uniforma germană, apoi o încercă.

— Îmi stă bine ca subofiţer german?

Ana ridică ochii spre el şi tot sângele îi năvăli în tâmple: Dacă n-ar fi ars hainele lui Ion, acum. ar fi fost sănătos. Mormăi ceva neinteligibil şi şterse din nou fruntea transpirată a rănitului.

— De ce nu se trezeşte din leşin?

— Acum nu-i leşinat: doarme. Nu mi-ai răspuns dacă-mi stă bine uniforma.

— O să-ţi aducă ghinion. Proprietarul ei adevărat a murit străpuns de o baionetă. Ion a fost împuşcat urmează să fii înjunghiat şi dumneata.

— Nu te teme. Mi s-a ghicit în cafea că o să mor de bătrâneţe „Va fi o moarte plicticoasă, cu miros de luminare, şi o să mă jelească cel puţin treizeci de femei. Tu o să plângi?

— Numai femeile proaste plâng după bărbaţi.

— Am înţeles: ai vrut să-mi comunici că eşti deşteaptă. Tot în cafea mi s-a prezis că o să am de-a face numai cu femei deştepte. Ai ceva de mâncare?

Pe faţa Anei răsări un zâmbet: în ultima vreme nu avusese decât oaspeţi nemâncaţi.

— Găseşti în dulapul de lângă plită. Slănină şi pâine.

— Voi, ardelenii, atâta aveţi: slănină şi pâine.

Mâncă totuşi pe săturate. Când termină, se întoarse spre Ana, care continua să răcorească fruntea lui Dunăreanu.

— Dacă aş şti că m-ai îngriji şi pe mine la fel, zău dacă nu m-aş lăsa împuşcat. Tu cine eşti?

Întrebarea suna ciudat. Ana îi răspunse într-o doară:

— Ana.

— Numele nu-mi spune nimic. Cine eşti şi ce cauţi aici?

— E un interogatoriu?

— Nu. Sunt doar curios.

— Cea care ţi-a ghicit în cafea nu era profesionistă. Curioşii mor repede.

— Chiar cu acest risc vreau să-mi răspunzi la întrebare.

— Am fost trimisă ca şi tine.

— Tot de generalul Florescu?

— Nu.

— Atunci de cine?

— De tovarăşii de la Turda.

— Bănuiesc că n-are niciun rost să întreb cine sunt „tovarăşii de la Turda”. Cu ce te ocupi?

— Sunt tehniciană la fabrica de sticlă. Mi s-a spus că vor veni soldaţi români la Râpă şi trebuie să-i ajut. Ajunge atâta?

— Pentru prima întâlnire, da.

— Păi, alte întâlniri n-o să avem. Eu ţin legătura cu domnul locotenent Neacşu.

— Nu mă gândeam la întâlniri oficiale.

— Eu tot la cele neoficiale mă refeream.

— Nu m-am înşelat: eşti deşteaptă.

— La mine nu ţin complimentele.

— Nu era un compliment. Era o constatare.

— Unii îmi spun că sunt frumoasă tot ca o constatare, dar tot la compliment se gândesc. Şi ca să nu mai discutăm despre asta îţi fac o mărturisire. M-am logodit cu prietenul dumitale cu nume de fluviu.

David ridică spivâneenele a mirare.

— Cu împuşcatul? Al dracului căpitan. Pe mine m-a trimis pe versantul celălalt, unde n-am întâlnit decât nemţi.

— Coborând după doctor vei avea ocazia să cunoşti şi versantul acesta. Te vei întâlni cu şi mai mulţi nemţi.

— Nu te-ai exprimat corect gramatical: îi *vom* întâlni.*

— Cobor şi eu?

— Bineînţeles.

— Şi ce se întâmplă cu Ion?

— Nimic. Se odihneşte.

— Şi dacă vine cineva?

— N-are ce să-i facă. E bolnav, are febră… îl cunosc bine pe Dunăreanu. Se descurcă şi mort.

— Şi eu cu ce te pot ajuta?

— Îţi spun. Eu fac rost de doctor. Şi dacă dintr-un motiv sau altul n-aş mai putea urca, e nevoie de cineva să-i arate doctorului drumul.

LOCUITORII DIN BURU stăteau ascunşi în case şi priveau de după perdele forfota din stradă: camioane militare maghiare răscoleau colbul uliţelor, şenilele tancurilor sfărâmau trotuarele din cărămidă arsă.

Ana şi David apărură pe strada principală imediat după răsăritul soarelui.

— Eu cred că ar fi fost totuşi mai bine să nu fi venit în uniformă germană. S-ar putea să te legitimeze.

— E posibil. Dar îmbrăcat civil aş fi fost legitimat sigur. M-am gândit să te duci tu la doctor.

— Şi să-l rog să vină cu mine?

— Să-l obligi!

— Tu eşti mai impunător.

— Fără îndoial. Dar eu nu pot intra.

— Şi eu cum să intru?

— Ca o soră. Ca o asistentă medicală. Sper că ştii germana.

— De aceea am fost aleasă pentru această muncă. Dar în calculul tău există o greşeală. Aici posturile de surori sunt deţinute de maici. Călugăriţe catolice din nu mai ştiu ce ordin.

— Locuiesc în spital?

— Nu. În casa parohială de lângă biserică.

— Atunci e simplu de tot. Facem rost de o uniformă de-a lor şi gata.

— Pentru tine totul este simplu.

— Asta e o lege. Orice lucru complicat trebuie rezolvat simplu. Cât mai simplu. Oul lui Columb sau, mai bine zis, nodul Gordian.

— Nicio călugăriţă nu-ţi împrumută costumul să-l spurci.

— Trebuie să existe şi pentru asta o soluţie.

— Eu ştiu una. Stai trei ani şi te călugăreşti. Altminj ieri nu.

— Dacă eşti foarte credincioasă, te călugăreşti în trei minute. Şi ţie oricum îţi stă bine în negru.

— Ai găsit o soluţie să-mi faci rost de o sutană?

— Şapte. Mi-e greu să aleg pe cea bună din cele şapte... Am ales. Mergem până la parohie şi mă. aştepţi în faţa bisericii.

Pe mijlocul străzii trecură două amfibii. Pe prima era desenată o broască caraghioasă, cu ochi exageraţi de mari.

ÎN CHILIA BOLTITA DIN SPATELE BISERICII o călugăriţă tânără învârtea mătănii. În faţa ei, un crucifix de argint sclipea în bătaia flăcării tremurate a unei luminări, dar ea, ţinând ochii închişi, nu vedea acest joc al luminii. Tresări abia când auzi uşa trântită în urma lui David. Se întoarse cu gândul să-l dojenească pe cel intrat atât de zgomotos, dar văzând un subofiţer neamţ cu faţa pioasă, privi întrebătoare spre el.

David îşi închise evlavios pleoapele să pară cât mai cucernic. Spuse rar, cu o voce scăzută, aşa cum se cuvenea, într-un locaş sfânt.

— Aş vrea să vorbesc cu stareţa.

Îşi lăsă capul în pământ ca şi cum lespedea de marmură de sub picioare l-ar fi interesat foarte mult. Erau dale imense, tocite de paşi.

Călugăriţa opri frecatul bilelor de alabastru şi se răsuci pe scaun să vadă mai bine faţa subofiţerului. Ochii senini ai soldatului inspirau încredere.

— Stareţa Matilda e la spital, *Herr Unterofitzier*. Dar

cum; aţi ajuns aici tocmai la ora de reculegere de dimineaţă?

— Pe uşa asta, arătă David spre uşa din spatele lui.

Răspunsul suna naiv, călugăriţa îşi permise un zâmbet.

Avea faţa rotundă, de om bine hrănit, şi strungăreaţă. Ochii cenuşii, inexpresivi păreau doi nasturi.

— Dacă reveniţi pe la ora prânzului o găsiţi şi pe stareţă şi pe părintele Müller.

— Din păcate nu mai pot reveni. Sunt foarte grăbit. Peste o oră mă duc pe front.

— Îmi pare rău, *herr imierojitzier*. Bănuiesc că aţi vrea să vă reculegeţi. Eu nu vă pot ajuta?

— N-am îndrăznit să vă rog să-mi faceţi această favoare.

Călugăriţa închise ochii, privi printre pleoape tavanul înnegrit de fumul lumânărilor şi rosti aproape în şoaptă:

— Spune fiule.

Textul ecleziastic suna straniu în gura unei tinere şi David se forţă să nu izbucnească în râs. Ar fi vrut să afle cum a ajuns grăsana din faţa lui să se călugărească. Răspunse reţinut la întrebare:

— Nu ştiu cum să încep…

Sora îi zâmbi din nou ca să-i dea curaj. Avea capişonul tras până la sprâncene, nu i se bănuia culoarea părului. După faţa ei albă, David o bănuia blondă.

— În faţa logodnicelor lui Cristos nu trebuie să-ţi pierzi curajul. Spune fiule.

David îşi plecă fruntea, compuse o faţă cucernică şi spuse pe ton rugător:

— Vă rog să vă dezbrăcaţi.

Mâna cu mătănii a călugăriţei rămase suspendată în aer şi ea uită să-şi mai închidă gura. În strungăreaţă ar fi încăput o ţigară.

— Pleacă de aici, satană!…

David prevăzuse izbucnirea ei şi tonul ridicat. Făcu

un pas spre ea:

— V-aş ruga să nu faceţi scandal! Şi să ştiţi că eu nu glumesc. Şi ca să fie mai convingător îşi scoase pistolul. Dacă îmi promiteţi că nu încercaţi să fugiţi, mân uit în tavan. N-am nevoie decât de sutana asta neagră.

ANEI, CARE AŞTEPTA ÎN FAŢA BISERICII, David i se părea un om foarte ciudat: îl dezarmase pe Gândea, despre care toţi spuneau că are un auz de pisică, îi surprinsese pe toţi în grotă, fără ca cineva să-l fi auzit venind, şi pe deasupra glumea de parcă ar fi fost în vilegiatură, şi nu într-o misiune foarte importantă. Pentru prietenul lui ar fi fost în stare să-i omoare pe toţi cei din peşteră. Cu toate astea era un naiv: cum o să primească cu împrumut o sutană de la maici?

David apăru surâzător din spatele bisericii, cu un pachet sub braţ.

— A mers uşor?

— Da. Stareţa şefă a fost foarte drăguţă. Când a auzit că sunt grăbit n-a mai coborât în depozit. Mi-a oferit costumul ei.

ÎMBRĂCATĂ ÎN CĂLUGĂRIŢĂ, Ana pătrunse uşor în incinta şcolii transformate în spital. Santinela de la poartă chiar îi răspunse la salut şi o urmări cu ochii sclipind. Pe coridorul pavat cu dale de piatră, noii veniţi n-avuseseră timp să strângă planşele anatomice de pe pereţi şi nici măcar pozele domnitorilor români. Bolnavilor cărora nu le mai ajunseseră paturile de campanie din clase, li se aşternuseră saltele lângă pereţi; aşteptau cu gamelele întinse să li se aducă ceaiul.

Din capătul coridorului, Cuza-Vodă urmărea forfota sanitarilor.

Ana călca în vârful picioarelor şi tresări când o călugăriţă îi tăie calea.

— Stareţa ne-a promis patru maici pentru astăzi. E zi de operaţie.

Ana, să nu pară străină de activitatea călugăriţelor,

inventă un răspuns posibil.

— Sunt pe drum. Au participat la liturghia de dimineaţă închinată răniţilor.

Asistenta strâmbă din nas:

— Ar fi făcut mai bine dacă ar fi schimbat bandajele în loc să asculte liturghia. Vino în salonul patru.

— Întâi trebuie să mă duc la medicul şef să-i comunic ceva foarte important. Unde-l găsesc?

— În cancelarie.

Abia după ce pătrunse în cancelarie îşi dădu seama că încăperea fusese amenajată ca sală de operaţie. Aplecat asupra unui lighean, un individ gras, doar în cămaşă, se spăla pe mâini.

Ana trase uşa după ea şi răsuci cheia în broască. Surprins de zgomot, doctorul întoarse privirile:

— Ce faci, soră?

— Am închis uşa.

— Asta am auzit. De ce?

— Vreau să nu fim deranjaţi.

Doctorul se întoarse complet spre ea s-o identifice: nu, pe sora asta n-o mai văzuse în spital. Nu se putea să n-o fi remarcat. Uită să-şi şteargă degetele groase. pe prosop.

— De ce să nu fim deranjaţi? zâmbi. Cine ştie ce-i poate trece unei femei prin minte.

— Pentru că am venit să vă iau.

Deci nu e vorba de ceea ce gândise el.

— Şi atunci de ce ai închis uşa?

— V-am mai spus: să nu fim deranjaţi până a lămuresc.

Abia în clipa aceea realiză spusele călugăriţei.

— Cum adică să mă iei? Peste un sfert de oră încep operaţiile.

— Le-am contramandat.

— Vorbeşti prostii! în spitalul acesta numai eu pot contramanda ceva. Am s-o rog pe stareţă să nu mai trimită

nebune la spital. Deschide uşa!

— Cu un ton mai jos, domnule doctor! Nu vreau să vă răpesc plăcerea de a opera. Am un prieten şi-l tăiaţi pe el.

Doctorul făcu un pas spre Ana şi ea scoase de sul) mânecile largi ale sutanei un pistol. Doctorul, luat prin surprindere, încremeni.

— Pe cuvântul meu dacă înţeleg ce vrei…

— V-am spus foarte clar: am un prieten şi trebuie operat.

Doctorul încercă să fie conciliant. Pistolul din mâna femeii îl deranja.

— Adu-l aici.

Ana împrumută felul de a vorbi al lui David:

— Nu este obişnuit cu transportul. Şi, de obicei, se operează acasă.

Fără îndoială călugăriţa îşi pierduse minţile. Cum adică „de obicei se operează acasă?" întrebă cu timiditate, să n-o incite:

— Se operează des?

— De când e cu mine, prima oară.

— Am o propunere, draga mea. Du-te undeva într-un salon, culcă-te şi vin să te vindec. Eşti surmenată.

— Credeţi că sunt nebună?

— Sunt convins. Cum ai ajuns aici?

— Am să vă explic pe drum. Doctorul făcu un pas spre ea: Nu mişcaţi că trag!

Doctorul curmă pasul.

— Lasă jucăria. Am altceva pentru tine. Un iepuraş: nu face nici zgomot şi are şi blăniţă, ochişori… De unde ai jucăria asta urâtă?

— De la armata română, domnule doctor. Îmbrăcaţi-vă! îmbrăcaţi-vă, am spus!

— Nu vrei mai bine să te rogi pentru sănătatea bolnavilor?

— Mai bine mă rog pentru sufletul dumneavoastră ca să ajungă în rai. Hainele pe care le port sunt de împrumut,

îmbrăcaţi-vă!

În clipa aceea se auziră bătăi în uşă. Doctorul tresări şi pentru o clipă faţa i se lumină, întrezărind posibilitatea de a scăpa de intrusă. Bătăile se repetară mai tare.

— Spuneţi că sunteţi ocupat, îi şopti Ana. Dacă nu, trag.

Probabil expresia feţei spunea mai mult decât cuvintele rostite de ea. Strigă spre uşă:

— Lăsaţi-mă în pace, sunt ocupat!

— Vă mulţumesc, domnule doctor. Şi acum spuneţi-mi de ce instrumente aveţi nevoie pentru operaţie?

Doctorul hotărî să lungească conversaţia, să afle precis dacă într-adevăr vine din partea cuiva sau e pur şi simplu nebună. De o nebună era mai uşor să scape. Auzise o mulţime de zvonuri că în munţii din spatele comunei au fost lansaţi paraşutişti, dar nimeni nu ştia nimic precis, Cei de la Comandament negau existenţa românilor în spatele frontului, dar faptul că toate drumurile erau împânzite de patrule dovedea contrariul.

— Am întrebat de ce instrumente aveţi nevoie?

— Depinde de operaţie.

— A fost împuşcat în piept.

Doctorul îşi împreună sprâncenele:

Pieptu-i mare. Unde?

Ana arătă un punct lângă umăr:

— Cam aici.

— Aha, sub claviculă. Plămânul a fost atins?

Ana îşi pierdu răbdarea:

— Nu ştiu. Nu mă pricep la anatomie. Şi cred că e timpul să ne grăbim! De ce instrumente aveţi nevoie?

— Fără să văd rana nu ştiu.

— Atunci vă spun eu. Le luăm pe toate! Altceva ce mai trebuie?

— De unde să ştiu? V-am mai spus: depinde de rană.

Ana ridică vocea:

— A fost împuşcat cu un tun. Rană mare, febră mare,

dureri mari! Ridică ţeava, pistolului spre el. Vă daţi seama că nu am ce pierde! La cea mai mică mişcare în plus, trag! Luaţi-o înainte!…

Doctorul îşi dădu seama că numai ieşind din cancelarie putea scăpa. Un semn discret unui subaltern, o aplecare bruscă spre un bolnav de pe coridor, eventual o ciocnire voită cu o soră, sau-cine ştie ce se mai putea ivi. Aşteptă ca sora, să deschidă uşa şi să-i facă semn că poate porni.

— Puneţi-vă vestonul.

Femeia nu era nebună: ştia că în cămaşă nu-l putea scoate, pe poarta spitalului. Îşi puse toată nădejdea în drumul până la poartă.

Ana ieşi imediat în urma lui pe coridor. Vlad Ţepeş, cu ochii adumbriţi de sprâncenele lui groase, îi urmări din tablou. Cei câţiva sanitari care se învârteau printre răniţi îşi plecară fruntea în faţa doctorului. Le răspunse ostentativ la salut şi călcă aspru pe călcâie, să atragă atenţia asupra lui. Dar cei de pe coridor nu le dădură nicio atenţie, mai ales că un bolnav cu faţa strivită cerea să fie împuşcat.

În faţa clădirii, doctorul descoperi un subofiţer neamţ fumând. Îi făcu eu ochiul şi dintr-un singur salt se ascunse în spatele lui. Era ultima lui. şansă să scape de femeia îmbrăcată în călugăriţă. Spre mirarea lui însă, subofiţerul îl prinse de braţ şi-l strânse cu atâta putere încât, fără să vrea, scoase un geamăt.

— Fii cuminte, domnule doctor! îl ameninţă subofiţerul. Domnişoara te face ciur. O cunosc de mult. Ultima oară a lichidat un spital întreg.

DUPĂ PRIMUL KILOMETRU DE URCUŞ, doctorul începu să se vaite:

— Împuşcaţi-mă! nu mai pot să urc. Sunt cardiac.

Să-l liniştească, David îl luă de braţ.

— O să mergem încet, domnule doctor. Eu sunt mai interesat de sănătatea dumneavoastră decât

dumneavoastră înşivă. Făcând un atac de cord, deveniţi martir. Şi eu n-am nevoie de un martir, ci de un chirurg. Prietenul meu poartă un plumb în el de aproape douăzeci şi patru de ore. Vă mărturisesc, nu mă pricep la medicină, dar cred că nu e bine să ai. sub piele un glonţ de carabină. Şi, ca doctorul să nu aibă timp să reflecteze asupra efortului pe care-l făcea, continuă conversaţia. De unde sân te şi, domnule doctor?

Doctorul îi răspunse între două gâfâieli:

— Din Oranienburg.

Ana, îngrijorată de soarta lui Dunăreanu, se scuză şi vru să o ia înainte. Doctorul o reţinu pentru o clipă.

— Am nevoie de apă clocotită. Şi în vasul în care vei dezinfecta instrumentele e bine să fierbi întâi un pumn de cenuşă. Uneori leşia e mai bună decât spirtul.

Soarele bătea pieziş, alungindu-le umbrele zdrenţuite de tufişuri. La primul popas priviră în urma lor: drumul unduia ca un şarpe argintiu.

— Păi, nu era mai bine, domnule doctor, dacă rămâneaţi în Oranienburg? Bănuiesc că la vârsta dumneavoastră aveaţi şi cabinet.

— Clinică, sclipiră ochii doctorului. Clinică cu 20 de paturi. Înainte de război, domnule, petreceam verile în Alpi, iernile în ţările din sud. Fiul meu terminase arhitectura când s-a înrolat. Visase să construiască oraşe şi a ajuns un biet artilerist. A învăţat să distrugă ştiinţific.

— Şi de când n-aţi mai fost acasă?

Doctorul închise ochii şi deveni melancolic:

— De când au început bombardamentele mari. De 17 luni. Vă rog să mai stăm puţin, să-mi trag sufletul. N-am voie să fac eforturi. Cu un an în urmă am avut un preinfarct. Răsuflă de câteva ori adânc şi schimbă vorba. La dumneavoastră cum funcţionează poşta?

Pe David întrebarea îl surprinse. Răspunse evaziv:

— Nu ştiu. Eu nu primesc scrisori.

— A noastră funcţionează groaznic. Uneori luni de

zile nu primesc nimic alteori mi se înmânează zece scrisori deodată. Toate de la nevasta mea. Le citesc pe rând, una pe zi. Ştiţi ce forţă morală trebuie să ai să ţii scrisorile în sertar şi să nu le citeşti pe nerăsuflate? E drept, nevasta mea îmi scrie pe scurt, banalităţi, mărunţişuri: „Ieri n-am găsit la piaţă decât cartofi. Mici, de Pomerania. În drum spre casă m-am întâlnit cu doamna Weber. Purta doliu. N-am îndrăznit s-o întreb după cine. Soţul ei murise în 41, băiatul cel mare în 42. Probabil a murit fratele ei detaşat în Franţa. Dacă te întorci acasă n-o să recunoşti centrul oraşului: *Herbertstrasse* a fost rasă după bombardamentele din săptămâna trecută. Au transformat-o într-un morman de ruine”. Şi termină fiecare scrisoare aşa: „Fii atent să nu răceşti”. Şi asta în august, domnule! Mă tem să n-o fi luat-o razna…

După o altă oră de mars au făcut încă un popas: doctorul respira greu, îşi descheie toţi nasturii cămăşii şi ceru voie să stea întins pe spate.

— Dacă mai urcăm mult, n-o să vă fiu de niciun folos. Uitaţi, domnule, cum îmi tremură mâna. Întinse palma aproape de faţa lui David să se convingă şi el. În ultimul timp îmi amorţesc tot mai des mâinile. Înseamnă că ceva nu e în regulă cu circulaţia periferică. În Donbas am operat odată cu bisturiul legat de degete. Nu putem să-l ţin în mână.

David îl lăsă să vorbească. Ştia din experienţă că numai oamenii disperaţi fac destăinuiri unor străini.

— Înainte ca domnul Messerschmidt să-şi fi construit fabricile de avioane la Oranienburg, locul meu natal a fost cel mai liniştit oraş din toată Germania.

— Nu mai vorbiţi, că vă obosiţi şi mai mult.

— Ştiu, dar mi-e mult mai greu să tac. În cei patru ani de front a trebuit să tac tot timpul. Mi-a fost teamă să vorbesc faţă de asistenţi, faţă de colegi. Delaţiunea a devenit o profesie, domnule. Şi avansările şi permisiile depind de numărul notelor informative pe care le înaintezi.

Când n-ai nimic de relatat, inventezi. Spui că doctorul Hansmüller a pus în ghips mâna unei rusoaice, că doctorul Saltzmann foloseşte mai multe anestezice decât ar fi necesar. Eu, domnule, chiar când sunt singur în dormitor mi-e teamă să gândesc urât despre Hitler. Nu e îngrozitor să fii nevoit să-ţi cenzurezi gândurile? Să te supui unui ordin tâmpit? Am învăţat să scriu nimicuri: aici au înflorit pomii, din cauza bombardamentelor păsările au părăsit oraşul. În ziua când s-a rupt frontul la Stalingrad am scris o scrisoare. Suna cam aşa: Oraşul de pe Volga a îmbrăcat o manta de nea şi ninge întruna cu fulgi mari, ca în iarna când ne-am căsătorit. Mai avem mult până la destinaţie?

— Nu, domnule doctor. Asta a fost ultima haltă.

— Atunci să ne mai odihnim puţin.

Cum stătea întins pe iarbă, cu ochii închişi, lui David i se făcu milă de el. Îl privi cum îi tremură fălcile, cum îi apar broboane de sudoare pe frunte.

Ajuns la ocol, doctorul mai ceru voie să se odihnească puţin.

— Acum, în starea în care mă aflu oricum nu pot face nimic. Trebuie să-mi revin. Bolnavul văd că doarme şi somnul e cel mai bun medic. Numai oamenii fără nimic grav dorm când au plăgi deschise. De altfel, împuşcătura nu doare. Rana se produce atât de brusc, încât nervii scurteircuitaţi nu mai transmit durerile în creier. Locul amorţeşte, durerea e surdă, ca o nevralgie.

Adormi brusc şi începu să sforăie.

— Ar fi trebuit să găseşti un doctor mai sănătos, cu nervii mai tari, spuse David dojenitor. Ăsta, dacă nu avem grijă de el, poate să moară în timpul operaţiei.

Ana se dezvinovăţi:

— Era singurul pe care l-am întâlnit în spital.

David îl trezi pe doctor încă înainte de a se întuneca: acesta îşi recăpătase culoarea rozalie a feţei, deveni sprinten. Întâi verifică sterilitatea bistunelor şi abia după aceea îl cercetă pe bolnav.

Dunăreanu se trezise şi el, lăsă ca doctorul să-i pipăie rana.

— Dacă nu face nicio complicaţie, în două zile e în picioare.

— Păi, să nu facă! ordonă David. Asta depinde de dumneata!

— Nu, domnule. Asta depinde numai de el. Am mai operat un român odată, la Krivoi Rog. Un brand a explodat în apropierea lui şi i-a perforat toate maţele.

— Dacă povestirea e lungă, ne-o spuneţi după operaţie, îl sfătui David.

În clipa aceea de afară se auziră voci, după aceea paşi pe scările cerdacului.

David puse siguranţa la uşă şi scoase pistolul:

— Sper că ştiţi ce aveţi de făcut dacă mai vreţi să citiţi scrisori de acasă.

— Ssst, făcu Ana şi-şi lipi urechea de uşă. Recunoscu vocea lui Karl. E o patrulă care a mai trecut pe aici. Nu trebuie să-i lăsaţi în casă.

Soldaţii de afară ajunseseră în dreptul uşii şi rămaseră câteva secunde nemişcaţi. Probabil trăgeau cu urechea să perceapă zgomotele din casă. Şi Dunăreanu întoarse privirile spre intrare.

În cele din urmă se auziră bătăi în uşă. Doctorul îşi puse vestonul, dar nu-şi încheie nasturii.

— *Kniedige frau*! se auzi de afară vocea lui Karl după ce încercă clanţa. Hei, *knedige frau*!…

Doctorul se apropie de uşă şi o crăpă. Simţi între coaste ţeava pistolului lui David.

Karl, care nu se aştepta să fie întâmpinat de un maior german, luă poziţie de drepţi şi pentru câteva clipe nu reuşi să deschidă gura. Pe urmă, se retrase un pas şi bâigui:

— Vă rog să ne scuzaţi, domnule maior.

— Dar ce-i cu voi aici? se vru. maiorul sev-i.

— Suntem în patrulare. Şi vă rog să nu vă supăraţi,

arătaţi-ne şi actele.

Se întoarse cu mâna stângă spre el, ca maiorul să-i vadă banderola de Serviciu.

Doctorul, calm, îi arătă câteva hârtii… Karl compară fotografia cu chipul maiorului şi nu găsi nimic de obiectat. Mai ales că descoperi şi repartiţia acestuia la spitalul din Buru. Restitui actele, dar nu făcu niciun gest care ar fi sugerat că şi-a terminat misiunea.

— Am vrea să vedem casa pe dinăuntru.

Doctorul îi făcu cu ochiul: v

— Nu se poate. E dezbrăcată.

Şi ca să fie şi mai convingător adăugă şi un zâmbet complice.

— Să aveţi grijă, domnule maior, îl avertiză Karl tendenţios. Subofiţerul care a vizitat-o rândul trecut nu s-a mai întors la unitate.

Doctorul simţi din nou ţeava pistolului între coaste:

— Nu vă faceţi griji. Sunt de două zile aici.

Le închise uşa în nas.

Cei din casă aşteptară să se piardă zgomotele paşilor, apoi răsuflară uşuraţi.

— V-aţi descurcat bine, domnule doctor. Se vede că aveţi experienţă.

— Nu e vorba de experienţă, ci de cunoaştere a mentalităţii ostaşului. Un ostaş pe front se mulţumeşte să se bucure de bucuria altuia.

Îşi scoase vestonul şi-l aşeză cu grijă pe spătarul unui scaun. Deveni important: porunci ca Dunăreanu să se culce pe burtă.

— Într-un fel, frontul mi-a fost de mare ajutor din punct de vedere profesional, începu doctorul şi nu-l interesă dacă e ascultat sau nu. În clinica mea am fost convins căsânt chirurg talentat. Mai mult chiar: am crezut că sunt un mare chirurg. Abia pe front mi-am dat seama că nu-i aşa. Mai puneţi lemne pe foc.

— De ce l-aţi pus să se culce pe burtă? întrebă Ana

îngrijorată.

— Eu v-am întrebat dee m-aţi adus aici? E treaba dumneavoastră. Acum eu hotărăsc ce trebuie făcut. Dar pentru că sunteţi curioşi am să vă spun. Glonţul e mult mai aproape de spate decât de locul pe unde a intrat. Şi, pe unde a intrat, rana e veche. Ar fi păcat s-o zgândărim. Ţesuturile au început procesul de refacere. Sub o lupă aş putea face chiar o demonstraţie. Vă rog să mă credeţi pe cuvânt. Rana pe care i-o fac în spate, va fi în orice caz mai mică decât cea din faţă. Pe urmă, scoţând glonţul, s-ar putea ca în locul unde s-a încuibărit să fi lăsat impurităţi, şi în felul acesta voi curăţa porţiunea atinsă. Vreau săpun de rufe cu sodă.

Pe urmă îl rugă pe David să-i toarne apă în palme şi se spălă. În tot acest timp continuă să vorbească.

— De-aia am spus că frontul mi-a fost un bun profesor: a trebuit să mă descurc totdeauna în situaţii neprevăzute. Operaţiile pe front trebuie făcute rapid, cu minimă intervenţie şi cu maximum de randament.

— O să-l doară? întrebă Ana.

— În faţa morţii durerile sunt totdeauna mici. Invers proporţional cu răbdarea.

Dunăreanu se răsuci spre el:

— Eşti cel mai flecar doctor pe care l-am văzut în viaţa mea. Dacă n-ai fi vorbit atâta, eram operat de mult.

— Nu te teme, te tai. De altfel asta va fi singura mea satisfacţie în această expediţie. E singurul rău ce-ţi pot face. Din păiate şi acest rău se transformă în bine. Aş putea să fiu necinstit: să las ca rana să se infecteze. Dar înainte de a fi militar, sunt doctor. O operaţie reuşită îmi produce satisfacţii mai mari decât un comunicat de război răsunător. Cine nu e doctor nu poate înţelege asta. Viaţa şi moartea sunt lucruri mai mari decât problemele naţionale sau etice. Ca viaţa să apară pe pământ au trebuit să treacă miliarde de ani. Fracţiuni de secundă pe scara timpului. Şi moartea e veşnică. Acum te-aş ruga să nu ţipi.

Înfipse bisturiul în carne şi Ana se întoarse spre perete. David urmărea fiecare mişcare a doctorului. Pentru prima oară mâna nu-i tremura.

ÎN ZORI, DAVID ÎL ÎNSOŢI PE DOCTOR până la poteca care şerpuia spre dolma liniei ferate. Era un început de zi răcoroasă, cu nori învolburaţi, sprijiniţi pe pădurile desfrunzite ale dealurilor. Înainte de a se despărţi, David îl rugă să se aşeze: doctorul îşi căută un loc comod, ca să-şi poată întinde picioarele.

— Bănuiesc de ce aţi vrut să ne oprim. Şi vă mărturisesc nu m-am aşteptat la atât de mult sânge rece. Am crezut că mă lăsaţi să merg înainte şi mă împuşcaţi pe la spate.

David îl privi cum îi tremurau fălcile, cum stă cu privirile aţintite spre buzunarul unde-şi ţinea pistolul – M-am gândit la acest lucru şi în timpul operaţiei. Normal ar fi trebuit să fac în aşa fel ca prietenul dumneavoastră să moară. E război şi noi suntem duşmani. Vă înţeleg: de prizonier nu aveţi nevoie, v-aş încurca socotelile. Dacă mă întorc la unitatea mea e normal să mă dezvinovăţesc, să justific absenţa mea din sala de operaţie. Trebuie să spun unde am fost, ce am făcut. Cred că sunteţi militari români paraşutaţi în spatele frontului nostru. Ca german, m-am gândit o clipă să-i fac felul camaradului dumneavoastră. Numai conştiinţa mea de doctor m-a oprit de la acest lucru. Dar v-am vorbit despre asta în timpul operaţiei. Nu ştiu dacă la spitalul din comună a? îi putut face mai mult decât am făcut aici. Aştept. După ce mi-am făcut datoria, ştiu, am devenit de prisos. Istoria se repetă: *morituri te salutant*!

David îl ascultă îngândurat.

— Bănuiesc, continuă doctorul şi teama îl făcu palid, că aş spune degeaba că am să tac, că n-am să spun unde am fost. Nu pot da nicio garanţie că voi face aşa. Ştiu, lăsându-mi mie viaţa, vă riscaţi viaţa dumneavoastră. Cred că am fost suficient de sincer.

— Ca militar, da. Mie, domnule doctor, îmi vine foarte greu să împuşc un om neînarmat. Chiar şi pe front.

— Dar n-aveţi încotro.

— Exact. Există totuşi o soluţie.

În ochii doctorului apărură licăririle speranţei. – îşi frământă mâinile şi începu să transpire.

— M-am gândit la cuvântul dumneavoastră de onoare.

— N-am îndrăznit să pomenesc de acest lucru. Cine nu şi-ar da cuvântul de onoare în situaţia mea?

— Mie îmi ajunge: ştiu că aţi avut clinică în Oranienburg, ştiu că aţi operat cu bisturiul legat de degete, ştiu ce scrisoare aţi scris când s-a rupt frontul la Stalingrad. După război veţi putea povesti că *existaţi* pentru că aţi respectat *cuvântul dat*. Şi mai e ceva: nu uitaţi că sunteţi cardiac. Nu ştiu dacă o companie de urmărire v-ar da răgazul să vă odihniţi în timpul căţărării.

Se ridicară amândoi în picioare: doctorul întinse mâna spre David. Avea palma transpirată. Cu paşi înceţi, porni spre vale şi-şi impuse să nu se uite îndărăt.

David îi urmări mersul legănat, nesigur.

DUPĂ PLECAREA LUI DAVID, Ana puse siguranţa la uşă şi se apropie de pat. Dunăreanu, cu umărul bandajat, stătea cu ochii deschişi: în grinzile din tavan se vedeau urmele cariilor.

— Doctorul a spus că două zile n-ai voie să te ridici din pat şi trebuie să te mişti cât mai puţin.

— E un doctor prost, îi răspunse Dunăreanu râzând. El o fi crezut că am fost împuşcat în picior. Dacă stau două zile în pat am să uit să merg. Şi mersul pentru mine înseamnă mişcare”. Şi mişcare, asta o ştii şi tu, înseamnă viaţă.

— Tu găseşti justificări pentru orice.

— Ar fi groaznic să n-am justificări. Tu de unde eşti?

— Din Turda.

— Chiar din Turda?

— Da. Lucrez la fabrica de sticlă.

— Înseamnă că de la început am fost sortiţi să ne întâlnim. Eu am vrut să mă fac. sticlari Ne-am fi întâlnit în fabrică.

— Dar acolo am fi putut trece unul pe lângă celălalt fără să ne vedem.

— Eu în orice caz te-aş fi văzut. Cum arăţi, nu puteai trece neobservată.

— Îmi faci curte?

— Un fel de curte. Am vocabularul prea sărac să-ţi pot spune tot ce aş vrea să-ţi spun.

— Încearcă.

— Voi încerca după război.

— Şi până atunci n-o să-mi spui nimic?

— Azi în orice caz nu. Trebuie să plec.

— Ştiu. Vrei să ajungi la viaduct.

— Nu. Acolo se duce David. E ca şi cum m-aş duce eu. Vreau să urc la grotă să vorbesc cu Statul-Major.

— E cine să vorbească cu ei, locotenentul Neacşu!

— Trebuie să fiu şi eu de faţă. Îţi promit că am să urc încet, fără „să fac eforturi. Şi mâine cobor din nou.

— Îţi promit că te voi aştepta totdeauna.

— Totdeauna e foarte mult.

— Ce înseamnă foarte mult?

— Depinde. Odată am asistat la o execuţie. Cel ce urma să moară stătea pe un câmp troienit şi tropăia din picioare. Avea faţa învineţită de frig. A întrebat santinela care-l păzea dacă mai durează mult până vine plutonul de execuţie. Pentru el, ultimele cinci minute din viaţă au durat o veşnicie. Mie, cei douăzeci şi opt de ani pe care li am mi se par puţini. Am senzaţia că nici n-am trăit încă. Pe tine te cunosc de două zile şi mi se pare că te cunosc dintotdeauna. Ajută-mă să mă ridic.

URCAREA PÂNĂ LA GROTĂ a durat mult: fără acest drum. Dunăreanu nu şi-ar fi dat niciodată seama cât de mult se ajută cu mâinile un om care urcă muntele. Datorită

diferitelor poziţii, aplecat în faţă, în lături, mâinile asigură echilibrul, uşurează efortul fiecărui pas. Folosindu-se de o singură mână fu obligat să aleagă pantele cele mai dulci, chiar dacă erau mai neumblate. Încerca de fiecare dată cu cizmele dacă pasul e asigurat, dacă poate urca fără să se ajute de crengile tufişurilor din drum. Fu nevoit să facă popasuri lungi, înciudat de neputinţa datorată rănii.

Ajunse la grotă istovit, fu obligat să se întindă pe prici. Stând întins, în răcoarea grotei, avea senzaţia că bătăile inimii se mutaseră în umărul stâng.

Locotenentul Neacşu îi raportă despre activitatea celorlalţi membri ai grupei: David era plecat la viaduct: cu ajutorul pirotehnicianului urmau să mineze picioarele de beton ale podului suspendat peste prăpastie, folosindu-se doar de cele 20 de minute posibile, când se efectua schimbarea posturilor de pază. De fiecare dată trebuiau să aştepte alte trei ore pentru a putea lucra încă 20 de minute. Petre Gândea, cu gâtul înţepenit, era la postul său de observaţie din copac. Cu o oră în urmă anunţase trecerea unei căruţe germane pe versantul celălalt al prăpastiei, unde erau mai multe drumuri forestiere.

În faţa grotei, Gavrilă Tămaş manipula emiţătorul: în vacarmul de posturi, rar se puteau distinge semnalele concrete.

— Aţi reuşit să luaţi legătura cu ei? se interesă Dunăreanu.

— Până acum de două ori. O dată am vorbit chiar cu domnul general Florescu. V-a transmis însănătoşire grabnică. Ne-a anunţat şi ora H, când va trebui să intrăm în acţiune. Vineri la ora patru dimineaţa. Atacul cel mare va începe mult mai devreme.

— Azi ce e? întrebă Dunăreanu. Faptul că-şi îndepliniseră misiunea îi îmbujoră faţa.

— Miercuri, răspunse locotenentul.

— Înseamnă că mai avem o zi. Dacă reuşiţi încă o legătură, mă anunţaţi şi pe mine.

DAVID NU SE ÎNTOARSE DECÂT NOAPTEA TÂRZIU: „era frânt de oboseală, abia se mai putea ţine pe picioare. Era totuşi bine dispus.

— Am tras aproape 80 de metri de fitil.

— De ce atât de mult?

— Ca să putem acţiona în orice clipă. Dacă cei de la Statul-Major se răzgândesc şi vor viaductul în noaptea asta? De ce să riscăm?

— Tu nu eşti prost, Mircea.

— Te-ai îndoit vreo clipă?

— Acum sunt prea extenuat să-mi amintesc. Vreau să te întreb altceva. Înainte de a pleca doctorul n-am putut să stau de vorbă cu tine. Sper că în loc de Buru a ajuns în rai.

— Nu.

— Nu l-ai executat?

— Nu.

— Ar fi trebuit să ştii asta fără să-ţi fi spus eu. De ce nu ţi-ai făcut datoria?

— Nu era înarmat.

— Era. Cu gura. Poate să ne facă mai mult rău decât dacă ar fi avut o mitralieră asupra lui.

— Mi-a fost milă de el.

— Mila nu are ce căuta aici. Ana i-a verificat actele în timp ce dormea. Era născut la Dortmund, a făcut medicina în cadrul armatei. Avea şi brevetele a doua decoraţii pentru fapte ostăşeşti. După ce ne întoarcem la unitate am să cer să fii sancţionat.

— Am înţeles, domnule căpitan.

— Eşti convins că ai greşit?

— Acum da. Cred că am rămas un sentimental tâmpit. Rămase o clipă cu capul plecat, apoi ridică privirile spre el: Cum te simţi, bătrâne?

— Te-aş minţi dacă aş spune că formidabil. Deocamdată exist.

— Dacă exişti înseamnă că e bine. Până mâine ai tot timpul să te odihneşti. Îţi va face bine.

— Mâine n-o să am timp să mă odihnesc. Va trebui să fac un drum până la ocol.

— Înţeleg, zâmbi David. Te duci să-ţi schimbi bandajul. Vrei să te însoţesc?

Dunăreanu îi zâmbi.

— Nu. O să mă descurc şi singur.

DUNĂREANU URCA CU GREU ultimele trepte ale cerdacului, intră în casă şi sub privirile ocrotitoare ale Anei se aşează pe primul scaun.

— Ea ar fi vrut să-i pună zeci de întrebări, adunate în cursul nopţii, dar acum nu îndrăzni să-l obosească. Îi citi extenuarea pe faţă; se apropie tiptil de masă şi se aşeză lângă el.

Amurgul înroşise dealurile; culorile toamnei deveniseră cenuşii, spălăcite. Dunăreanu respira cu gura întredeschisă. Se rezemă de spătarul scaunului.

— Aşa-i că noi doi vom fi foarte nefericiţi? spuse Ana şi se forţă să nu plângă.

— De ce crezi asta? întrebă Dunăreanu mirat.

— Pentru că aşa sunt femeile; totdeauna presimt nefericirea.

— Vorbeşti prostii! încercă Dunăreanu s-o liniştească, dar n-avu suficientă forţă să fie convingător.

Ana purta aceeaşi le din prima zi: o pusese anume, fusese convinsă că-i va plăcea bărbatului.

— Nu vorbesc prostii. Ştii la ce m-am gândit cât ai lipsit?

— Dacă-mi spui, aflu.

— Ce vom face noi după ce se va termina războiul?

— Mie îmi pare bine că nu-mi pun asemenea întrebări: Pentru că nici n-aş putea să răspund la ele.

— Eu ştiu, sări Ana. În primul rând va trebui să învăţăm să zâmbim. Ai să vezi: în ziua în care se va termina războiul, oamenii vor dori să zâmbească. Şi le va fi foarte greu, pentru că au uitat acest lucru. Poate se vor înfiinţa şcoli unde oamenii vor învăţa să zâmbească.

Dunăreanu îi cuprinse mâna cu palma.

— Măi Ana…

— Nu mă întrerupe. Aş vrea să fiu lângă tine în ziua când nu va mai trebui să ne temem dacă vom auzi paşi. Şi dacă totuşi îi vom auzi, să ştim că ne vin oaspeţi.

— Acum vorbeşti ca un copil.

— Nu, Ioane. Ca o femeie. Ieri ai plecat fără să-ţi pui numărul matricol la gât. L-am purtat eu. Am avut senzaţia că eşti lângă mine. Oare voi mai purta vreodată numărul tău matricol?

— Ţi-l fac cadou.

Ana se ridică, se duse la oglinda fixată lângă lampă şi-şi desfăcu nasturii iei. Se privi lung:

— Asta e prima mea bijuterie.

Dunăreanu se ridică şi el, se apropie de ea şi o îmbrăţişă, Ea se răsuci cu faţa spre el.

— În prima noapte ai spus că eşti în stare să faci orice pentru mine. Opreşte clipa asta în loc.

— E prea devreme, Ana. Sunt convins că vom avea clipe mult mai fericite. Şi nu uita, timpul nu se poate opri decât o singură dată.

VIADUCTUL SARI ÎN AER la ora patru şi două minute, şi mărfarul care se apropia de el abia reuşi să frâneze în ultima clipă să nu cadă în hău. Fumul gros, înecăcios, mărunţit de flăcări vineţii se învolbură spre cer, murdărind norii. Dunăiveanu şi David priveau spectacolul din *turnul* de observaţie al lui Gândea.

— Înseamnă că noi ne-am terminat misiunea, spuse mulţumit Dunăreanu. Nu va trebui decât să aşteptăm. să vină ai noştri.

— E singurul lucru ce nu-mi place, mormăi David.

— Ce nu-ţi place?

v – S-aştept. Aşteptările îmi produc greaţă.

Să curme discuţia, îşi duse binoclul la ochi şi scrută zările. Brusc se întunecă la faţă…

— Ce te-a indispus, domnule locotenent? îl întrebă

Dunăreanu ironic.

— Cei doi cai albi. Pun pariu că tu i-ai adus.

— Nu, le strigă de jos Gândea, întinzându-şi gâtul spre ei. Eu i-am capturat. Erau înhămaţi la o căruţă germană şi i-am adus aici. Nu sunt grozavi?

— Sunt chiar formidabili, îi răspunse David şi duse din nou binoclul la ochi. După câteva secunde mormăi mai mult pentru el: Ne-am dus dracului!…

— Ce bine că nu sunt superstiţios, râse Dunăreanu.

— Ai putea să fii. Uită-te în direcţia cailor.

Dunăreanu luă binoclul din mâna lui David în cercetă zarea. Rămase nemişcat multă vreme. Lentilele îi apropiară pe soldaţii germani care înaintau spre ei. Privi spre dreapta: printre copaci descoperi şi alţi soldaţi: erau înarmaţi cu automate şi aruncătoare de flăcări.

— Vin şi dinspre stânga, spuse David cu voce scăzută şi-şi aprinse o ţigară. Se văd şi fără binoclu…

DUPĂ O NOAPTE NESFÂRŞIT DE LUNGA, – cu două alarme aeriene şi un bombardament, cu discuţii prelungite cu comandanţii unităţilor în subordine, în adăpostul colonelului Nicolae Brătescu se aşternu liniştea: nu se mai auzea decât la intervale regulate vocea răguşită a radiofonistului:

— …Sunt Rândunica… Sunt Rândunica…

Locotenentul Petru Ograda, adjutantul colonelului, privi spre panoul radiofonistului, unde tocmai se aprinseseră două beculeţe roşii. Radiofonistul îşi potrivi căştile şi se concentra:

— …Sunt *Rândunica*. Da, trec pe recepţie. Repet: trec pe recepţie.

— Ce-i, Damiane? întrebă locotenentul.

Radiofonistul astupă microfonul cu palma şi se întoarse spre el:

— O comunicare de la statul-major… în urmă cu două ore viaductul a fost aruncat în aer. Începe marea bătălie. Până acum pierderi foarte puţine: soldatul Petre Gândea.

locotenentul Mircea David şi căpitanul Ion Dunăreanu. Succes!

DE ACELAŞI AUTOR:

Lenţa.

roman în oraşul de pe Mureş, roman Ciocârlia, nuvelă Statuile nu rid niciodată roman Hotel Tristeţe, povestiri A venit un om, roman

Cerul începe la etajul III, povestiri Fericitul negustor”, roman Prietenul meu Adam, povestiri Terra di Siena, nuvelă încotro? i roman

Reîntoarcerea, roman Profesorul de muzică, povestiri Strada Semaforului, povestiri Testamentul, povestiri Hoţul, roman Filiera Prahova, roman Patru zile fierbinţi, nuvelă Oameni, fapte, amintiri, memorii Dincolo de ziduri, roman

Redactor: MARIANA AVANU Tehnoredactor: GH. CUCOŞ

Bun de tipar 27.09.1984. Apărut 1984 Coli de tipar 12. B 10284

Comanda nr. 40 236 Combinstui poligrafic „Casa Scânteii” Piaţa Scânten nr. 1, Bucureşti, Republica Socialistă România

1 Acest scaun este ocupat.

Lei 8,50
EDITURA MILITARĂ